

PALOJOENVARREN MAISEMASUUNNITELMA JOKELAN TAAJAMAAN

DIPLOMITYÖ 28.12.2005 / ARKKITEHTIOSASTO, MAISEMA-ARKKITEHTUURIN KOULUTUSOHJELMA / TEKIJÄ: KATARIINA RAUTIO / VALVOJA: MAIJA RAUTAMÄKI

1. TYÖN TAUSTA JA TAVOITTEET.....	1
2. SUUNNITTELU- JA TARKASTELUALUEEN RAJAUS.	2
3. SUUNNITTELUALUEEN ASUTUS-, ELINKEINO- JA MAISEMAHISTORIA.....	4
JOHDATUS.....	4
UUSIMAA PALJASTUU MERESTÄ.....	4
KULKUREITIT.....	4
TUUSULA.....	4
JOKELA.....	5
RAUTATIE TULEE - JOKELA SYNTYY.....	5
JOKELAN KARTANO.....	6
JOKELAN TEOLLISUUS.....	8
JOKELAN ALUEHISTORIA.....	10
4. SUUNNITTELUALUEEN NYKYTILA JA TAVOITETILA.....	11
YHDYSKUNTARAKENNE.....	11
VIHERRAKENNE.....	12
MAISEMARAKENNE.....	14
5. SUUNNITTELUALUEEN MAISEMAN PERUSSELVITYS.....	15
LUONNONOLOSUHTEET.....	15
KALLIOPERÄ.....	15
MAAPERÄ.....	16
TOPOGRAFIA.....	17
VESISTÖ.....	18
PALOJOKI.....	19
VEDEN LAATU.....	20
VIRTAAMAT, VEDENKORKEUS JA TULVIMINEN.....	20
ILMASTO.....	21
KASVILLISUUS.....	22
JOKELA.....	22
PALOJOKI.....	23
ELÄIMISTÖ.....	25
JOKELA.....	25
PALOJOKI.....	25
YMPÄRISTÖVAURIOT.....	26

6. JOKELAN KEHITYSSUUNNITELMAT.....	28
KAAVOITUSTILANNE.....	28
MAAKUNTAKAAVA.....	28
SEUTUKAAVA.....	28
YLEISKAAVA.....	28
OSAYLEISKAAVA.....	28
OSAYLEISKAAVA.....	29
ASEMAKAAVA.....	29
PALOJOKI JA OSAYLEISKAAVA.....	29
MAANOMISTUSOLOT.....	32
MUUT SUUNNITELMAT.....	32
MUUT SUUNNITELMAT.....	33
HHT -PROJEKTI.....	33
JOKELAN UUDET ASUINALUEET.....	34
7. PALOJOEN VIHERALUEEN YLEISSUUNNITELMA.	36
SUUNNITELMAN NÄKÖKULMA JA PÄÄPERIAATTEET.....	36
TOTEUTUKSEEN LIITTYVÄT SUURIMMAT ONGELMAT	37
VIHERALUEEN KAPEUS.....	37
MAAPERÄ.....	37
VANKILAN ALUE.....	37
VEDEN LAATU.....	37
TULVA-ALUEET.....	38
TULVA-ALUEET.....	38
EPÄVARMUUSTEKIJÖIDEN HUOMIOIMINEN.....	38
SUUNNITTELUPERIAATTEITA.....	39
SUUNNITTELUPERIAATTEITA.....	40
RAKENTEET.....	40
REITISTÖ.....	40
KASVILLISUUS.....	41
SUUNNITTELUALUEEN OSA-ALUEET.....	46
1. Pohjoinen kunnanraja –> Virtalantie.....	47
2. Virtalantie -> Kellaripolku.....	51
3. Kellaripolku -> Kaatopaikan alue.....	55
4. Kaatopaikan alue -> Järjestökuja.....	61
5. Järjestökuja -> Vankilan alue.....	67
6. Vankilan ja tiilitehtaan alue.....	72
7. Rautatie -> Laatikkotehtaantie.....	76
8. Laatikkotehtaantie -> puhdistamon eteläpuolen kuusirinteet..	80
9. Kuusirinteet -> Johtopylväät.....	84
10. Johtopylväät -> Pertun pääty.....	88
LÄHDELUETTELO:.....	92

1. TYÖN TAUSTA JA TAVOITTEET

Jokelan radanvarsitaajama sijaitsee Tuusulan kunnan pohjoisosassa. Taajaman lävitse virtaa voimakkaasti mutkittava Palojoki, joka saa alkunsa Salpausselän etelärinteiden soistuneilta metsäalueilta. Salpausselältä Palojoki virtaa Hyvinkään kunnan puolella laajojen viljelyaukeiden lävitse aina Tuusulan kunnan rajalle asti, josta alkaa rakennettu taajama-alue. Täällä Palojoki virtaa runsasravinteisena purona kapeassa uomassa vanhan, mutta kasvavan taajaman keskellä.

Teollisuudelle rakentunut taajama sai alkunsa 1800-luvun lopulla kun rautateiden rakentamisen myötä hyvää savea omaavalle paikalle perustettiin tiilitehtaita, jotka toimittivat rakennusainetta pääkaupungin kasvaville markkinoille. Teollisen toiminnan hiipussa myös taajaman kehitys hiipui.

Uudenmaan, Hämeen ja Pirkanmaan liitot ovat yhdessä Ratahallintokeskuksen, Pääkaupunkiseudun Yhteistyövaltuuskunnan, alueen kuntien ja Tielaitoksen kanssa toteuttaneet laajan projektikonaisuuden, jossa tutkittiin Helsinki - Hämeenlinna - Tampere -vyöhykkeen vaihtoehtoisia kehityslinjoja. Vyöhykkeeltä otettiin kohdealueiksi erityyppisiä aseman ympärille muodostuneita keskusta-alueita. Jokela valittiin yhdeksi näistä kohdealueista. Projektin tuloksena Jokelaa päätettiin lähteä kehittämään tiiviinä puutarhakaupunkina.

Palojoen varren maisemasuunnitelman tavoitteena on luoda jokea ympäröivästä viheralueesta Jokelan vihreä runko. Tarkoituksena on löytää Palojoen varren toistaiseksi käyttämättömät maankäyttö- ja virkistysmahdollisuudet Jokelan taajaman kohdalla ja kohentaa Palojoen varren viheraluetta niin esteettiset, ekologiset kuin taloudellisetkin seikat huomioon ottaen.

Palojoen näkyvyys maisemassa on huomattavasti heikentynyt viimeisen 50 vuoden aikana. Vielä 50-luvulla Palojoen rannat ovat olleet avoimia, säännöllisesti niitettyjä rantaniittyjä. Sittemmin niittyjen umpeen kasvaminen ja lähelle jokea toteutettu uudisrakentaminen ovat jättäneet joen virtaamaan kapean ja ylikasvaneen viherkaistaleen keskellä, ikään kuin ympäröivien rakennusten takapihalla. Maisemasuunnitelma pyrkii parantamaan joen näkyvyyttä maastossa. Tavoite on myös tuoda joenvarren viheralue aidosti kaikkien ulottuville, ja poistaa sen "takapihamainen" luonne.

Suunnittelun lähtökohdat ovat Palojoen ja Jokelan taajaman ominaispiirteissä. Suunnitelman perustaksi on tutkittu maisema- ja taajamarakenteen menneisyyttä ja nykytilaa, sekä luontotekijöitä ja aluetta koskevia muita suunnitelmia. Lähtökohtien perusteella jokivarren viheralueelle on tehty 10 aluekohtaista suunnitelmaa, jotka kattavat koko Palojoen varren taajama-alueella.

Työtä on taloudellisesti tukenut Tuusulan kunta. Koska työ tulee myös kunnan käyttöön, joitain maisema-arkkitehdeille itsestään selviä asioita on selitetty perusteellisesti. Työn aihevalinnassa, rajaamisessa ja suunnittelun suuntaviivojen määrittelyssä on ollut apuna Tuusulan kaavoitusosaston kaavapäällikkö Pertti Kyyhkynen ja kaavasuunnittelija Kaija Äikäs, joita haluan kiittää saamistani taustatiedoista ja neuvoista. Kiitokset myös vanhemmilleni ja ystäväilleni ja erityisesti Jannelle, joka on kannustanut minua työn aikana.

Helsingissä 20.11.05

Katariina Rautio

Kuva 1 Palojoenvarren niittymaisema

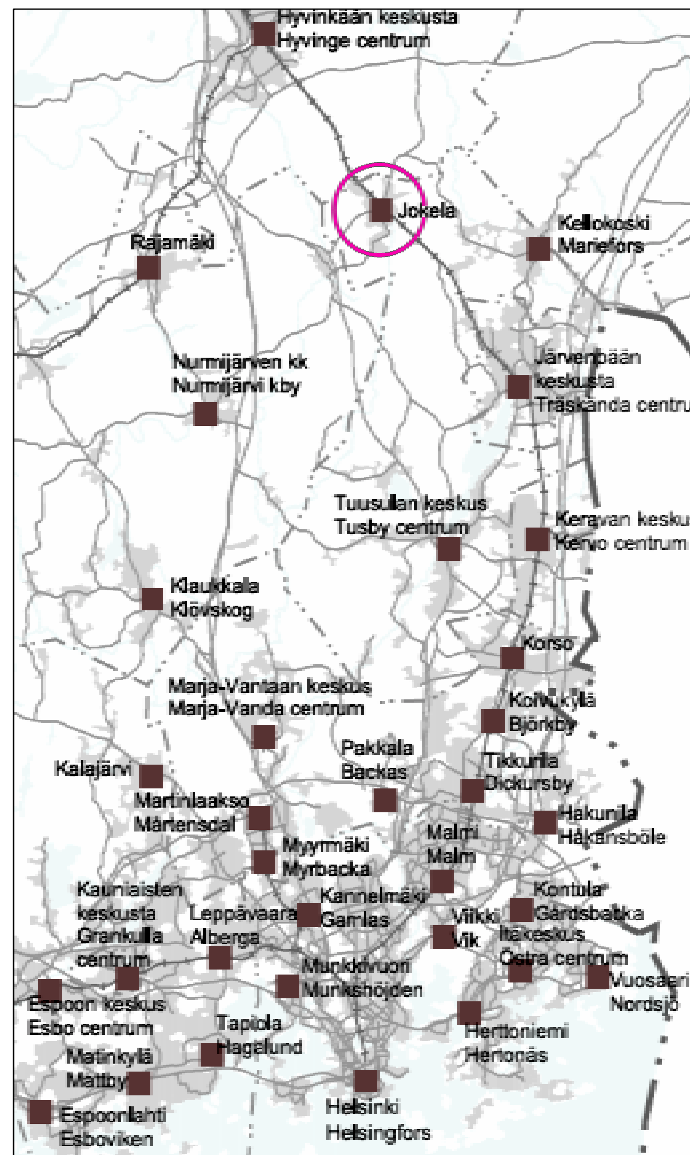
2. SUUNNITTELU- JA TARKASTELUALUEEN RAJAUS

Suunnittelualue alkaa pohjoisessa kunnanrajalta, jossa Hyvinkään puolen laajat viljelyalueet vaihtuvat Tuusulan Jokelan taajamarakenteeseen. Etelässä suunnittelualue päättyy rakennetun taajaman vaihtuessa maaseuduksi Pertun alueen eteläpuolella. Suunnittelualue käsittää Jokelan taajaman lävitse virtaavan Palojoen varren alueen ja sen sivu-uomat ympäristöineen.

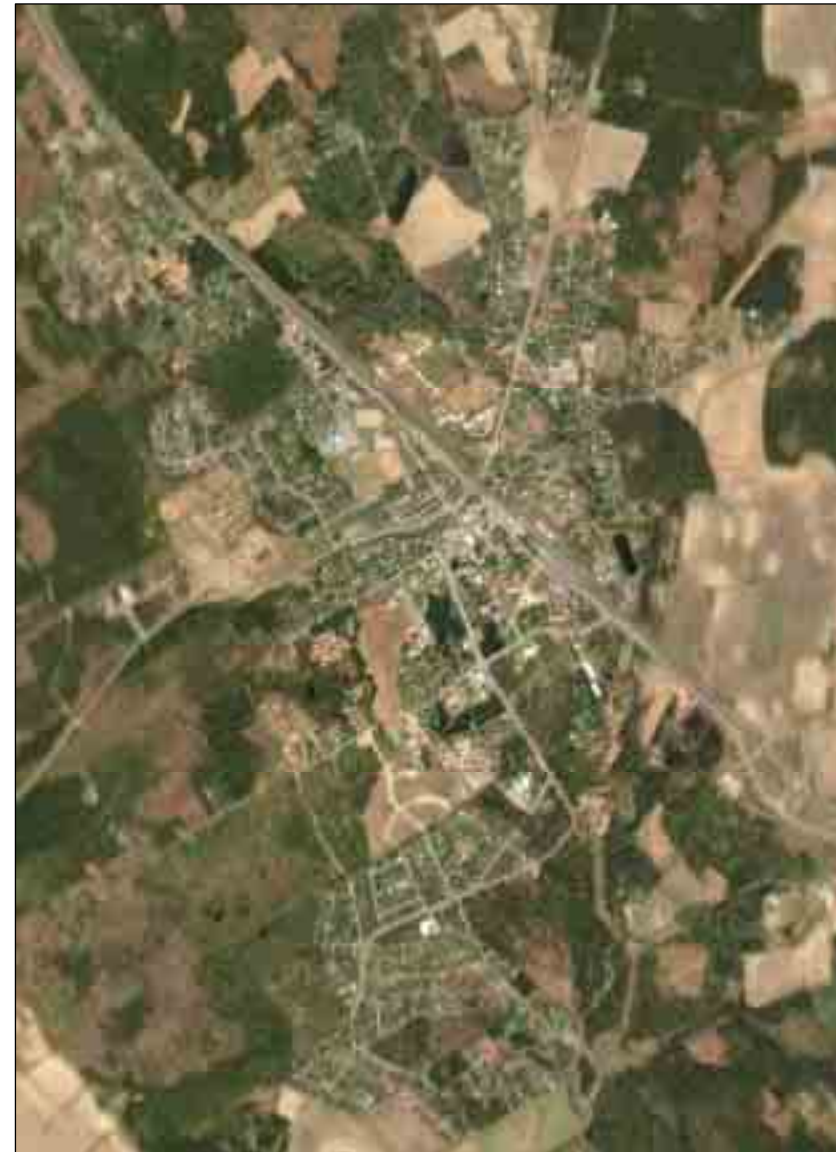
Suunnittelualueen rajaus perustuu pitkälti Jokelan osayleiskaavan rajaukseen ja osayleiskaavan määrittämän jokea ympäröivän viheralueen rajaukseen. Suunnittelualue on lähes 4 km pitkä, ja paikoittain hyvin kapea, alle 50 m.

Maiseman perusselvityksissä tarkastellaan suunnittelualuetta laajempaa aluekokonaisuutta, jolloin lähimaisemalle tyypilliset maiseman peruselementit hahmottuvat paremmin.

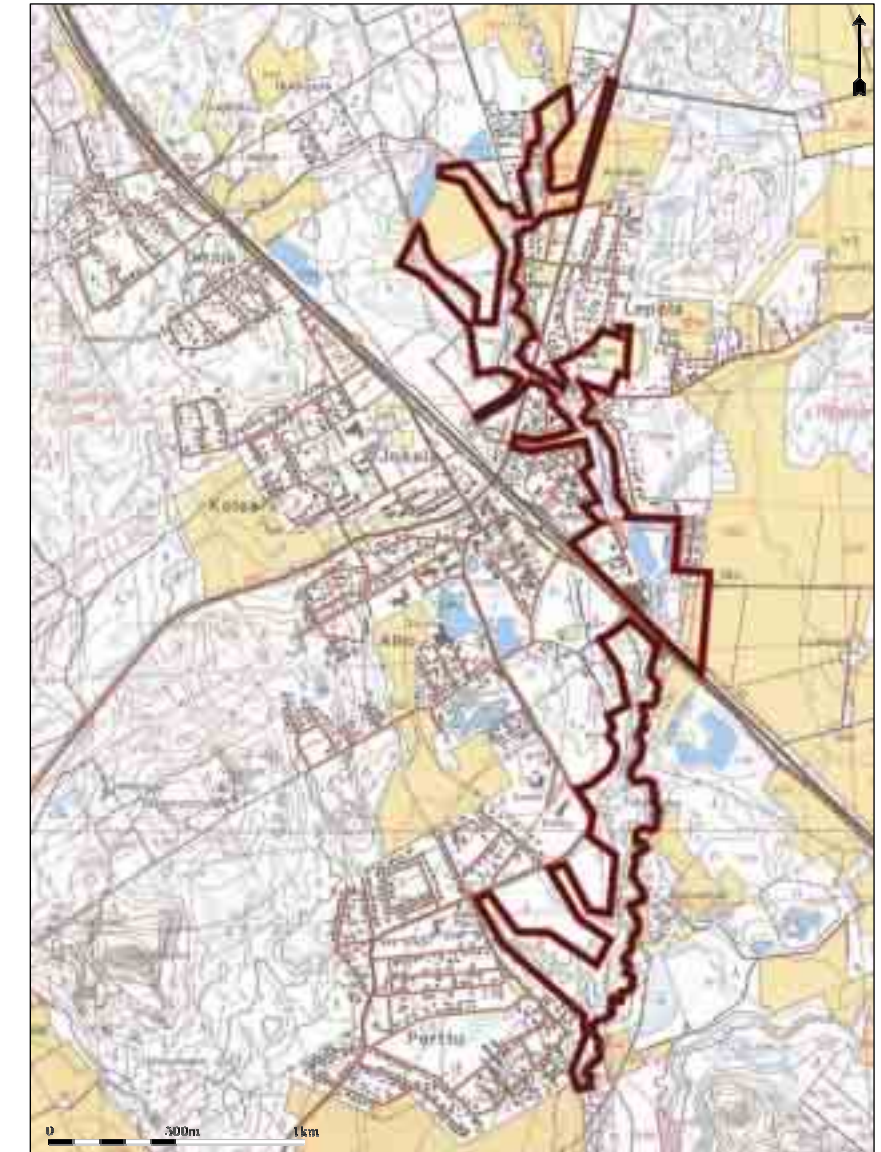
Perusselvityksiä tehtäessä on käytetty kahta eri rajausta, laajempaa ja suppeampaa tarkasteltavan asian mukaan. Laajempi rajaus kattaa Palojoen valuma-alueen lisäksi naapurijokien, Keravan- ja Vantaanjoen valuma-alueita, ja näyttää sen suurmaiseman, johon Jokela sijoittuu. Suppeampi rajaus noudattelee osayleiskaavan rajaa, se näyttää lähinnä Jokelan rakennetun taajama-alueen.

Kuva 2 Sijainti

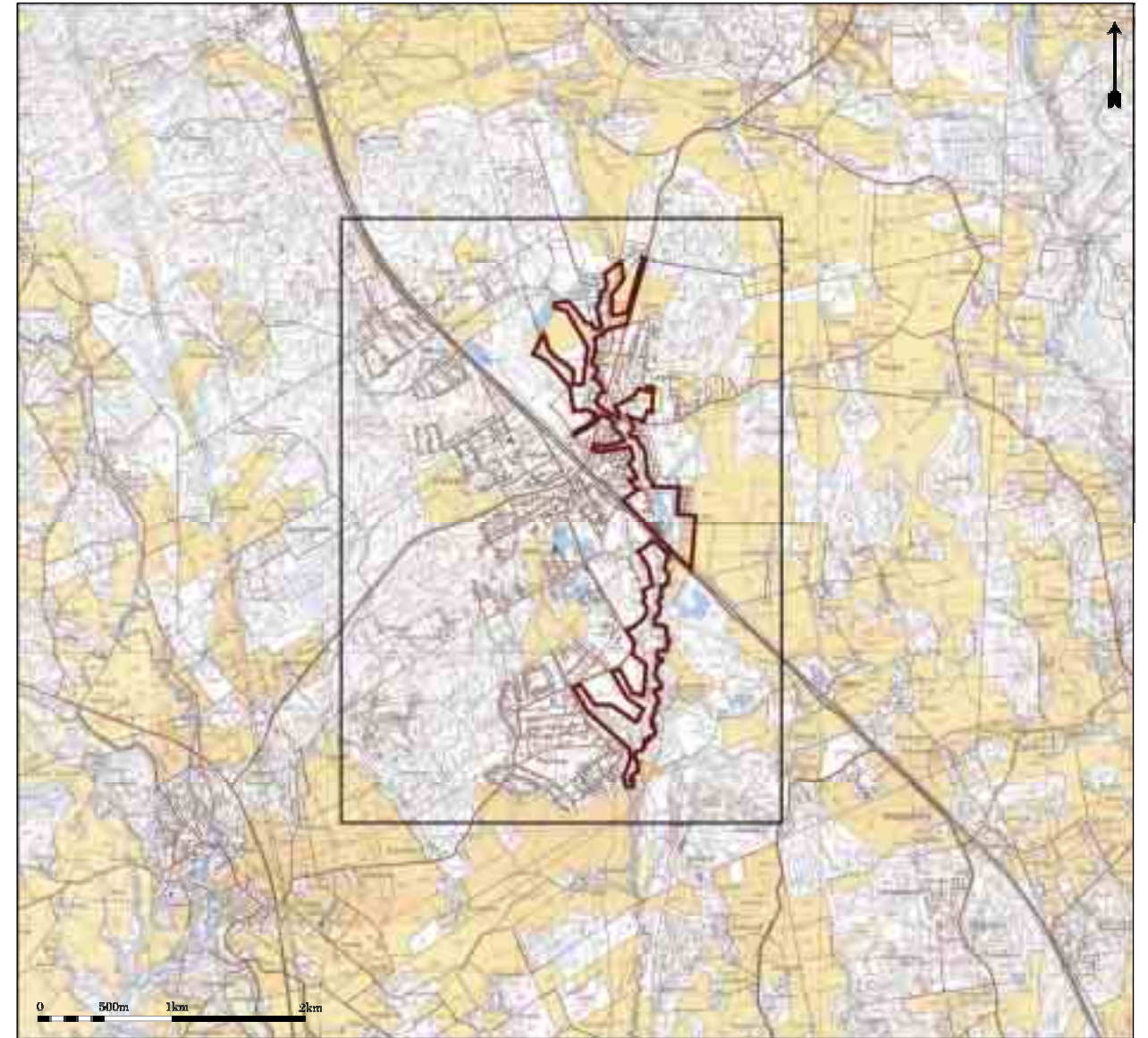
Kuva 3 Ilmakuva

Kuva 4 Suunnittelualueen rajaus

Kuva 5 Ilmakuva

Kuva 6 Laajemman ja suppeamman tarkastelualueen rajaukset

3. SUUNNITTELUALUEEN ASUTUS-, ELINKEINO- JA MAISEMAHISTORIA

JOHDATUS

Jokelan kehityksellä oli kaksi lähtökohtaa: Palojoen rantojen tasaiset savikot sekä 1862 valmistunut Helsinki-Hämeenlinnan rautatie. Jokelan teollistuminen alkoi tiilitehtaista, jotka toimittivat rakennusainetta pääkaupungin kasvaville markkinoille. Jokelan tiiliteollisuuden vaiheet ovat keskeinen osa maamme tiiliteollisuuden historiaa.

UUSIMAA PALJASTUU MERESTÄ

Jääkausi muokkasi Suomen maisemaa perusteellisesti. Uudellemaalle muodostui jääkauden seurauksena runsaasti savikoita, joita on myöhemmin käytetty viljelykseen, mutta myös teollisuuden raaka-aineeksi, kuten Jokelassa.⁴

Jääkauden jälkeen nykyisen Suomen alueen rannikot olivat pitkään vedenpinnan alla. Maan kohoamisen seurauksena ne paljastuivat vähitellen merestä. Tuusulan alue paljastui merestä n. 6000 vuotta sitten. Metsä ja metsäeläimet valtasivat merestä nousseen uuden maan. Alue oli pitkään uutta, asumaton maata, jossa pohjoisessa asuvat hämäläiset kävivät metsästäyssä ja kalastamassa. Vähitellen asutus levisi pohjoisen suunnasta kohti rannikkoa.⁴

KULKUREITIT

JOET

Uudenmaan joet eivät ole koskaan olleet kovin suuria, mutta kuitenkin huomattavasti nykyistä leveämpiä. Jokia käytettiin kulkureitteinä merelle ja erityisesti mereltä sisämaahan. Talvella joet olivat tiheitä metsiä parempia kulkureittejä. Jokia ja muita vesistöjä käytettiin talvisin kulkureitteinä aina viime vuosisadan alkuvuosikymmenille asti.⁴

Jokelan lävitse virtaava Palojoki ei ole todennäköisesti koskaan ollut kovin merkittävä väylä. Jonkinlaisena kulkureittinä sitä kuitenkin lienee käytetty.⁴

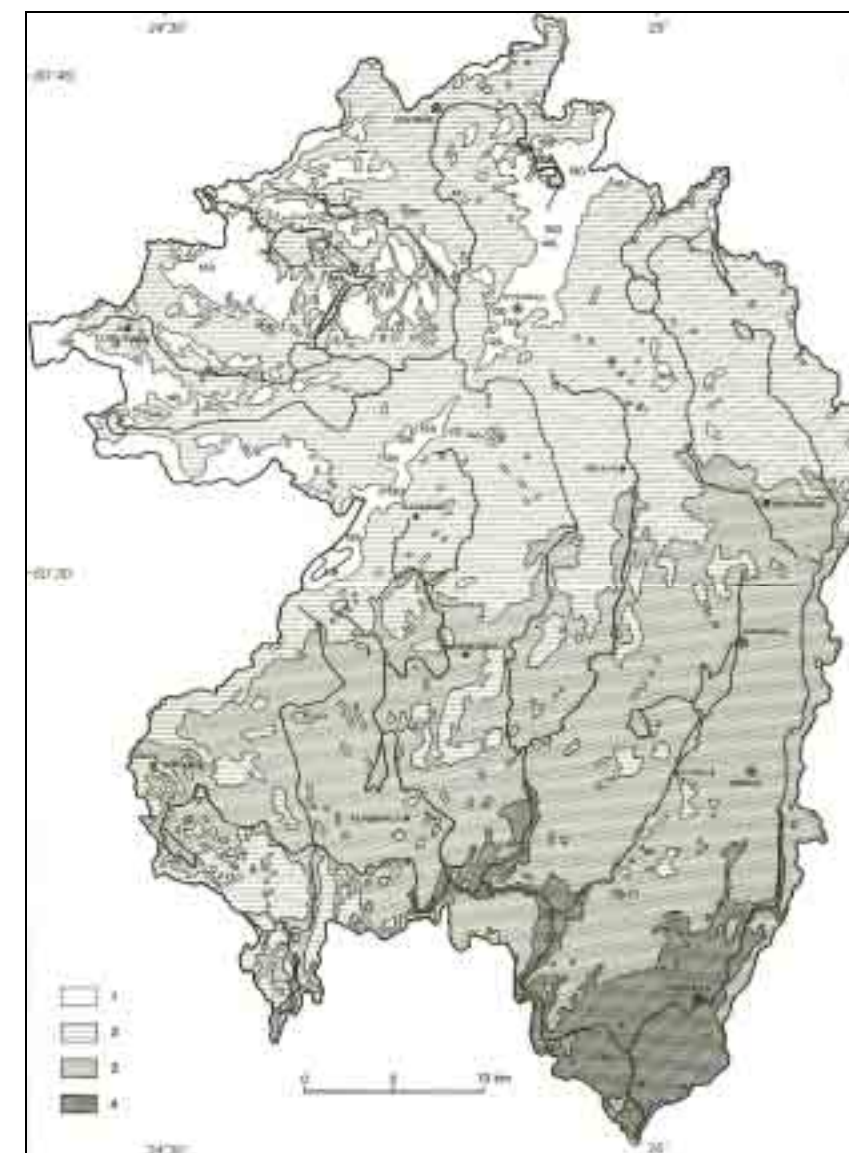
TIET

Tuusulan alueella oli keskiajalla suhteellisen hyvä tieverkosto verrattuna muuhun Suomeen. Mikään tie ei kulkenut Jokelan kautta. Merkittävin väylä oli reitti pohjoiseen Hämeen linnaan. Tämä reitti kulki Jokelan lounaispuolella sijaitsevan Nukarin kylän lävitse. Toinen myöhempi reitti johti rannikolta Tuusulan kautta Hollolaan nykyisen Lahden paikoille, josta alkoi pitkä vesireitti Päijännettä pitkin pohjoiseen erämaa-alueille.⁴

TUUSULA

Tuusulan hallinnollinen historia ulottuu 1650-luvulle asti ja asutushistoria vielä kauemmas. Alueen kehitys on perustunut toisaalta maanviljelyyn viljavissa laaksoissa ja savikoilla, toisaalta hyviin liikenneyhteyksiin jokia ja teitä pitkin, sekä 1800-luvun lopulta rautatietä pitkin.⁷

Toisin kuin jo keskiajalla asutettu ja viljelyyn otettu Etelä-Tuusula, Pohjois-Tuusula oli pitkään takamaata, jota korkeintaan kaskettiin ja josta haettiin puutavaraa. Pohjoisosien ensimmäiset asuttajat olivat Tuusulan kylien tilojen torpparit ja kruunun uudisviljelijät.⁷

Kuva 7 Rannansiirtyminen Vantaanjoen valuma-alueella.

- (1) Ennen Yoldiameri-vaihetta
- (2) Yoldiameri-vaiheessa
- (3) Ancylusjärvi-vaiheessa
- (4) Littorinameri-vaiheessa

Kuvalähde: Tikkanen, Matti / Vantaanjoen valuma-alueen geomorfologia Helsingin seutukaavaliiton julkaisu C28

JOKELA

ENNEN RAUTATEITÄ

Jokelassa taajamakehitys alkoi melkein tyhjästä. Seutu oli vielä 1800-luvun puolivälissä jokseenkin erämaata, jota asutti vain Tolkinojan torpan seitsemän asukasta. Helsinki-Hämeenlinna rata valmistui vuonna 1862. Rautateiden tuoma muutos oli suuri.²

RAUTATIE TULEE - JOKELA SYNTYY

Ensimmäinen ratayhteys Helsingistä Hämeenlinnaan kulki pitkittäin läpi Tuusulan, joka hyötyi uudesta radasta suuresti. Nurmijärven alue Tuusulan länsipuolella jäi hieman radasta sivuun, mikä vaikutti osaltaan Jokelan syntyyn. Jokelan lähialueilla Nurmijärvellä, Kellokoskella ja Mäntsälässä sijaitsi suhteellisen paljon teollisuutta. Teollisuuden johtomiehet näkivät radan tuomat kuljetusmahdollisuudet ja rupesivat vaatimaan uutta asemapaikkaa Jokelan tienoille.⁵

Jokelan kohdalla rautatie sivusi Nurmijärven kuuluvaa Nukarin kylää suhteellisen läheltä. Nukarissa sijaitsi 1700-luvulla perustettua sahateollisuutta. Läheisessä Raalan kartanossa oli myös suurehko tuotantolaitos. Lisäksi lähellä Jokelaa sijaitsi tietenkin Kellokosken ruukki ja viiden kilometrin päässä Jokelasta, Mäntsälän Kaukaan kylässä, lankarullatehdas.⁵

Kellokosken patruuna, joka omisti sekä ruukin että rullatehtaan oli jo 1864 ehdottanut aseman perustamista Jokelan lähelle Hausjärvelle. Raalan kartanon omistajan sekä muiden nurmijärveläisten painostuksesta junat alkoivat vihdoinkin pysähtyä Jokelassa joskus 1870-luvun alkupuolella. Tarkkaa ajankohtaa ei tiedetä varmasti. Jokelan asemarakennus valmistui vuonna 1875.⁴

Kuva 8 Venäläinen topografiakartta vuodelta 1886
Kualähde: Kansallisarkisto

Kuva 9 Pitäjänkartta vuodelta 1930

JOKELAN TIILITEHTAAN PERUSTAMINEN

Rautateiden rakentamisen aikoihin Suomessa elettiin vahvaa teollistumisen nousukautta. Maattomia työläisiä oli runsaasti saatavilla tehtaiden työntekijöiksi. Asumattomalle maaseudulle perustettavien teollisuuslaitosten oli tarjottava työläisilleen sekä asunto että elanto. Näin syntyi omavaraisia teollisuusyhteisöjä, joista puolestaan usein syntyi suurempia teollisuuspaikkakuntia tai jopa kaupunkeja.⁵

Rautateiden rakentaminen mahdollisti raskaan ja halvan massatavaran kuten tiilien kuljetuksen pitkien matkojen taakse. Hyvien kuljetusyhteyksien ja laajojen, tiilitehtaiden raaka-aineeksi soveltuvien savimaiden ansiosta Jokelasta tuli merkittävä tiiliteollisuuden keskus.⁵

Vuonna 1874 rautatieinsinöörit August Hildén ja Theodor Tallqvist perustivat Jokelaan tiilitehtaan. He ostivat tarvittavan maa-alan Tuusulan Krapin talon isännältä tammikuussa 1874. Valtion kanssa sovittuihin tiilentuotantolukuihin - kuusi miljoonaa tiiltä kuudessa vuodessa - ei heti päästy. Syynä lienee ollut kyllin taitavien muurarien puute. Niinpä Hildén ja Tallqvist joutuivat luopumaan tehtaasta, ja se siirtyi puolalaiseen aatelissukuun kuuluneen Paul Chmelewskin omistukseen. Hänen hallussaan tehdas oli vuodesta 1877 vuoteen 1902.³

Chmelewskin voi sanoa olleen Jokelan kannalta merkittävin tiilitehtaan omistaja. Tuolloin siitä tuli yksi Suomen uudenaikaisimmista tiilitehtaista. Chmelewski rakennutti perheelleen Jokelan kartanona ja nykyään myös Sinisenä talona tunnetun rakennuksen eli tiilitehtaan päärakennuksen tehtaan viereen rautatien itäpuolelle. Rata toimi sosiaalisena rajana herrasväen ja työväen välillä.³

Tiilitehdasta, maatilaa ja näiden työläisten muodostamaa asuinyhteisöä rakennettiin vallitsevan tavan mukaan kuin ruukkia. Chmelewski toimi eräänlaisena patriarkalisena isähahmona yhteisölle. Hän piti Jokelassa kauppa ja kestikievaria ja mm. perusti ja rahoitti Jokelan ensimmäisen kansakoulun tiilitehtaan alueelle sekä kustansi pappeja pitämään siellä jumalanpalveluksia. Chmelewski myös perusti Jokelaan sen ensimmäisen puiston, jota jokelalaiset kutsuivat Parkiksi.³

JOKELAN KARTANO

Chmelewskin perustama laaja englantilaistyylinen puisto sijaitsi Palojoen itäpuolella. Siellä menestyi suomalaisten puulajien lisäksi muun muassa pyökki. Puiden lomassa kulki hiekkakäytäviä, joilla herrasväki kävi kävelemässä. Päärakennukselta Palojoen yli puistoon kulkenut silta oli kapea ja kevytrakenteinen. Puistossa oli valkoiseksi maalatut puiset puutarhakalusteet. Rahvaalta pääsy puistoon ja puutarhaan oli kielletty.⁵

Asuinrakennuksensa ympärille, n. 1,5 hehtaarin suuruiselle tontille Chmelewskit perustivat puutarhan. Tontin lounaisreunan muodostaa rautatie, ja koillisessa luonnollisena rajana on Palojoki. Chmelewskit laadittivat useammankin suunnitelman puutarhasta. Suunnitelmista toteutuivat ainakin päärakennukselta tiilitehtaalle kulkeva lehtikuusikuja ja hiekkakäytäväverkosto. Pihaa ympäröi kuusiaita, ja sinne oli istutettu omenapuita ja marjapensaita sekä koristepensaita. Päärakennuksen itäpuolella sijaitsivat hyötypuutarha ja kasvihuoneet, joissa viljeltiin tomaattia, salaattia, kurkkua ja erikoisuutena viinirypäleitä. Myöhempien omistajien aikana pääväylä oli reunustettu ruusuistutuksin, ja paikoittain kivijalan edessä olevissa ritiloissa kiemurtelivat krassit.⁵

Tiilitehtaiden savenottomaiden oli sijaittava tehtaan välittömässä läheisyydessä, sillä raaka-aineen kuljetus oli hankalaa. Koska savensaanti oli varmistettava pitkälle tulevaisuuteen, maata oli oltava huomattavan paljon. Savenottoa odoteltaessa viljelyskelpoisiksi raivattuja maita viljeltiin. Tehdasyhteisön oli myös oltava melko omavarainen, sillä ympäröivä maaseutu oli lähes asumatonta.⁵ oli lähes asumatonta.⁵

Kuva 10 Jokelan tiilitehtaan alue vuonna 1896

Kuva 11 Tiilitehtaalta päärakennukselle johtava lehtikuusikuja talvella 1904

Kuva 12 Palojoen yli kulki savikuormia varten rakennettu silta. Taustalla tiilitehdas

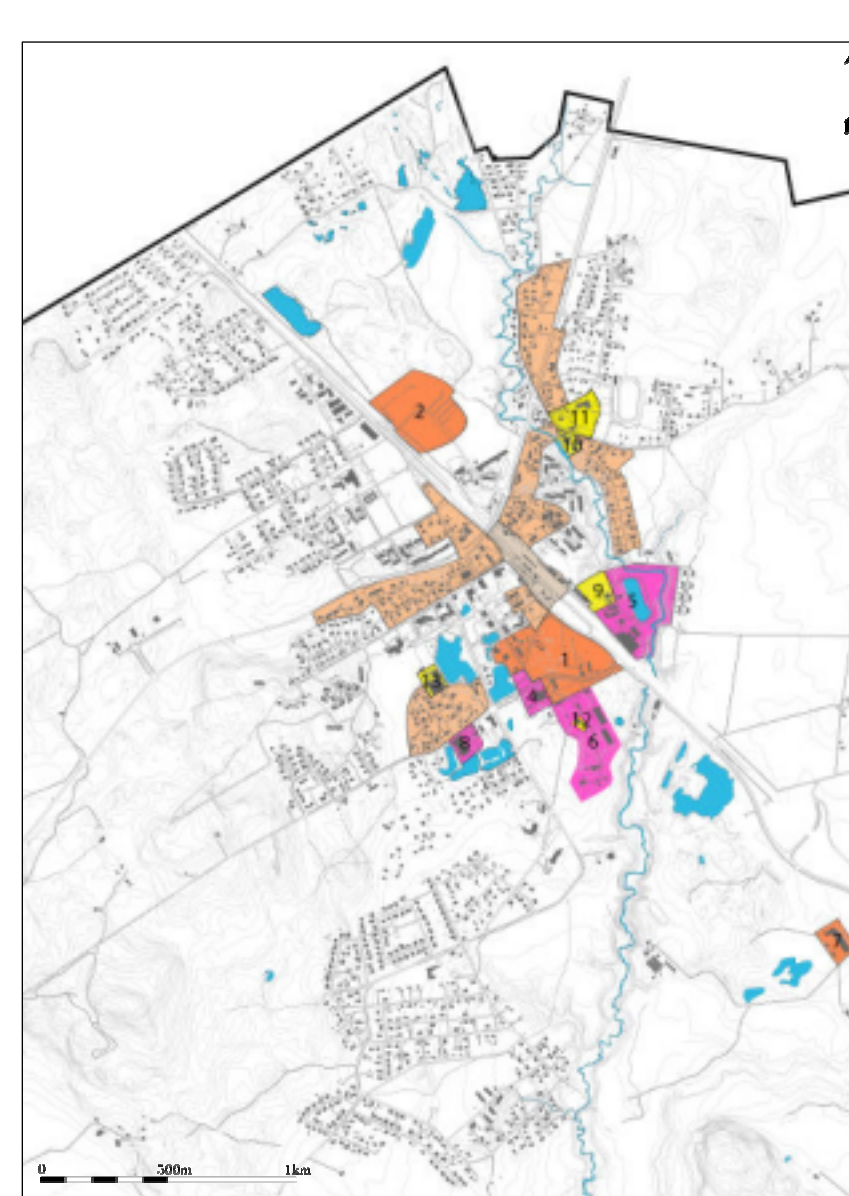
JOKELAN TEOLLISUUS

Jokelan tiilitehtaan menestyksen myötä myös muut teollisuusyrittäjät kiinnostuivat Jokelasta. Vuonna 1899 perustettiin Kolsan tiilitehdas, jonka menestys ei jäänyt paljon jälkeen aiemmin perustetusta Jokelan tiilitehtaasta. Kolsan tehdas sijaitsi Jokelan pohjoispuolella.⁷ 1900-luvun alussa perustettiin myös yksi lyhytikäisempi tiilitehdas, Jokelan uusi tiilitehdas, jonka kiinteistössä harjoitettiin myöhemmin maatalouskoneiden tuotantoa. Maatalouskoneiden tuotannossa tarvittiin useita raudasta valmistettavia osia, ja niinpä tehdas perusti oman valimon v. 1937. Myöhemmin tehdas siirtyi kokonaan erilaisten rautaesineiden ja osien valmistamiseen ja muutti nimensä Jokelan Valu Oy:ksi.⁸ Rauta- ja rakennusainekauppaan erikoistunut Rake Oy perusti myös oman tiilitehtaansa Jokelaan 30-luvulla. Tehdas toimi parisenkymmentä vuotta.⁷

Tiiliteollisuuden lisäksi Jokelassa on harjoitettu mm. laatikko- ja vanuteollisuutta. Sörnäisten laatikkotehdas muutti paikkakunnalle 30-luvulla. 60-luvulla puulaatikkojen väistyessä markkinoilta Oy Machine Tools osti kiinteistöt varastotilaksi. Oy Suomen vanutehdas Ab toimi Jokelassa vuodesta 1915 aina 1970-luvulle asti. Vanutehdas oli perustettu tärkkelystä jonkin aikaa valmistaneen tehtaan tiloihin. Vanutehtaan tiloihin asettui toiminnan loputtua puolestaan lääkefirma Tamron Ab, joka ryhtyi ambulanssien valmistukseen. Toinen Jokelan vanutehtaista toimi suhteellisen lyhyen ajan vuosisadan alussa Jokelan kartanon lähellä sijaitsevilla tiloilla.⁷ Vuonna 1933 nämä kiinteistöt siirtyivät juuri perustetulle Suomen Tulitikkutehdas Oy:lle. Tulitikkutehtaasta tulikin varsinainen menestystarina, ja sen valmistamia tikkuja myytiin ympäri maailmaa.⁶

Suurempien teollisuuslaitosten lisäksi Jokelassa vaikutti 30-luvulta 60-luvulle mm. pesula, saha ja eksoottisena lisänä silkkikutomo. 1900-luvun alussa paikkakunnalla toimi jonkin aikaa myös pianotehdas.⁵

JOKELAN TEOLLISUUS 1874-2004 RAKENNUS- / TONTTIKOHTAISESTI			
	NIMI	TOIMIALA	TOIMINTA AIKA
1a	Jokelan Tiilitehdas	Tiili	1874-1877
1b	Jokela Oy	Tiili	1877-1959
2a	Kolsan tiilitehdas	Tiili	1899-1985
2b	Jokelan saha	Puutavara	1935-1955
3a	Jokelan Uusi Tiilitehdas	Tiili	1900-1914
3b	Peltokalu Oy, myöh. Suomen Maanviljelijäin Tehdas Oy	Maatalouskoneet	1926-1966
3c		Maatalouskoneet	1926-1966
3d	Jokelan Valu Oy	Valurautatuotteet	1966-?
4a	Finska Stärkelsefabrik Ab	Tärkkelys, karjanrehu	1903-1915
4b	Oy Suomen Vanutehdas Ab	Präätälinvanu, tilke	1915-1970-luvun puoliväli
4c	Oy Tamro Ab	Ambulanssit	1970-luvun puoliväli
5a	Jokelan Vanutehdas	Vanu	1912-1919
5b	Tulitikkutehdas Oy	Tulitikut	1933-1980-luvun loppu
6a	Sörnäisten Laatikkotehdas	Puulaatikat	1930-luvun puoliväli - 1960-luvun puoliväli
6b	Oy Machine Tool	Varastokäyttöä	1970-luvun puoliväli
7	Kallioistenmaa Oy (Rake Oy)	Tiili	1930-luvun loppu - 1950-luvun alku
8a	Fennia-pesula Oy	Pesulatoimintaa	1930-luvun alku - n.1940
8b	Silkkikutomo	Silkkikangas	n.1940-1960-luku

TIILEN VALMISTUS

Tiilen valmistukseen tarvittavaa savea kaivettiin alkuvaiheessa tehtaiden vierestä, ja varantojen loppuessa aina seuraavasta sopivasta paikasta. Kaivamiselta säästyivät ainoastaan ne alueet, joiden maa-aines ei soveltunut tiilentekoon.⁵

Toiset savikuopista täytettiin myöhemmin tiilimurskalla, kun taas toiset täyttyivät vedellä. Jokelan tiilitehtaan savenotto siirtyi ajan myötä Palojoen eteläpuolelle, ja joen yli rakennettiin savikuormia varten puusilta. Puusilta on aikojen saatossa tuhoutunut, eikä sen rakenteitakaan ole enää näkyvissä. 1890-luvun puoliväliin mennessä oli Jokelan tiilitehtaan savenottoalueelta rakennettu tehtaalle hevosvetoinen raitiotieverkosto.⁵

Valmistuksessa niin ikään tarvittavaa vettä saatiin kaivamalla Palojoesta kanava, jota pitkin vesi johdettiin tehtaalle. Myöhemmin sitä pumpattiin vedellä täyttyneistä savenottokuopista.⁵

JOKELAN KASVU

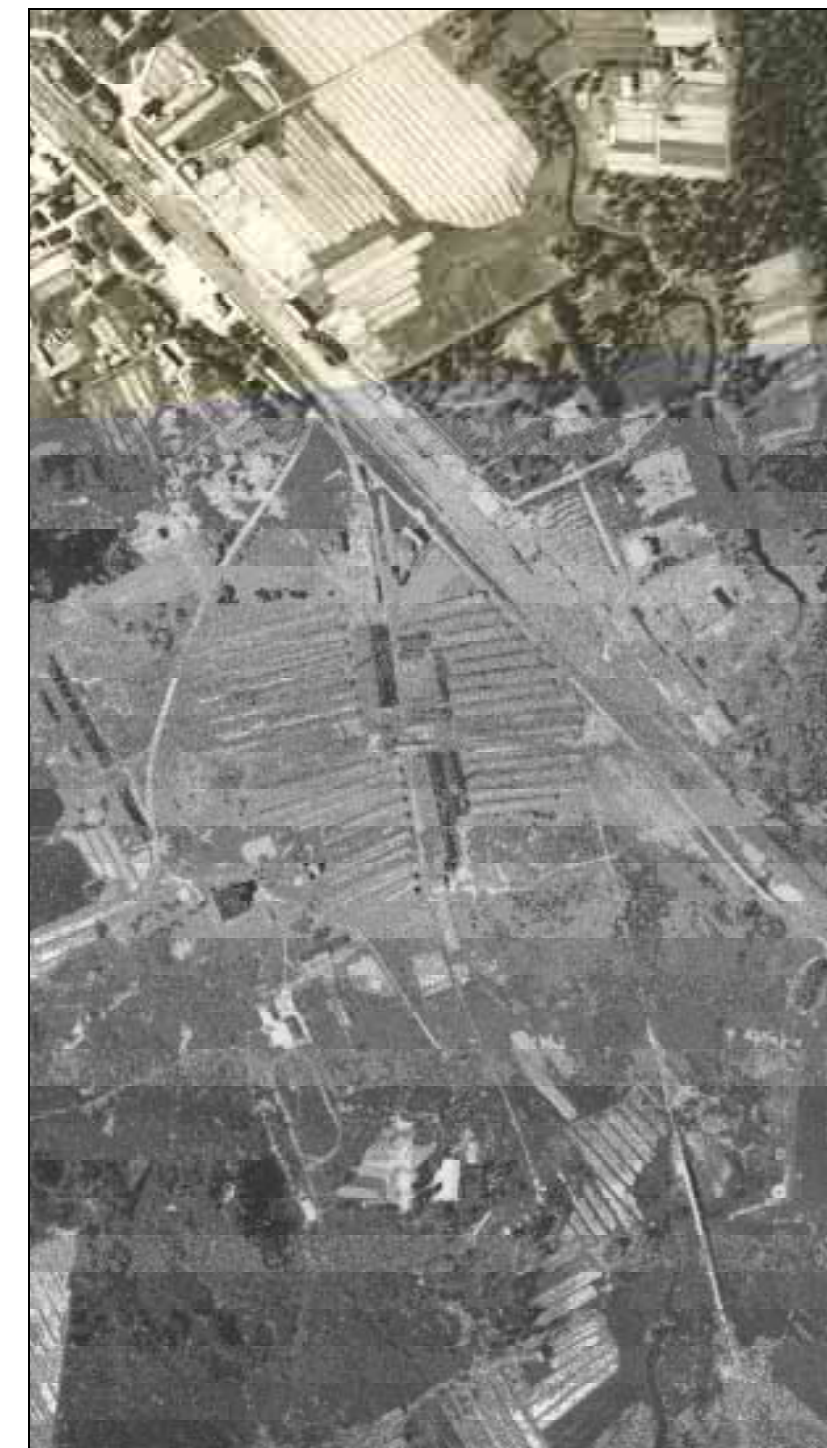
Jokelan taajaman kasvu alkoi rautatieaseman ympäristöstä. Siitä asutus levisi vähitellen Hyvinkään maalaiskunnan puolelle pohjoiseen sekä rautatieaseman eteläpuolelle kirkonkylän (Hyrylän) suuntaan.² Kyläläisistä valtaosa oli ainakin osa-aikaisesti töissä tiilitehtaalla. Suurin osa tehtaan työvoimasta sai varsinaisen elantonsa maa- ja karjataloudesta.³

TEOLLISUUSTOIMINNAN LOPPUMINEN

Rakennusalan suhdanteet ajoivat useimmat tiilitehtailijat vararikkoon. Yhteisön väkiluku pieneni tiilenteon koneellistumisen myötä. Tiilentuotanto Jokelan Tiilitehtaalla lopetettiin vuonna 1960, Kolsan tehdas jatkoi vuoteen 1985.³

Kuva 14 Tiilenteko oli tehtaan alkuvaiheessa käsityötä: tiilet lyötiin yksitellen puumuotteihin ja vetohärät pyörittivät saviranoja joissa savimassa sekoitettiin. 1900 luvun alussa Jokelan Tiilitehdas oli kasvanut Suomen suurimmaksi tiilitehtaaksi joka tuotti parhaimmillaan 8 miljoonaa tiiltä vuodessa..

Kuva 13 Palojoki ja teollisuuskeskittymä. Ilmakuva vuodelta 1936. Palojoen rannat ovat hyvin avoimet. Tiilitehtaan länsipuolella näkyy savenotossa syntyneitä lampia.

JOKELAN ALUEHISTORIA

Nykyinen Jokela muodostuu tavallaan kahdesta eri alueesta joita voisi nimittää Vantaankorven Jokelaksi ja Ridasjärven Jokelaksi. Aikoinaan nämä Palojoen erottamat alueet kuuluivat eri kyliin ja pitäjiin. Ridasjärven alue koostui Ridasjärven kylästä Palojoen itäpuolella joka kuului Hausjärven pitäjään (Siirtyi 1900-luvun alussa vasta perustetulle Hyvinkään maalaiskunnalle). Vantaankorven alue taas koostui Nukarin kylästä Palojoen luoteispuolella joka kuului Nurmijärven pitäjään sekä taajaman lounaispuolen alueesta, joka kuului Tuusulan pitäjään. Jokela oli siis melkoinen rajakunta. Niin kauan kun Jokelan alue oli lähinnä erämaata, tällä ei ollut merkitystä. Kun Jokelan merkittävyys kasvoi 1800-luvun lopussa ja 1900-luvulla, rajasijainti tuli ongelmaksi.^{9,10,11}

1960 -luvulle tultaessa Jokelan taajama-alueella oli jo lähes 5000 asukasta. Jokelan alue kuului tällöin osittain Hyvinkään maalaiskuntaan. Hyvinkään maalaiskunta oli perustettu 1926 ja sen alue koostui aiemmin Hausjärvelle ja Nurmijärvelle kuuluneista alueista. Koska tarvittavien hallinnon ja palveluiden määrä oli kasvanut asukasmäärän mukana, haluttiin Jokelan alue liittää selkeästi yhteen kuntaan käytännön asioiden helpottamiseksi. Sekä Tuusulan että Hyvinkään kunta olivat kiinnostuneet saamaan Jokelan alueen kokonaan itselleen, ja asiaa pohdittiin useaan otteeseen sisäministeriössä. Lopulta 70-luvun alussa sisäministeriö antoi päätöksen Jokelan liittamisestä Tuusulaan. Hyvinkään kunta valitti päätöksestä, mutta korkein oikeus päätyi samaan ratkaisuun.²

Kuva 15 Jokelan seudun hallinnolliset rajat 1910 luvulla

4. SUUNNITTELUALUEEN NYKYTILA JA TAVOITETILA

YHDYSKUNTARAKENNE

Jokela on ulkorajoiltaan ehjänä säilynyt taajama, mutta sen keskeisistä osista löytyy poikkeuksellisen paljon alueita, jotka ovat pysyneet rakentamattomina, tai jotka ovat autioituneet aikaisemman käytön loputtua. Tämä tekee Jokelan luonteesta keskeneräisen.

Taajamarakenteen repaleisuus luo Jokelalle kuitenkin yhdyskuntarakenteellisesti edulliset kehittämismahdollisuudet. Jokelassa voidaan nostaa merkittävästi asukas- ja työpaikkamäärää laajentamalla rakennettua taajama-alueita. Jokela on pientalovaltainen ja sellaisena se halutaan säilyttääkin. Ideana on rakentaa matalaa ja tiivistä puutarhakaupunkia.²³

Jokelan nykyinen keskusta on syntynyt aseman läheisyyteen radan länsipuolelle. Länsipuolella on myös enemmän asukkaita. Tilanne on muuttunut hiukan vuosien varrella. 30-luvulla, Jokelan teollisen kukoistuksen aikana asutus oli enemmän keskittynyt radan itäpuolelle. Painopiste ja taajaman keskus oli työväentalon, koulun ja osuuskaupan muodostamassa kolmiossa. 30-luvulta ja sitä varhaisemmalta ajalta peräisin olevat asuinalueet ovat sijoittuneet silloisten valtavyölien viereen. Myöhäisemmät alueet on rakennettu vanhoille pelto- ja metsämailla, lähinnä metsämailla.

Teollisuus on Jokelassa perinteisesti sijoittunut radan välittömään läheisyyteen. Tavarajunat olivat pitkään teollisuuden ensisijaisesti käyttämä kuljetusmuoto. Nykyisin kun rahtia kuljetetaan myös teitä pitkin, uusia teollisuusalueita on alettu kehittää taajaman länsipuolelle Ridasjärventien ja Pertuntien varteen. Vanhoja ja toiminnasta poistuneita, keskeisillä paikoilla sijaitsevia teollisuusalueita taas kehitetään asuin-, toimisto-, ja julkisten palveluiden alueiksi.

Tieverkostosta erottuu kaksi valtavyölyä, Jokelantie ja Ridasjärventie. Jokelantie kulkee radan vieressä ja se johtaa etelään päin mentäessä Järvenpäähen ja pohjoisessa vastaavasti Hyvinkäälle. Poikittaisesti Jokelantien kanssa risteävä Ridasjärventie taas kulkee Nukarinkylästä Jokelan kautta Ridasjärvelle, ja siitä on liittymä Hämeentielle ja valtatie 25:lle. Jokelan taajamassa tärkeimpiä teitä ovat näiden kahden lisäksi Pertun asuinalueelle vievä Pertuntie sekä Ridasjärventietä ja Pertuntietä yhdistävä Opintie. Nukarin kylälle vievällä vanhalla valtavyölyllä Nukarintiellä on myös yhä jotain merkitystä.

Yhdyskuntarakenteen suurin ongelma, rautatie, on myös Jokelan suurin siunaus. Ilman rautateitä Jokela ei olisi syntynyt, ja osittain rautateiden ansiosta sillä on myös tänä päivänä mahdollisuus nousta uuteen kukoistukseen. Toisaalta rautatie jakaa yhdessä Jokelantien kanssa taajaman kahteen osaan.

Yhdyskuntarakennetta kehitettäessä tulisikin huomioida mahdollisimman sujuvat yhteydet, etenkin kevyen liikenteen yhteydet, taajaman molemmin puolin. Nykyisin alikulkujia on vain neljä, ja niiden välimatkat ovat suuria. Tämä haittaa yhdyskuntarakenteen järkevää muodostumista ja on myös turvallisuusriski. Riittävä määrä alikulkujia riittävän tiheässä pitävät molemmat puolet taajamasta vilkkaina ja elinvoimaisina. Uusista alueista etenkin Peltokaaren ja Paloheimon aluetta suunniteltaessa tulisi kiinnittää erityisesti huomiota kulkuyhteyksiin radan länsipuolelle.

Palojoen savikot ovat Jokelan toinen siunaus, mutta Palojoki on myös yhtäläillä kulkuyhteyksiä rajoittava tekijä. Palojoen maisemasuunnitelman yksi tärkeä teema on joen eristävän vaikutuksen minimointi. Maisemaan sopivat kevyen liikenteen sillat ja reitit luovat toimivat kulkuyhteydet ja tarjoavat virkistystä lyhyellä ohikulkumatkallakin.

Pahin yksittäinen este taajamarakenteessa on keskeisellä paikalla sijaitseva Jokelan vankila. Vankilan tontti on suurehko ja sen alueella liikkuminen on kielletty. Yhdyskuntarakennetta ajatellen vankilan tontin sijainti ja koko ovat ongelmallisen suuria. Etenkin uusien asuinalueiden, Kartanon alueen ja Peltokaaren alueen kannalta vankilan alue on erityisen ongelmallinen. Tulevaisuudessa vankilan tontin kokoa tulisi pienentää tai vankilatoiminnan lopettamista harkita. Myös Palojoen varren yhtenäistä viherväylää suunniteltaessa vankila aiheuttaa suurimman yksittäisen ongelman.

VIHERRAKENNE

Jokela on suhteellisen vihreä taajama. Taajamarakenteen sisällä lähiviheralueita on melko kattavasti kaikkien asukkaiden ulottuvilla. Rakentamattomien viheralueiden osuus taajamarakenteessa on turhankin suuri, ongelma on enemmän alueiden hoitamattomuus, autioituneet joutomaat ja umpeen kasvaminen.

Koska Jokelan taajamarakenne on niin väljä, on taajamaa kehitettäessä ja täydennysrakennettaessa erinomainen mahdollisuus suunnitella toimivampi ja kattavampi viheralueverkosto. Taajamarakenteen tiivistäminen voisi parantaa myös viheralueverkostoa, edellyttäen että vihersuunnittelu tapahtuisi tiiviissä yhteistyössä muun suunnittelun kanssa. Tiiviimmän rakennetussa taajamassa vähempilukuisia viheralueita voitaisiin pitää paremmassa kunnossa.

Radan itäpuolella ei nykyisellään juuri ole kevyen liikenteen reitistöä. Palojoen varrella kulkeva virkistysreitti yhteyksineen tulee luomaan perustan itäpuolen reitistölle. Radan länsipuolella reitistö on otettu paremmin huomioon. Reitistö on kattavin uusien asuinalueiden yhteydessä. Nykyisellään reitistö on melko hajanainen. Suurin eristävä tekijä on rata. Radan alta ei kulje yhtään jatkuvaa viheryhteyttä. Pääalituspaikat ovat keskustarakenteen sisällä, ja keskustan lävitse ei kulje kunnollisia viheryhteyksiä. Keskustan viheryhteyksiä tulisi kohentaa, etenkin lammilta asemalle johtavaa pääreittiä.

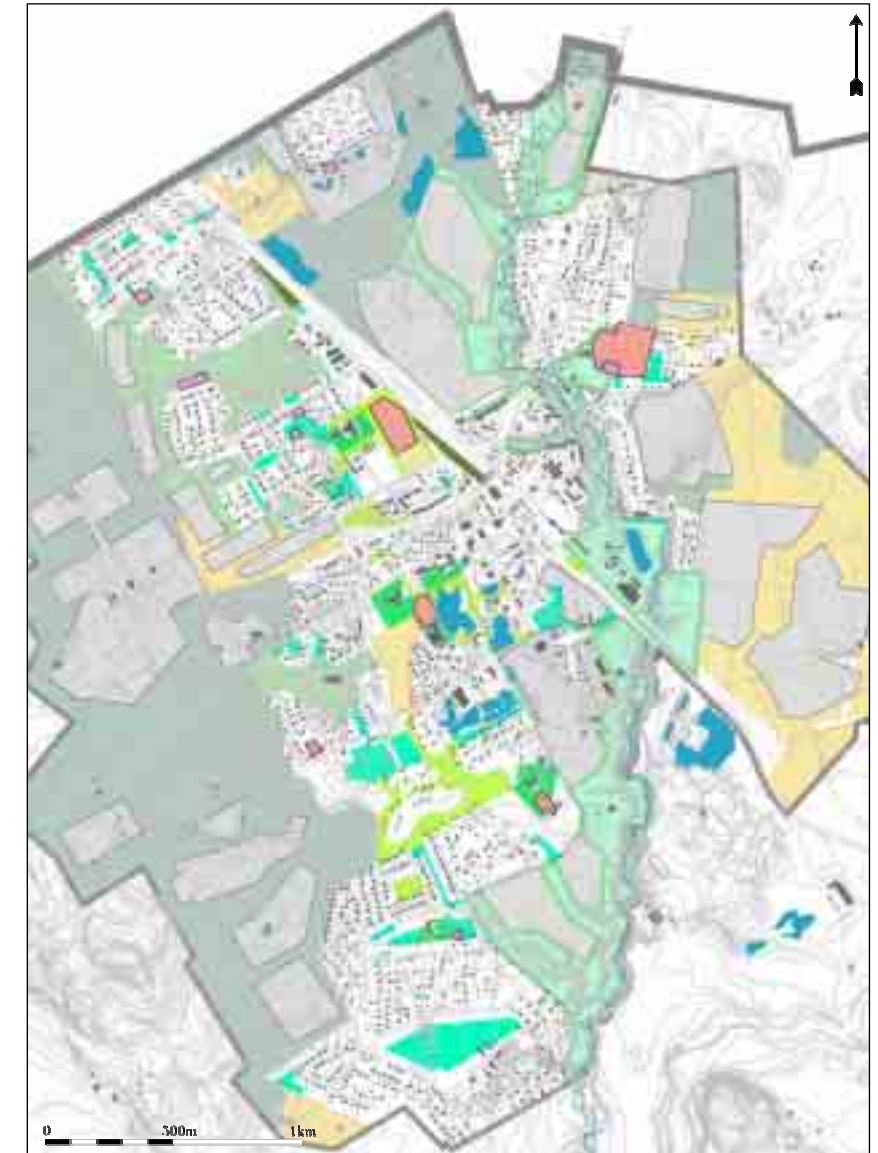
Jokelassa ei ole korkean hoitoluokan puistoja. Arvokkaimmat ja rakennetuimmat puistomiljööt ovat keskustan lampia ympäröivät puistomiljööt ja keskustan julkisten rakennusten piha-alueet.

Kulttuurihistoriallisesti arvokkaita viherympäristöjä ovat aseman miljöö ja Jokelan kartanoa ympäröivä puutarha. Kartanon puutarha on hyvin kaukana alkuperäisestä asustaan. Kartanoon on puutarhan lisäksi kuulunut laajempi puistoalue, joka on jäänyt tulitikkutehtaan rakennuttaman lammen alle. Lammen ympärillä on jäljellä vanhaa, huonokuntoista puutarhakasvillisuutta.

Urheilukentät sijoittuvat koulujen yhteyteen keskeisille paikoille. Leikkipuistoja on melko kattavasti läpi taajamarakenteen, itäpuolella hieman vähemmän kuin länsipuolella. Samoin Pertun alueella on pientä vajausta.

Liikennealueiden viheralueisiin on kiinnitetty huomiota lähinnä keskustassa. Keskustien varressa on puurivi ja pensasistutuksia. Myös Opintien ja Puistotien varressa on puurivistöjä. Korttelialueiden välissä on paikoitellen viheralueita, jotka on jätetty kaavaan suoja-alueiksi. Nämä viherkaistaleet ovat osin hoitamattoman näköisiä ja antavat epäsiistin vaikutelman. Suojaviheralueiden hoitoa tulisi joko parantaa, tai sitten kaavoittaa "yliäämämaat" joko uusiksi tonteiksi tai osaksi ympäröivien tonttien pihaa. Kaksi viimeistä vaihtoehtoa kuitenkin vain siinä tapauksessa että "yliäämämaat" eivät ole osa tärkeää viheryhteyttä.

Laajat metsäalueet ja pellot ympäröivät Jokelaa. Taajaman pienen koon vuoksi etäisyydet näille laajoille ulkoilualueille ovat lyhyitä joka puolelta. Myös taajamarakenteen sisään jää maa- ja metsätalousalueita. Nämä tosin ovat pienentymässä ja osittain poistumassa uuden kehityksen myötä. Etenkin tiiviin taajamarakenteen yhteydessä sijaitsevat maatalousalueet ovat jäämässä rakentamisen alle kokonaan tai osittain, niin että niiden viljeleminen ei ole enää kannattavaa. Viljelystä poistuvien viheralueiden uusi käyttö ja hoito onkin yksi maisemasuunnitelman teemoista. Toinen tärkeä tavoite on kehittää edelleen taajamarakenteen sisältä kulkevia viheryhteyksiä taajamaa ympäröiville maa- ja metsätalous alueille.

VIHERRAKENNE

ULKOILUMETSÄ	SUOJAVIHERALUE
PUISTOMETSÄ	URHEILUPIUSTOT
PELTO	LEIKKIPUISTOT
SUUNNITTELUALUE	RAKENNETTAVIKSI KAAVOITETUT ALUEET
RAKENNETTU PUISTO	OSAYLEISKAAVAN RAJA
LÄHIVIHERALUE	
PUISTOMAINEN PIHA-ALUE	

PALOJOKI VIHERRAKENTEESSA

Vaikka Palojoen sijainti taajamarakenteessa on keskeinen, se on nykyisellään melko näkymätön. Joki on jäänyt uudisrakentamisen myötä paikoittain hyvin kapean viherkaistaleen keskelle kulkemaan ikään kuin rakennusten takapihalla.

Palojoen näkyvyys maisemassa on huomattavasti heikentynyt viimeisen 50-vuoden aikana. Vielä 50-luvulla Palojoen rannat ovat olleet avoimia, säännöllisesti niitettyjä rantaniittyjä lähes kauttaaltaan kunnanrajalta aina vedenpuhdistamolle asti. Nykyisen taajaman alue ja osa nykyisistä metsä-alueista on ollut avointa viljelymaisemaa. Vaikka niityt ovat pääosin vielä nähtävissä maisemassa, ne ovat kasvaneet korkeiksi ja rehottaviksi ja pensaskasvillisuus on paikoittain runsasta. Niittyjen reunoille on kasvanut nuorta lehtimetsää, lepikkoa ym. Lisäksi uudisrakentaminen on omalta osaltaan vaikuttanut heikentävästi joen näkyvyyteen.

Palojoen varren maisemasuunnitelma pyrkii korostamaan jokea viherrakenteen keskeisenä elementtinä. Palojoki ja sen sivu-uomat muodostavat viherrakenteen rungon.

Radan itäpuoli ja Pertun alue ovat nykyisessä viherrakenteessa vähiten huomioituid alueet. Palojoen varren viheralue tuo näille alueille tarvittavaa lisäystä. Pitkä ja yhtenäinen viheralue tulee lisäämään reitistön yhtenäisyyttä. Sivuuomia kulkevat reitit yhdistävät viheralueen Jokelan reittiverkostoon.

Palojoen varren viheralue tulee lisäämään toiminnallisten viheralueiden määrää. Uusien kevyen liikenteen reittien lisäksi alueelle suunnitellaan leikkipuistoja ja koirapuistoja. Uusien asuinalueiden yhteyteen Palojoen varrelle suunnitellaan rakennettavia puistomiljöitä. Kulttuurihistoriallisesti arvokasta kartanon puutarhaa ja puistoaluetta kunnostetaan alkuperäisen suunnitelman hengessä.

Palojoen lisäksi savenotossa syntyneet lammet ovat toinen tärkeä elementti Jokelan maisemassa. Nykyisten ja uusien asuinalueiden läheisyydessä sijaitsevia lampia ympäristöineen tulisi kehittää puistoina. Keskustan lampia ympäröivää puistomiljöötä taas voisi laajentaa ja kehittää.

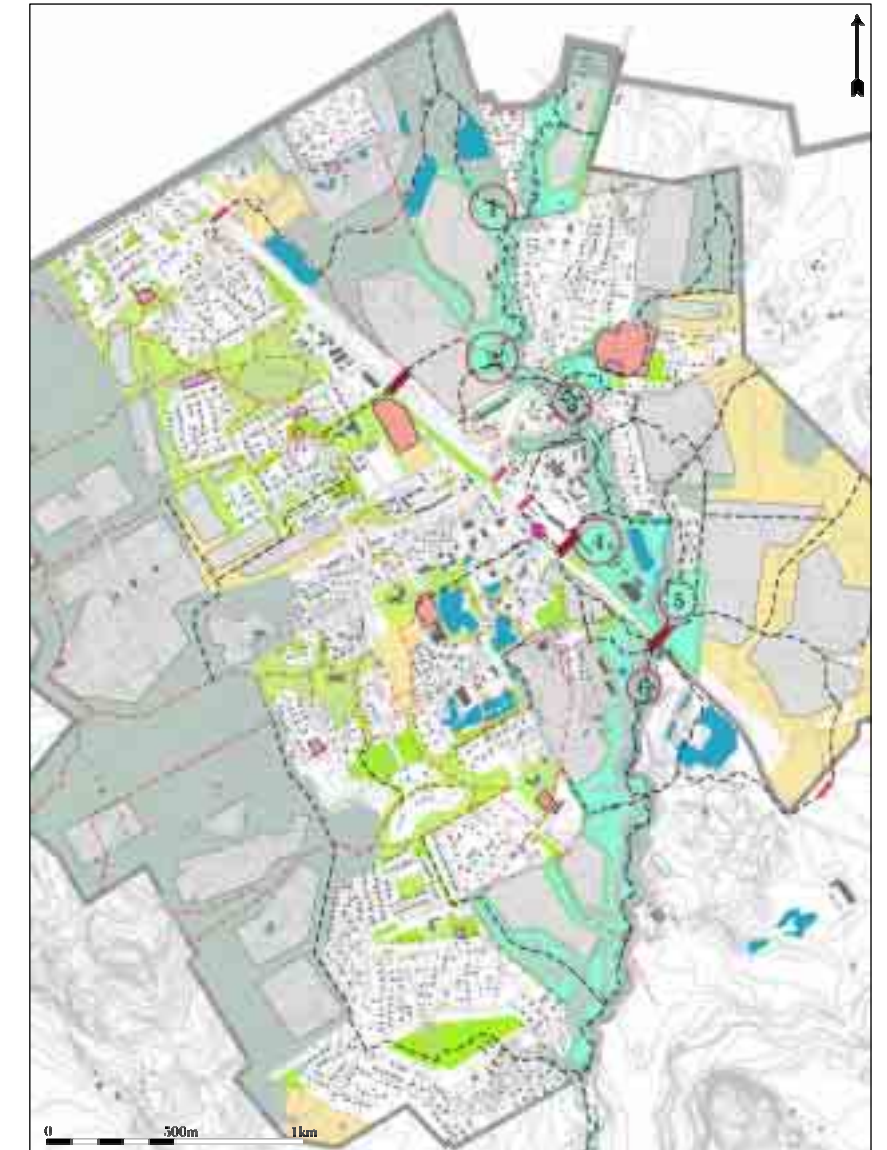
Kuva 16 Virtalantien päässä sijaitsevalle peltoaukealle on kaavoitettu asuinalue. Pellon pohjois osaan muodostetaan viheralue asukkaita palvelemaan.

Kuva 17 Vanhan kaatopaikan saastuttamien maiden päälle perustetaan puisto.

Kuva 18 Työväentalon yhteyteen perustetaan kesäteatteri ja sen ympäristöä kunnostetaan.

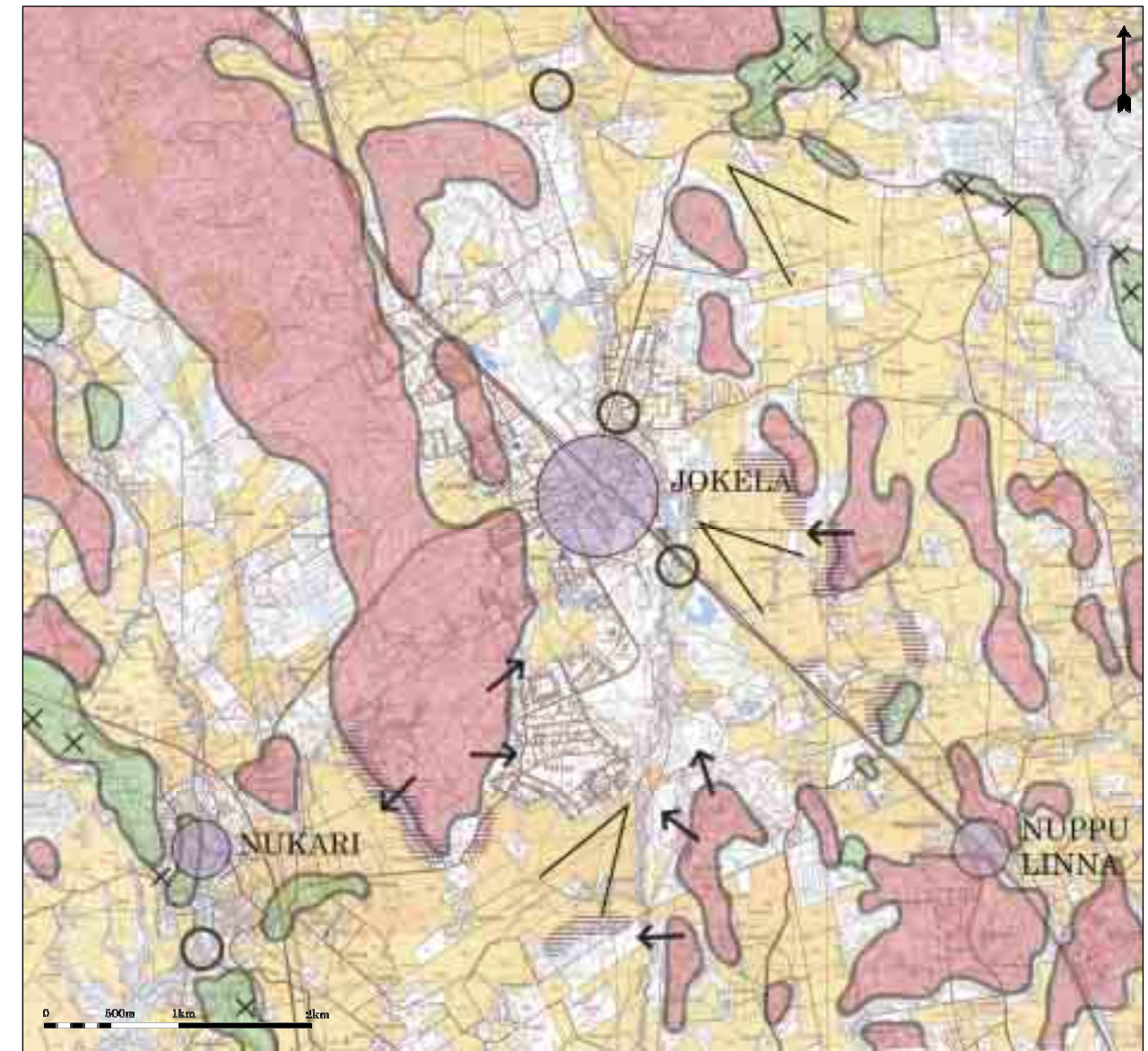

VIHERRAKENNE JA REITISTÖ

	ULKOILUALUE		UUSI KEVYEN LIIKENTEEN VIRKISTYSREITTI
	LÄHIVIHERALUE		OLEMASSA OLEVA VIRKISTYSREITTI
	PELTO		NYKYINEN RADANALITUS
	SUUNNITTELUALUE		EHDOTETTAVA UUSI RADANALITUS
	URHEILUPIISTO		MAISEMASUUNNITELMAN KOHOKOHDAT:
	LEIKKIPUISTO	1	VIRTALANTIENTEN PUISTO
	RAKENNETTAVIKSI KAAVOITETTU ALUE	2	KAATOPAIKAN PUISTO
	OSAYLEISKAAVAN RAJA	3	TYÖVÄENTALON PUISTO
		4	KARTANON PUISTO
		5	PELTOKAAREN PUISTO
		6	KIVIJALKEAPUISTO

MAISEMARAKENNE

Jokelan ja sen lähiympäristön maisemarakenteen rungon muodostavat kolme savipohjaista jokilaaksoa, idässä Keravanjoki, sitten Jokelan lävitse kulkeva Palojoeki ja lännessä Vantaanjoki. Näitä jokilaaksoja erottavat moreenimuodostumat ja harjut. Palojoen ja sen itäpuolisen Keravanjoen laakson erottavat moreenikumpareiden ketju, kun taas länsipuolen Vantaanjoen ja Palojoen välillä on suuri yhtenäinen moreeniselänne. Vantaanjoen itäpuolella kulkee kapeahko harju, jonka Vantaanjoki lävistää Nukarin kylän kohdalla. Myös Keravanjoen länsipuolella kulkee vastaava harju, jonka lävitse joki virtaa. Kaikessa näkyy vahvasti suuntautuneisuus. Harjut ja moreenimuodostumat sekä jokilaaksot ovat suuntautuneet kaakko-luode -suunnassa, jääpeitteen vetäytymissuunnan mukaan.

MAISEMARAKENNE

- MOREENISELÄNNE
- HARJUSELÄNNE
- TÄRKEÄ REUNAVYÖHYKE
- TAAJAMAKESKUS
- MAISEMAN SOLMUKOHTA
- TÄRKEÄ KAUASKANTONEN NÄKYMÄ
- MAISEMAVAURIO
- VIJELYAUKEA, TÄRKEÄ ALAVA NÄKYMÄ

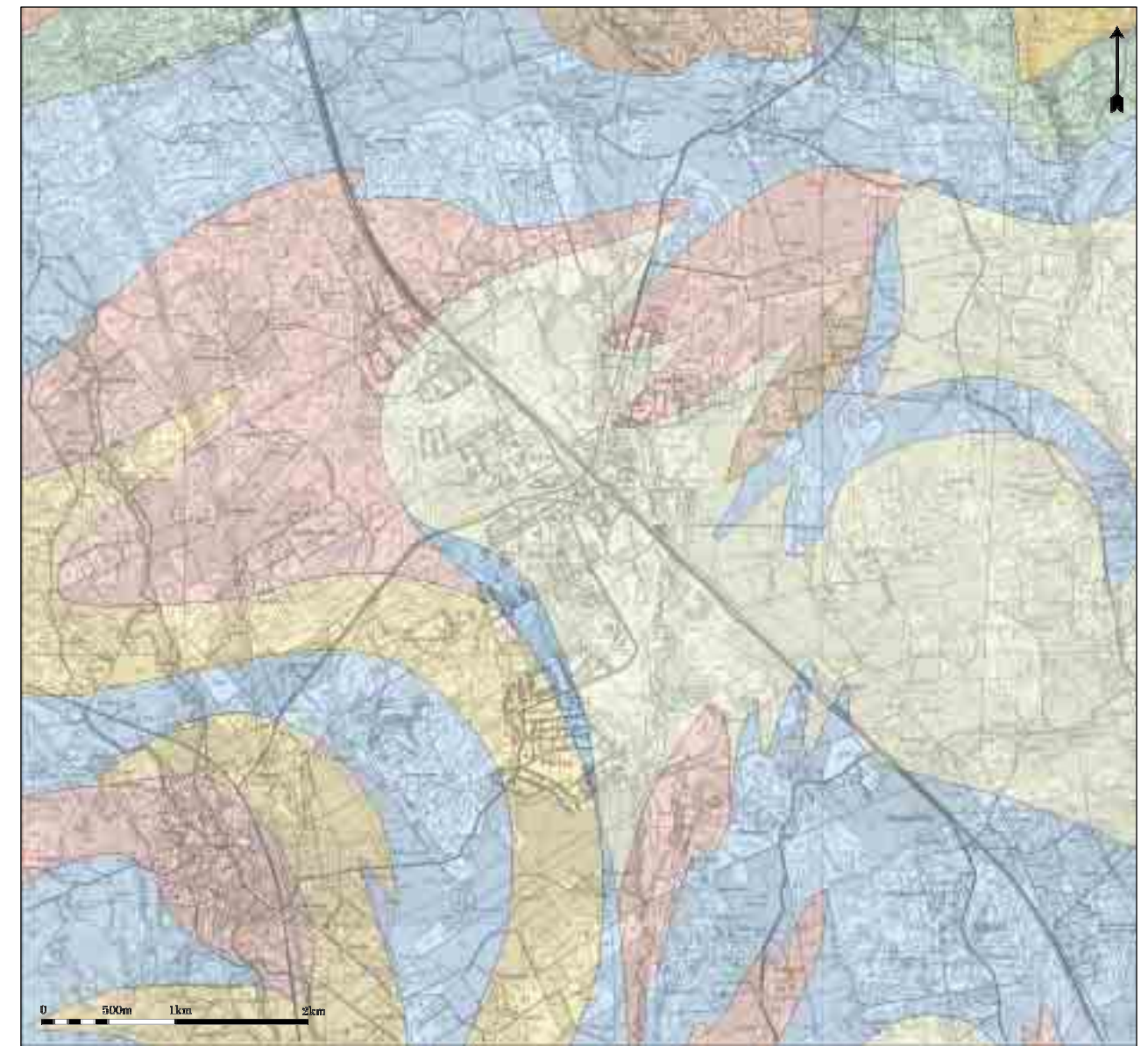
5. SUUNNITTELUALUEEN MAISEMAN PERUSSELVITYS

LUONNONOLOSUHTEET

KALLIOPERÄ

Jokelan kohdalla kallioperä on pääosin tummanharmaata granodioriittia ja gneissigraniittia. Molemmat kivilajit ovat karuja ja happamia, eikä niillä ole taloudellista merkitystä. Taajaman pohjoisosassa kallioperä muuttuu mikroliinigraniitiksi. Eteläosassa taas kallioperä vaihtuu pyrokseenigneissiksi, sekä kiilleliuskeeksi ja gneissiksi. Myöskään näillä kivilajeilla ei ole taloudellista merkitystä.²²

Kallioperä on paikoittain suhteellisen hyvin paljastunut. Avokalliota on näkyvissä Jokelan länsipuolelta kulkevan selänteen lakialueilla.²²

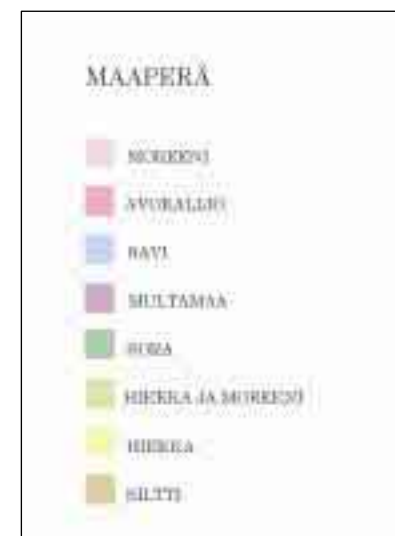
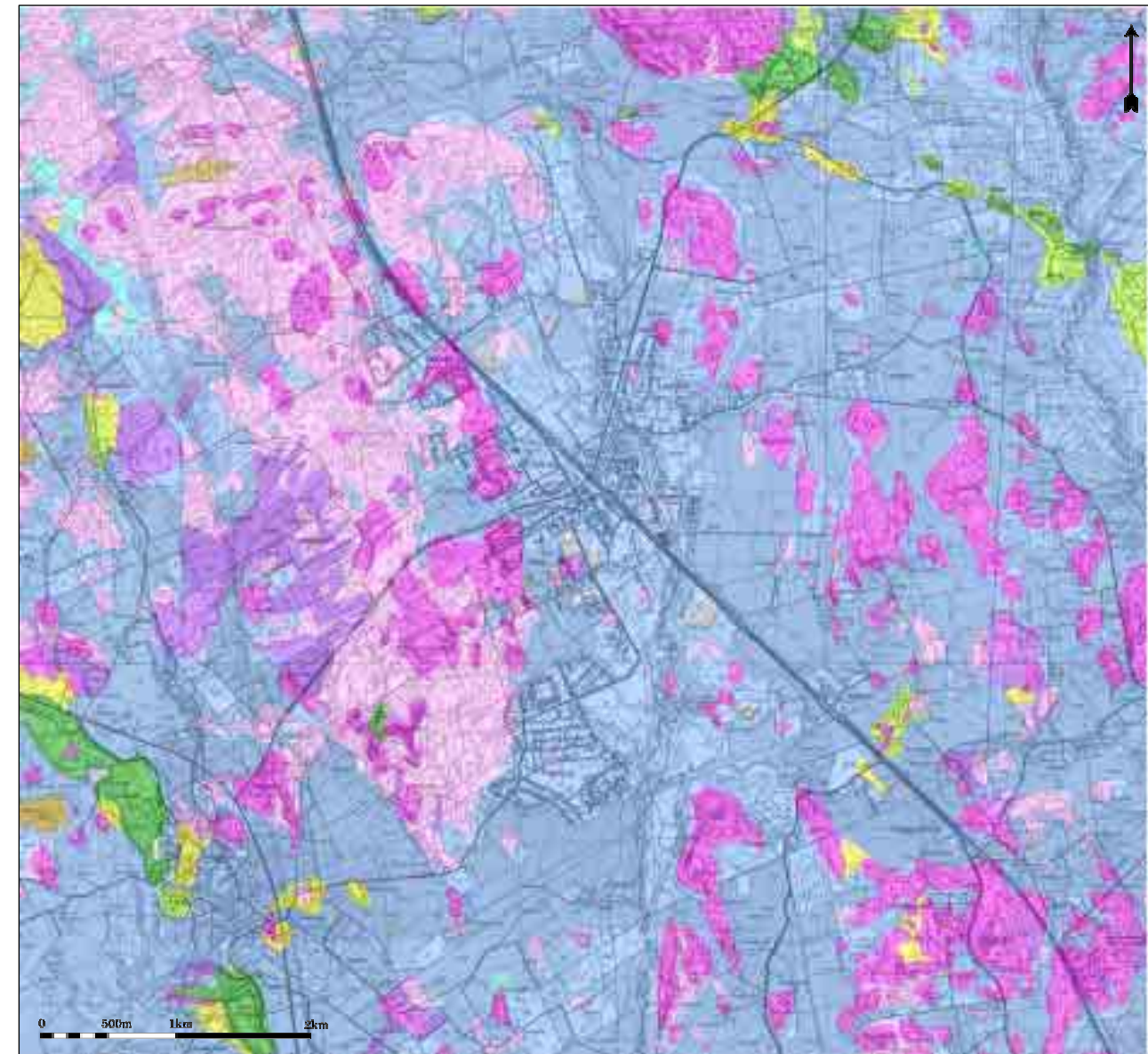
MAAPERÄ

Jokelan taajaman rakennettu alue on kauttaaltaan savea. Maalajien synty ja maiseman muodostuminen Uudellamaalla liittyy läheisesti mannerjään sulamisvaiheeseen. Salpausselkien ja Lohjanselän syntyessä pysähtyi mannerjään reuna vuosisadoiksi paikoilleen. Sulamisvirtojen suistot yhtyivät silloin poikittaisiksi selänneiksi. Karkeampi hiekka kerrostui niiden etelärinteille, ja hienojakoisempi aines, kuten savi, kulkeutui loitommaksi. Näin syntyivät Uudenmaan viljivat savikot, Jokelan alue mukaan luettuna.⁴

Jokelan länsipuolella kulkee jäätikön kasaama pohjamoreeniselänne. Se eroaa Hyvinkään kohdalla Salpausselästä, josta se jatkaa jokseenkin suorassa kulmassa Jokelan kautta kohti Rusutjärveä. Selänne toimii vedenjakajana Palojoen ja Vantaanjoen välillä. Sen lakialueella, aivan Tuusulan ja Hyvinkään rajan tuntumassa on seudullisesti ja geomorfologisesti merkittävä De Geer-moreeniesiintymä. Suhteellisen laaja, yhtenäinen esiintymä sijaitsee suurimmaksi osin Hyvinkään kunnan puolella.²⁰

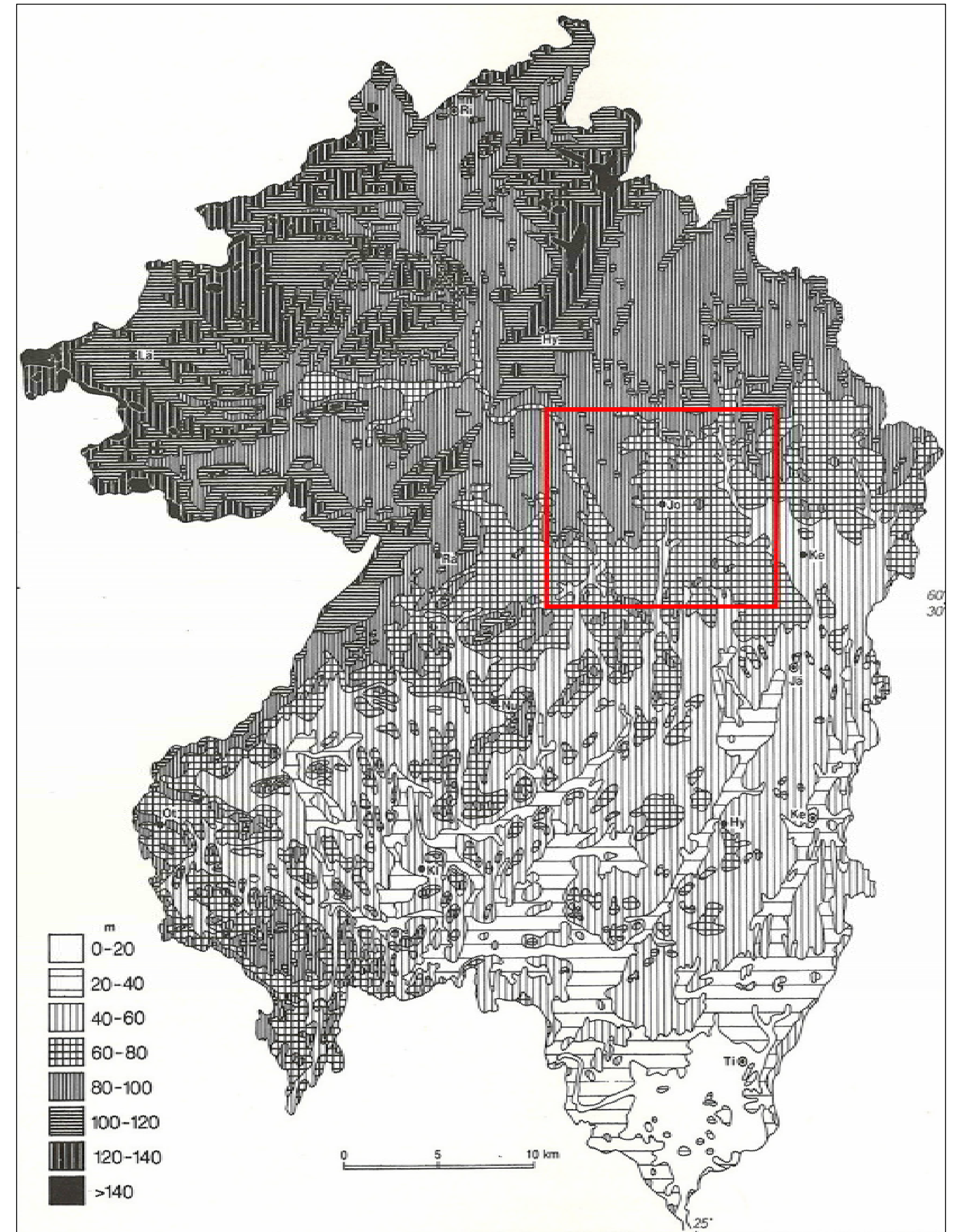
De Geer-moreenit ovat jäätikön tai jäänreunaosan poikittaiseen halkeamaan syntyneitä jäänreunan suuntaisia moreenivalleja, jotka esiintyvät usein peräkkäisten vallien muodostamissa parvissa.

Moreeni noudattaa yleensä kallioperän muotoja. Luonteenomaista on, että moreenivyöhykkeet kiertävät kalliopaljastumien reunoja. Moreeni on levittäytynyt kallioperän päälle melko ohueksi, keskimäärin kahden metrin syvyiseksi kerrokseksi, ja kalliopaljastumat ovat tiheässä. Peltosavikoilta yksittäiset moreenialueet kohoilevat metsäsaarekkeina. Myös Jokelan länsipuolella kulkeva moreeniharju on lähes kokonaan metsän peitossa, kun taas asuttu alue sijoittuu savikolle.

TOPOGRAFIA

Jokelan rakennettu alue on kauttaaltaan melko tasaista alankoa. Maanpinnan korkeus vaihtelee 60- 80 metrin välillä. Savialangosta erottuu taajaman länsipuolella kulkeva suurehko yhtenäinen moreeniselänne, jonka korkeus nousee 80 metristä reiluun sataan metriin. Tälle sijoittuu myös lähiympäristön korkein alue, Lepokallio. Tällä on korkeutta 113 metriä. Matalinta on Jokelan keskellä kulkevan Palojoen rannalla, jossa on paikoitellen alle 60 metriä. Palojoen uoma on paikoitellen hyvin jyrkkärinteinen. Kauan jatkunut savennosto on luonut Jokelaan erilaisten kaivantojen ja maavallien luonnehtiman paikallismaiseman.

Kuva 19 Vantaanjoen valuma-alueen absoluuttiset korkeusvyöhykkeet. Kuvaan merkitty suuremman tarkastelualueen rajaus (punainen neliö). Kuvalähde: Tikkanen, Matti / Vantaanjoen valuma-alueen geomorfologia Helsingin seutukaavaliiton julkaisu C28

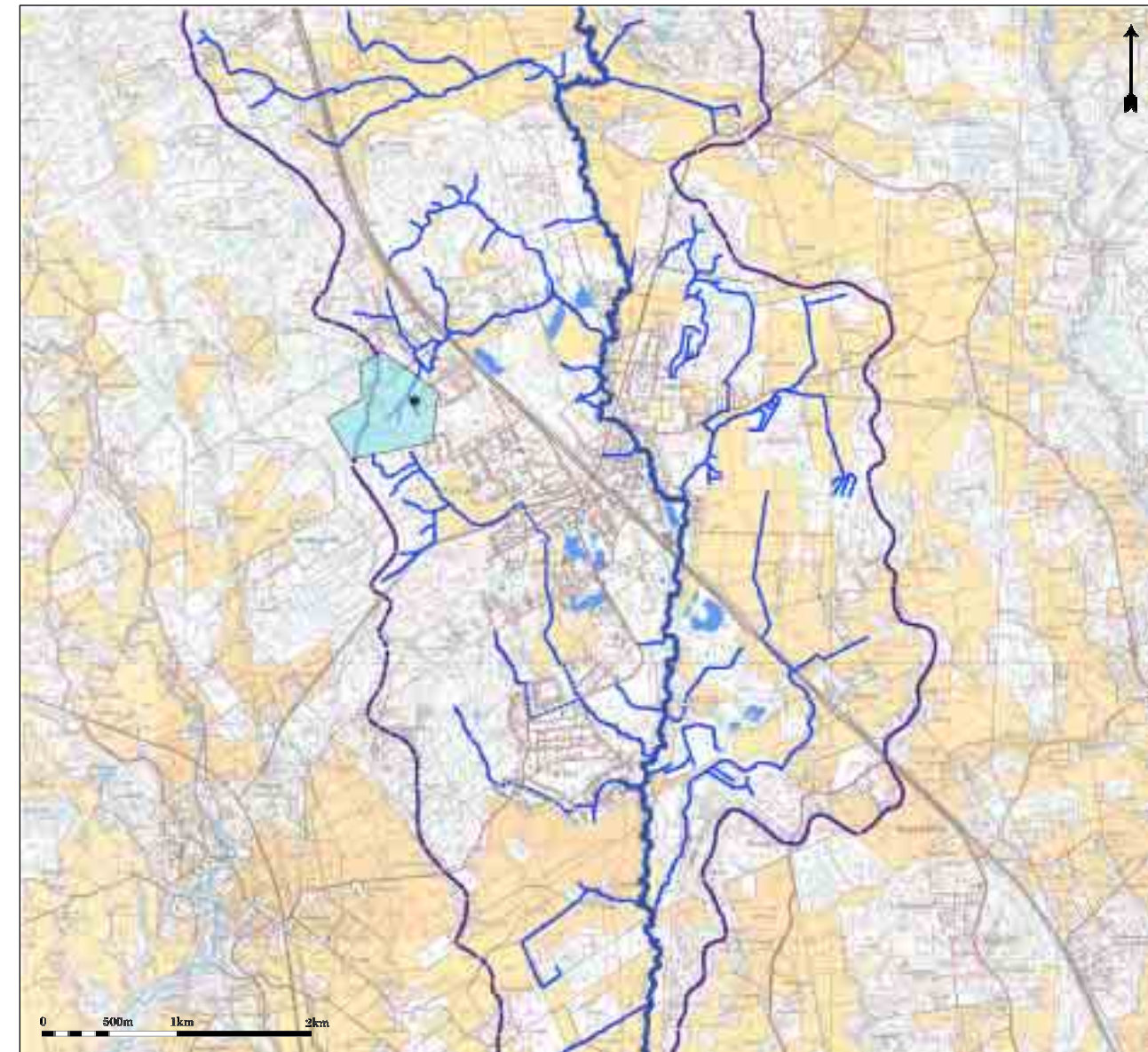
VESISTÖ

Tuusulan kunnan alue sijaitsee Vantaanjoen valuma-alueella. Vantaanjoen vesistöllä on sijaintinsa vuoksi huomattava merkitys. Se on maamme tiheimmin asutulla alueella ja on siksi tärkeä virkistyskäytön kannalta ja vedenhankinnan varajärjestelmänä.

Tuusulan alueelta voidaan rajata Vantaanjoen kolmen sivu-uoman valuma-alueet; Tuusulanjoen, Palojoen ja Keravanjoen. Kunnan länsiosassa virtaa Palojoki, joka saa alkunsa pieniltä suoalueilta ja mutkittelee Tuusulan lävitse pohjois-eteläsuunnassa paikoin rajajokena hiesu- ja saviperäisessä tehokkaasti viljellyssä laaksossa.

Jokelalle tunnusomaiset matalahkot savikuopat ovat syntyneet tiilitehtaiden savenoton seurauksena. Savikuoppien kasvillisuus on rehevää ja runsasta, ja niiden lintulajisto on merkittävä.¹⁴

Vedenhankinnalle tärkeä pohjavesialue sijaitsee Jokelan pohjoisosassa Takojassa. Pohjavedenottoalue ei sijaitse suunnittelualueella, eikä vaikuta suunnitelmaan.

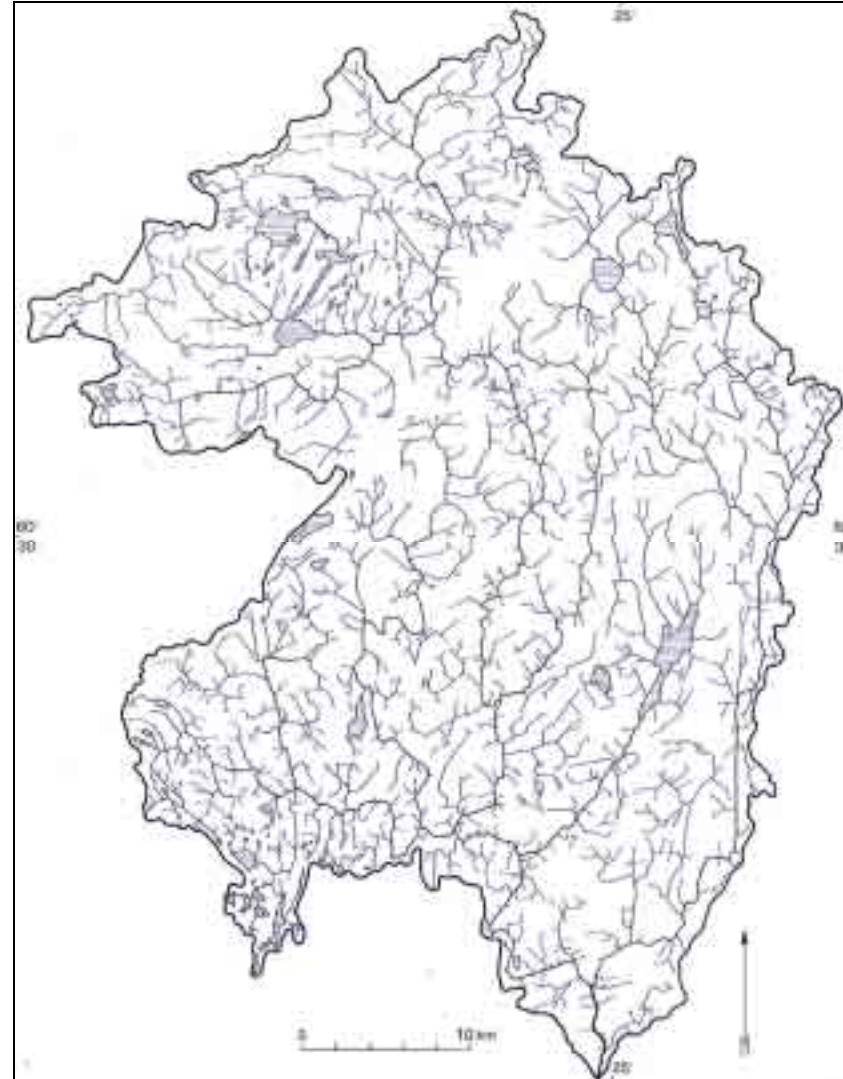

PALJOJKI

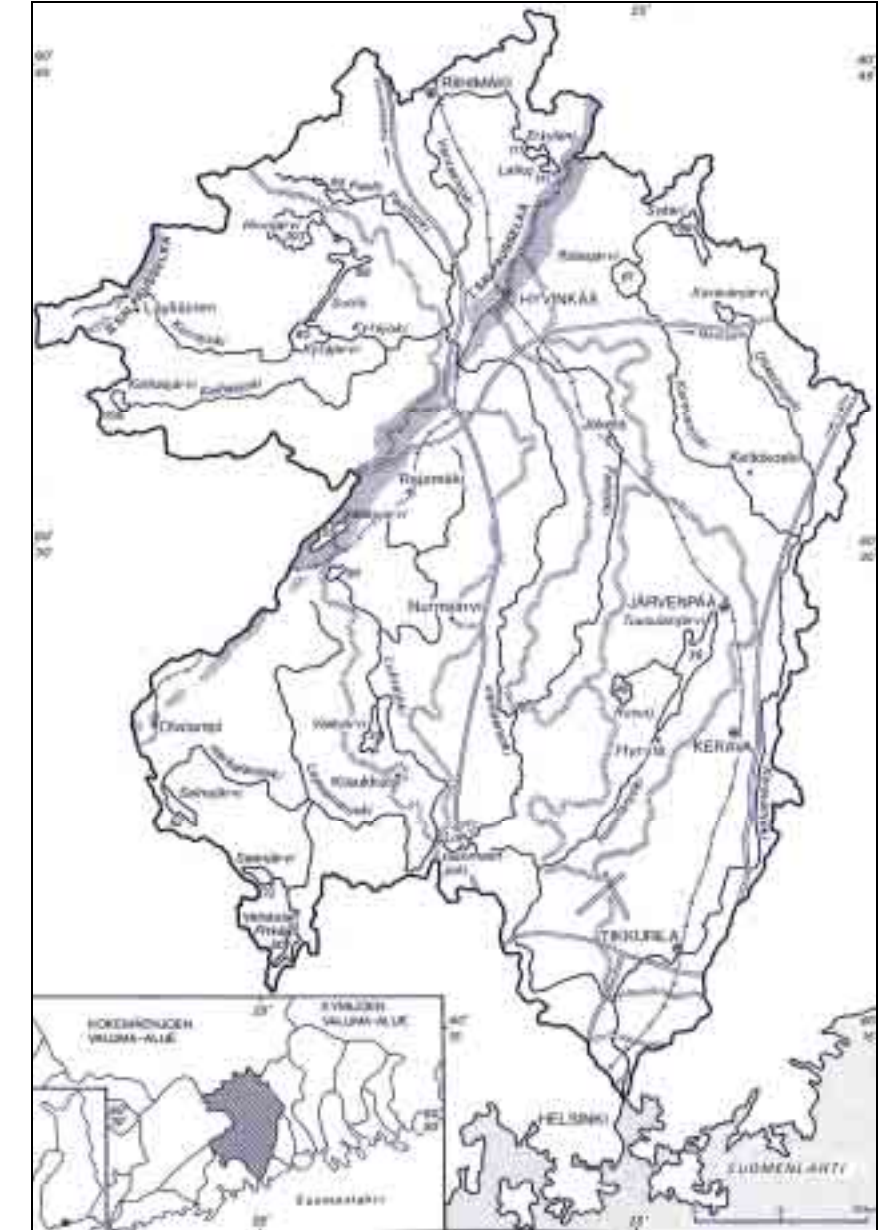
Palojoen pääuoma on 45 km pitkä ja sen valuma-alue on 92 km². Pääuoman 45 kilometristä 20 kilometrin varrella on peltoalueita. Valuma-alueella peltoa on noin kolmannes ja metsää noin 60 prosenttia.¹⁵

Laakson pohjalla virtaava Palojoki mutkittelee voimakkaasti. Palojoen mutkittelu on niin voimakasta että sitä käytetään jokidynamiikan opetuskohteena mm. Helsingin yliopiston maantieteen laitoksella. Laakson rinteiden kaltevuus vaihtelee suuresti jyrkästä, reilun 10 metrin tasoerosta loivaan 1-2 metrin tasoeroon.¹⁴

Palojoki virtaa Jokelan taajaman alueella runsasravinteisena purona. Se virtaa kapeassa uomassa vanhan, mutta kasvavan taajaman keskellä. Palojoki on hyvin rehevä, kasvillisuutta on runsaasti.¹²

Kuva 20 Vantaanjoen valuma-alueen uomasto
Kuva 21 Vantaanjoen tärkeimpien sivuhaarojen vedenjakajat
Kuvälähde: Tikkanen, Matti / Vantaanjoen valuma-alueen geomorfologia
Helsingin seutukaavaliiton julkaisu C28

VEDEN LAATU

Jokelan taajaman alueella Palojoen veden laatu on ollut viime vuosien mittauksissa heikko. Taajaman vedet on viemäroity Jokelan puhdistamolle, jonka käsittelemät jätevedet on johdettu Palojokeen. Puhdistamo täyttää sille asetetut lupavaatimukset. Kuitenkin puhdistamolta vesistöön johdetun veden typpi- ja fosforipitoisuudet ovat olleet hyvin suuria ja joen happitilanne on tästä johtuen ollut usein huono.¹²

Jokelan puhdistamon toiminta on loppunut vuoden 2005 alussa ja alueen viemäriverdet johdetaan nykyisin meriviemäriä pitkin Helsingin Viikinmäkeen puhdistettaviksi. Tämä on parantanut ja tulee edelleen parantamaan Palojoen veden laatua.¹²

Palojoen hygieeninen laatu Jokelan taajaman kohdalla on useissa mittauksissa todettu huonoksi. Bakteerimäärät ovat ylittäneet pahimmillaan moninkertaisesti uimakelpoisuuden rajan.

Mittauksissa tutkittiin indikaattoribakteereina fekaalisia koliformisia bakteereita ja suolistoperäisiä enterokokkeja. Fekaalisten koliformisten bakteerien pitoisuudet vaihtelivat kesän mittaan 700 kpl–3000 kpl/100 ml, uimakelpoisuuden rajana ollessa 500 kpl/ 100 ml. Suolistoperäiset enterokokit taas 400 – 1500 kpl/ 100 ml, uimakelpoisuuden rajana ollessa 200 kpl/ 100 ml.^{12 ja 35}

Syynä veden huonoon laatuun ovat todennäköisesti taajama-alueelta jokeen pääsevät viemäriverdet. Jokelan taajama on viemäroity, mutta alueella on myös asutusta, joka on muodostunut ennen viemäriverkon rakennusta. Nämä taloudet tulisi ehdottomasti saada liittymään viemäriverkostoon.¹²

Jokelan kohdalla Palojoen ympäristö on voimakkaasti asutettua ja peltoja on hyvin vähän. Näin ollen suojavaohykkeille ei juuri tällä alueella ole suurta tarvetta. Lähinnä sivu-uomien ympärillä on viljelyä, etenkin itäpuolella on suurempia peltoaukeita. Näillä alueilla asianmukaiset suojavaohykkeet peltojen ja joen pääuoman sekä sivu-uomien välissä ovat tarpeelliset.¹²

VIRTAAMAT, VEDENKORKEUS JA TULVIMINEN

Palojoki sijaitsee Vantaanjoen yläjuoksulla, jossa tulvat ovat huomattavasti pienempiä kuin alempana Vantaanjoella. Samoin suunnittelualue sijaitsee Palojoen yläjuoksulla, jossa tulvat ovat vähäisempiä kuin suistoalueella. Jokelassa on kuitenkin ollut ongelmia Palojoen tulvimisen kanssa. Ongelmallisin on pohjoisen kunnanrajan ja Siljalantien välissä sijaitseva alue. Tämän alueen topografia on loivaa ja rakennukset tulevat lähelle jokea. Kun joen korkeus nousee tulvan seurauksena 1-1,5 metriä, se merkitsee loivassa maastossa useampien metrien lisäystä leveydessä.³² Siljalantien eteläpuolella Palojoen rannat muuttuvat jyrkemmäksi, ja tulvaongelma vähenee. Myös rakennukset sijaitsevat kauempana rannasta.

Palojoen virtaamista ja uoman profiilista ei ole tehty tutkimuksia.³²

Arvio vedenpinnan maksimikorkeuksista tulva-aikana:
Kunnanrajalla; 68,2 m (normaali n. 67 m)
Parvikujan kohdalla: 68 m (normaali n. 66,5 m)
Ridasjärventien sillan kohdalla: 67 m (normaali n. 66)
Lähde: 32. Suullinen lähde; Kari Rantakokko/ Uudenmaan ympäristökeskus

Kuva 22 Palojoen tulvi

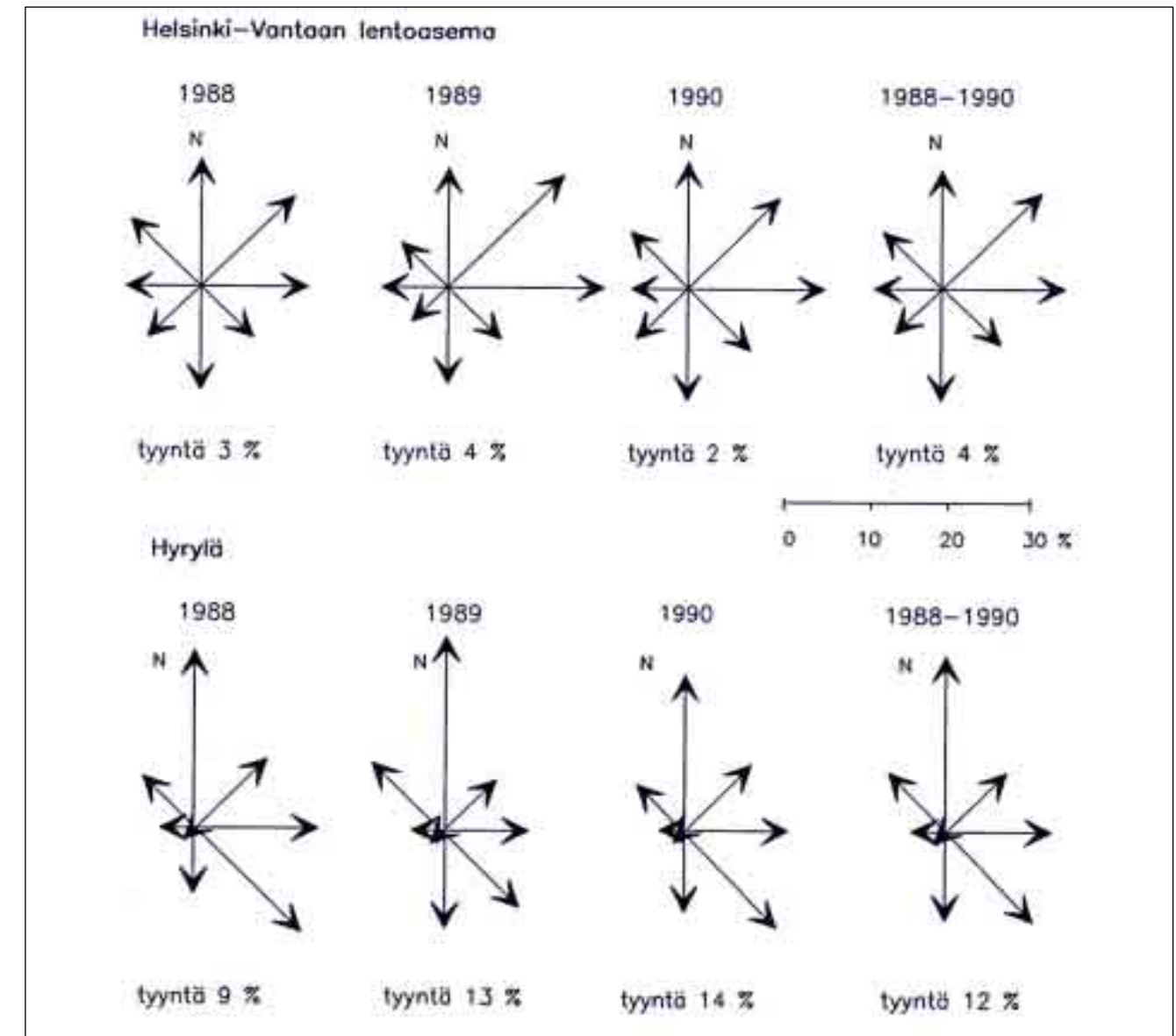
ILMASTO

Tuusula kuuluu merellisen ja mantereisen ilmaston rajavyöhykkeeseen. Merelliselle rannikkoilmastolle on tyypillistä voimakkaat mereltä päin puhaltavat tuulet, suurempi ilmankosteus ja leudommat talvet sekä lämpötilan pienempi vuosivaihtelu. Tuusulan kohdalla rannikkoilmaston vaikutus on enää hyvin pientä, mutta kuitenkin havaittavissa.

Hyrylän sääasemalla oli vuonna 1988 - 1990 tehtyjen säännöllisten mittausten mukaan eniten etelästä eli mereltä päin puhaltavia tuulia. Tyyntä oli keskimäärin 12 %.¹⁸ Suunnittelualueella jokilaakso on pohjois-etelä suuntainen. Näin ollen vallitsevien tuulten esteetön kulku voi aiheuttaa tuulensolia.

Lämpötila vaihtelee vuoden ympäri +29 ja -30 celsiusasteen välillä. Kasvukauden pituus on 160 - 180 vuorokautta. Kasvukausi tarkoittaa niitä vuorokausia, jolloin keskilämpötila ylittää 5 celsiusastetta. Vuotuinen sademäärä on keskimäärin 650 mm.¹⁹

Kasvimaantieteellisen jaottelun mukaan Tuusula kuuluu lehtimetsien ja havumetsien vaihettumisvyöhykkeeseen.²² Vyöhykkeellä on runsaasti lehtimetsävyöhykkeen eläin- ja kasvilajistoa. Kasvukausi on niin pitkä, että tammi menestyy, samoin mm. vaahteraa, pähkinäpensasta ja lehmusta esiintyy. Kesä on lämmin ja pitkä, maa kuivuu ja lämpenee melko hyvin. Puusto on runsasta ja vaikuttaa voimakkaasti ilmastoon.²⁷

Kuva 23 Tuulen suunta Helsinki-Vantaan lentoaseman ja Hyrylän sääasemilla vuosina 1988–1990. Nuoli kertoo suunnan, johon tuuli puhalsi.

KASVILLISUUS

JOKELA

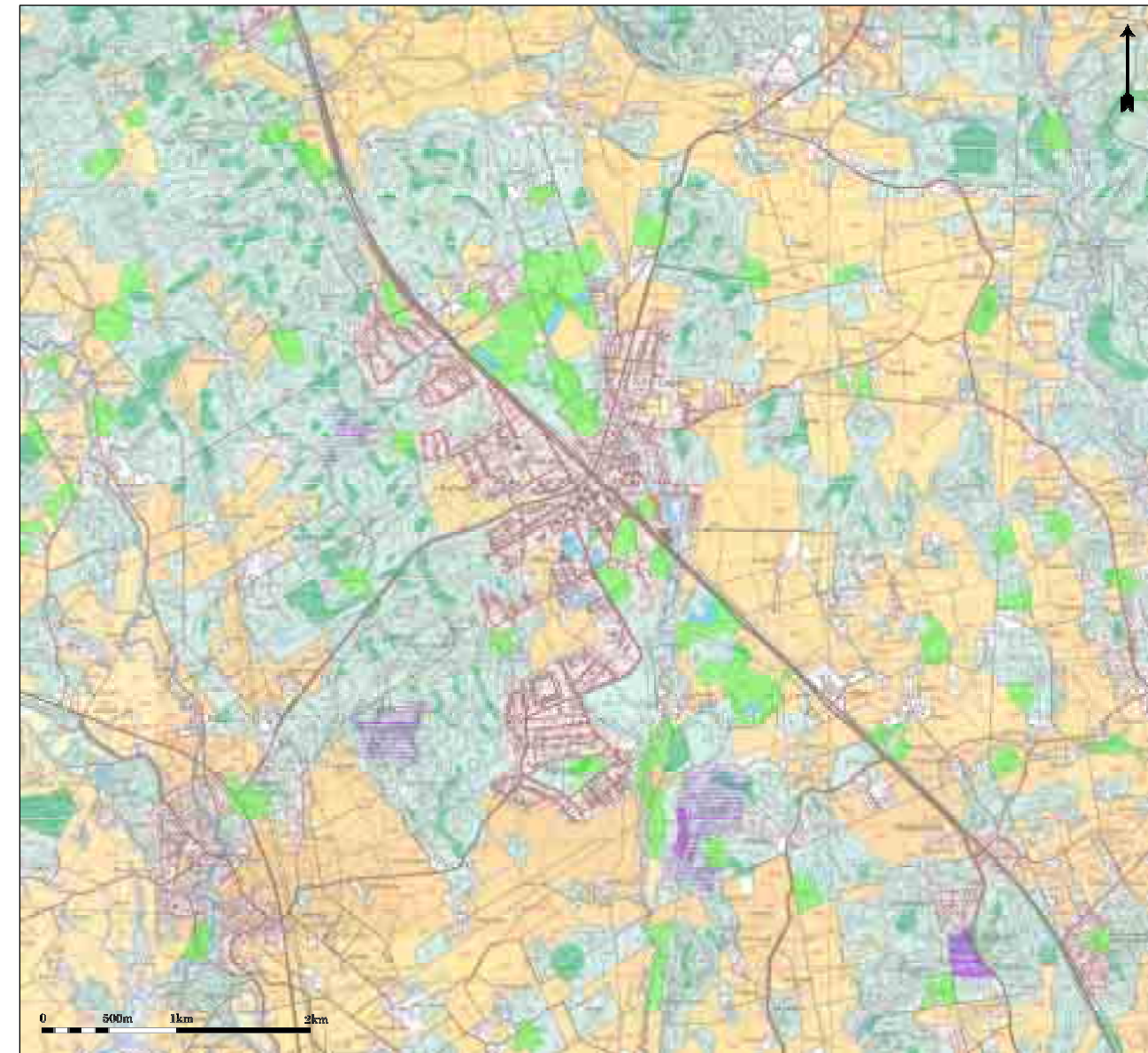
Jokelan rakennetulla alueella Palojoen savilaaksossa vallitsee lehtimetsä, kun taas Jokelan länsipuolella moreeniselänteen alueella ja Jokelan pohjoispuolella kasvaa lähinnä kuusivaltaista havumetsää. Moreeniselänteen laella on laaja yhtenäinen metsäsuolaaksomaasto, joka jatkuu Hyvinkään puolelle. Palojoen laakson havumetsissä mäntyä ei kasva juuri lainkaan, mikä johtuu savipitoisesta maaperästä.⁴ Jokelan itäpuolen savimailla sijaitsevat suuret viljelyalueet, joilta nousevat saarekkeina havupuuvaltaiset moreenikumpareet.

Ridasjärven Rajanotkossa, Jokelan eteläpuolella, sijaitsee pienehkö puronvarsilehto, joka on rauhoitettu luonnonsuojelualueeksi. Alueen lävitse kulkee Palojokeen virtaava Lepänoja.²¹

Myös puronvarsilehdon ympäristöä on arvioitu luontosuhteiltaan arvokkaaksi. Alueelle on tehty suojeluvaraus, joka käsittää noin kilometrin verran Palojoen sivupuron laaksoa ja kaksi korkeahkoa kalliolakista mäkeä. Vaihtelevasta topografiasta johtuen kasvustotyyppivalikoima on kirjava. Alueen arvokkuus ei perustu yksittäisiin lajeihin, vaan vaihteleviin kasvillisuustyyppisarjoihin (rehevistä lehtokorvista karuihin kalliomännikköihin) ja maisemallisiin arvoihin.¹⁷

Muita luontosuhteiltaan arvokkaita kohteita Jokelan alueella ovat Lepokallion metsämaasto, alue, joka sijaitsee Jokelan taajaman länsipuolen selänteen korkeimmalla kohdalla, sekä Takojan metsä-suomaasto, joka sijaitsee hieman pohjoiseen Lepokalliolta. Lepokallion tekee arvokkaaksi paitsi sen asema lähiympäristön korkeimpana huippuna sen niukat ja keskiravinteiset metsätyypit. Takojan metsä-suomaasto taas käsittää luonnontilaisia pieniä soita ja erilaisia kangasmetsiä. Se kuuluu moreeniselänteen laella kulkevaan laajaan metsä-suolaakso – maastokokonaisuuteen.¹⁴

Kulttuurihistoriallisesti arvokkain kasvillisuus keskittyy kartanon ja aseman ympäristöön. Kulttuurihistoriallisesti arvokasta viherympäristöä ovat myös vanhojen työväelle rakennettujen asuintalojen vehreät pihat ja näiden yhteyteen istutetut kuusiaidat.

PALOJOKI

Nykyisen taajaman alue on vielä 30-luvulla ollut hyvin avointa viljelymaisemaa. Palojoen rannat ovat olleet avoimia, säännöllisesti niitettyjä rantaniittyjä lähes kauttaaltaan kunnanrajalta aina vedenpuhdistamolle asti.

Niittyjen niittäminen on sittemmin loppunut, mutta ne ovat säilyneet melko avoimena. Tarkkaa tietoa toiminnan loppumisen ajankohdasta ei ole, mutta yleisesti ottaen n.50 vuotta sitten lopetettu laiduntaminen näkyy yleensä vielä maastossa. Niityt eivät kuitenkaan säily avoimena loputtomiin, pensaikot, etupäässä pajukot, ovat jo paikoittain lähteneet valtaamaan alaa. Mikäli avoimuus halutaan säilyttää, niittyjä tulee hoitaa aktiivisesti. Vaihtoehtoja ovat säännöllinen niittäminen tai laidunnus. Esim. lampaat ovat hyviä laiduntajia tällaisille alueille.

Niittyjen lisäksi joen rannoilla on etenkin radan eteläpuolella suurelta osin erilaisia lehtomaisia metsiä. Rinnelehtojen metsät ovat yleensä monilajisia sekametsiä. Valtalajit ovat haapa, kuusi ja harmaaleppä; yleisiä sekapuita puolestaan koivu, pihlaja ja tuomi. Kasvillisuus on lehtomaista, eikä varsinaisia kangasmetsiä esiinny lainkaan. Jokilaakson ympäristön metsiä on aikaisemmin laidunnettu.¹⁴

Radan eteläpuolisen jokilaakson lehtomainen kasvillisuus ei ole erityisen merkittävää. Jokilaaksossa ei esiinny lainkaan useita tyypillisiä lehtolajeja, kuten sinivuokkoa ja kevättähtimöä. Jokilaakso on arvokas maisemallisten ominaisuuksiensa tähden.¹⁴

Radan pohjoispuolella Palojoen ympäristö on suurelta osin rakennettua, ja rantaan jäävän viheralueen leveys jää paikoittain muutamaan kymmeneen metriin. Paloheimon vanhan teollisuusalueen kohdalla Palojoen länsipuoli on jäänyt rakentamattomaksi. Tällä alueella vallitsee nuori lehtimetsä. Alueella on myös laajoja, teollisuuskäytön jäljiltä jääneitä niittyalueita.

Kuvat 24 ja 25

Vasemmalla ilmakuva vuodelta 1936. Avoimen maiseman keskellä virtaavaa Palojokea ympäröivät säännöllisesti niitettävät rantaniityt ja peltoaukeat. Kuvassa on korostettu peltoja keltaisella, niittyjä vihreällä ja savenottopaikkoja violetilla värillä.

Oikealla ilmakuva vuodelta 1989. Keskustan peltoaukeat ovat jääneet uudisrakentamisen alle. Rantaniityt ovat osittain kasvaneet umpeen. Myös teollisuusalueille on ilmaantunut runsaasti pensaskasvustoa.

PALOJOEN KASVILLISUUDEN SOVELTUVUUS VIRKISTYSKÄYTTÖÖN

Luonnontilainen lehtokasvillisuus kuuluu helposti ihmisten liikkumisen seurauksena. Jyrkillä rinteillä liikkumisen aiheuttama kulutus vielä lisääntyy. Jos kasvillisuus kuitenkin muuntuu esimerkiksi kulttuurivaikutuksen seurauksena, sen kulutuskestävyys yleensä kasvaa huomattavasti. Rehevät niityt ovat erityisen kestäviä virkistyskäytön aiheuttamaa kulutusta vastaan.¹⁴

Kuva 26 Nykyisin rantaniityt ovat osittain umpeenkasvaneet.

Kuva 27 Heinäkorjuuta Palojoen ja tiilitehtaan väliseltä rantaniityltä 1930-luvun alussa.

Kuva 28 Lampaiden laidunnus on yksi tapa hoitaa avoimia rantaniittyjä.

Kuva 29 Työväentalo ja koski 1910-luvun alussa. Joenrantojen avoimuus on huomattavaa

ELÄIMISTÖ

JOKELA

Jokelassa esiintyvät yleisesti tavalliset nisäkäslajit, kuten supikoira, kettu, mäyrä ja rusakko, yms. Myös isompia nisäkäslajeja, kuten metsäauris, on tavattu mm. lampialueiden läheisyydessä.¹³ Pienemmille nisäkäslajeille Palojoen varren viheralue toimii ekologisenä käytävänä.

Lampien linnusto on varsin monipuolinen ja edustava. Lintulajeista erityisen suojelun tarpeessa on lampialueilla pesivä mustakurkku-uikku. Lajiston monipuolisuuden lisäksi monet yksittäisten lajien kannat, esim. lehtokerttukanta, ovat huomattavan runsaita.¹³ Vaikka linnusto onkin viime aikoina joiltain osin köyhtynyt, ja esim. liejukana on hävinnyt, on lampien linnustollinen arvo edelleen kiistaton.¹³ (Tutkimus vuodelta 1988)

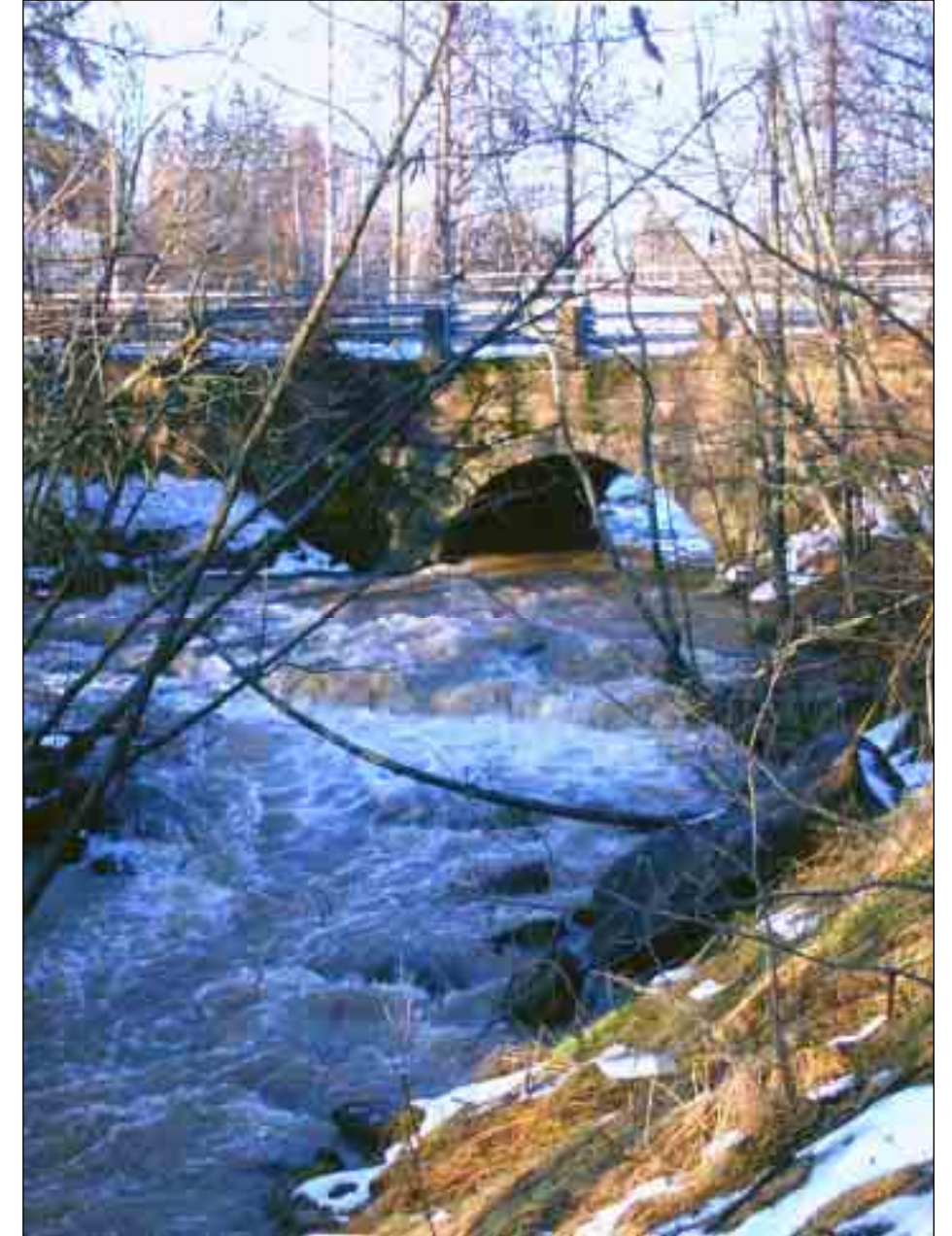
PALOJOKI

Runsasvetisimpinä aikoina Paljojoessa on todennäköisesti ollut arvokalaakin, mm. lohta. 1800-luvun lopulle asti joessa oli runsas rapukanta. Rapuja pyydettiin ja myytiin seurapiireille Helsinkiin.⁴

Viime vuosina kalataloutta on elvytetty istuttamalla meritaimenen poikasia. Istutuksia on tehty Työväentalon koskeen, rautatiesillan eteläpuolella sijaitsevaan koskeen ja vedenpuhdistamon eteläpuolella sijaitsevaan koskeen. Kalanpoikaset leimautuvat siihen koskeen, johon ne istutetaan.³¹

Palojoki on suhteellisen hyväkuntoinen joki, jonka kunto tulee paranemaan entisestään nyt kun meriviemäri on otettu käyttöön. Istutusten myötä siitä on myös muodostunut kalatuotannollisesti merkittävä joki. Uudenmaan TE-keskus on suunnitellut Paljoelle kalataloutta parantavia kiveyksiä joen kaarteisiin, sekä paikoittaista soran lisäystä joen pohjaan.³¹

Kalataloudelle ovat erittäin arvokkaita jokeen kaatuneet puut ym. kasvillisuus, joiden karike tarjoaa ravintoa joen eliöstölle. Joen ylitse kaartuvat puut myös varjostavat jokea mikä on tärkeää joen kaloille ja kasvillisuudelle. Kalatalouden kannalta joen muokkaukset tulvan ehkäisemiseksi ovat joiltain osin ongelmallisia.³¹

Kuva 30 Työväentalon koskeen on tehty meritaimenen istutuksia.

Kuvat 31 - 34 ylhäältä alaspäin: metsäauris, rusakko, orava ja mustakurkku-uikku

YMPÄRISTÖVAURIOT

MELUHAITAT

Jokelassa suurimmat meluhaitat aiheuttavat päätiet. Vilkkaimmin liikennöity tie on Jokelantie, jonka vuorokausiliikenne Ridasjärventien liittymän eteläpuolella oli vuonna 2002 tiehallinnon liikennekartan mukaan 5174 ajoneuvoa vuorokaudessa. Ridasjärventiellä liikennöi 2694 ajoneuvoa, Pertunttiellä 1159 ja Opintiellä 2114 ajoneuvoa.²⁹

Jokelantien välittömässä läheisyydessä melu on n.60–65 desibelin luokkaa (klo 7-22). Tien lähipiirissä yli 55 desibelin alueella asuu 116 ihmistä. Oman lisänsä melutasoon aiheuttavat Jokelantien vieressä sijaitsevalla radalla kulkevat junat. Lentoliikenteestä ei aiheudu meluhaittaa Jokelan alueelle.²⁹

TÄRINÄ

Melun lisäksi jokelalaisia häiritsee myös liikenteen aiheuttama tärinä. Eniten asukkaita häiritsee raideliikenteen aiheuttama tärinä. Erityisen häiritsevänä tärinä koetaan radan lähellä yli 55 desibelin raidemelualueella sijaitsevilla kiinteistöillä.³⁰

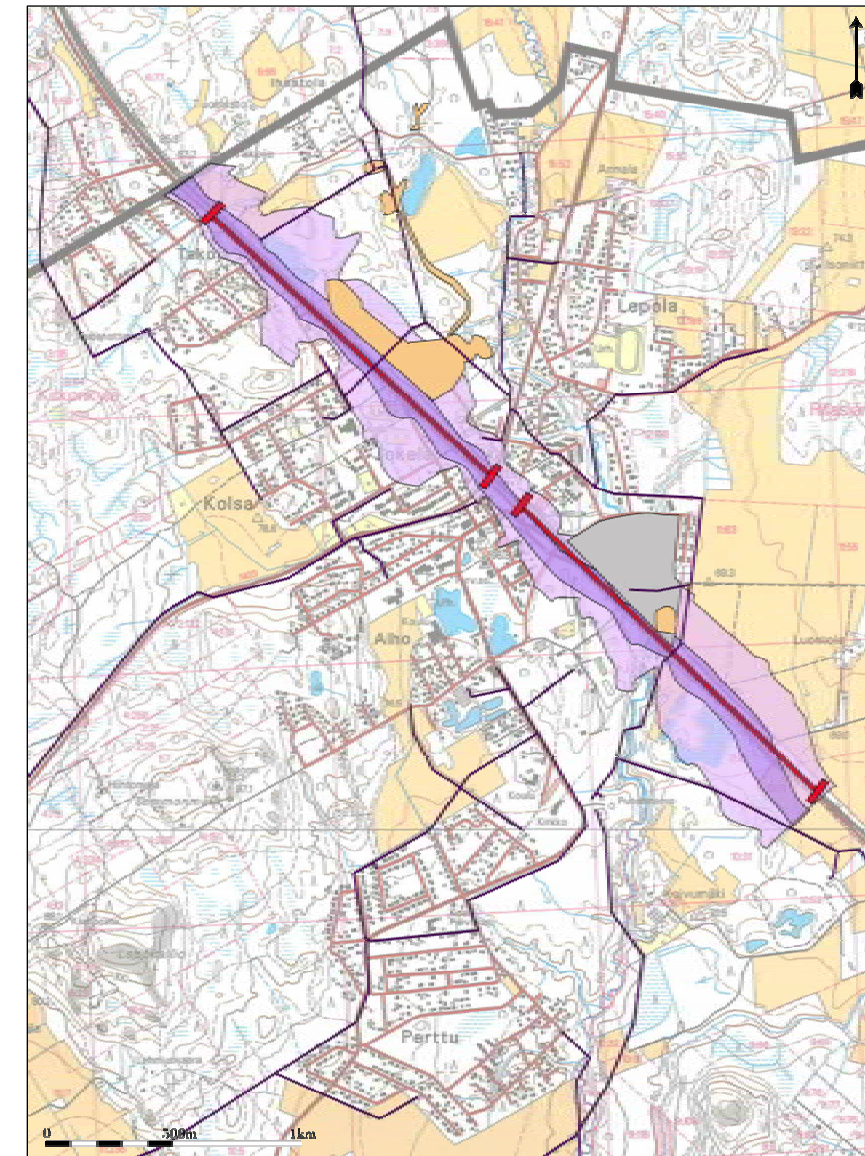
ENTISET TEOLLISUUSALUEET

Teollisuuden käytössä olleiden laajojen tonttien rakentaminen on olennainen osa Jokelan tiiviin puutarhakaupungin toteuttamisessa. Teollisuus on kuitenkin jättänyt jälkensä maaperään. Paloheimon alueella, josta rakentaminen on tarkoitus aloittaa, on tehty mittauksia maaperän saastuneisuudesta.³⁴

Paloheimon alueella toimi Kolsan tiilitehdas vuosina 1899 - 1985 ja sen yhteydessä Jokelan saha 1935 - 1955. Puretun tiilitehtaan alueella esiintyy paikoittain lähinnä öljystä saastuneita maita. Palaneen saharakennuksen ja lautatarhan alueella pintamaa on voimakkaasti lyijyllä pilaantunut n. 500 m² alueella. Saastuneet maamassat on vaihdettava.³⁴

Tiilitäyttöä esiintyy sahan pohjoispuolella ja tiilitehtaan itäpuolella tehdasalueen ja kaatopaikan välissä. Samoin Paloheimon alueen lävitse kulkevan tien perusta on tehty tiilitäytöstä. Todennäköisesti myös savenkuljetukseen käytetyillä raideväylillä ja entisen sahan lähellä olevalla metsittyneellä alueella on tiilitäyttöä. Tiilitäyttö ei sisällä haitta-aineita, mutta voi aiheuttaa rakennusteknisiä hankaluuksia sekä hankaloittaa alueiden käyttöä.³⁴

Myös muilla teollisuuden käytössä olleilla alueilla maaperä on mahdollisesti saastunut. Osa näistä alueista on kaavoitettu rakentamiselle. Ennen kuin alueita ryhdytään toteuttamaan, niiden maaperän saastuneisuus tulee tutkia.

Kuva 35 Ympäristövauriot ja muut Jokelan taajamaa koskevat ongelmat. Karttaan on otettu mukaan myös yhdyskuntarakenteelliset ongelmat.

YMPÄRISTÖVAURIOT JA ONGELMAT

ALUEELLA YLI 45 DB:N MELU	YHDYSKUNTARAKENTEELLISET ONGELMAT:
ALUEELLA YLI 55 DB:N MELU	VANKILAN ALUE
SAASTUNUT MAA-ALUE	RATA
VOIMALINJAT	RADANALITUS

KAATOPAIKAT

Jokelassa toimi Tuusulan kunnan kaatopaikka n. 1960–1980. Kaatopaikka sijaitsi Paloheimon tontilla aivan Palojoen vieressä, lähellä paikkaa jossa Palojoki alittaa Ridasjärventien. Kaatopaikan sulkemisen jälkeen se peitettiin maamassoilla. Kaatopaikan ja sen ympäristön maaperän ja lähivesistöjen saastuneisuutta tutkittiin kesällä 2000.²⁸

Kaatopaikkaa voidaan kunnostaa kahdella tavalla; joko kuljettamalla pois jätemaat tai eristämällä se siten, ettei siitä pitkänkään ajan kuluessa aiheudu vaaraa tai haittaa ympäristölle. Kunnostustapa valitaan tulevan maankäytön mukaan. Kaatopaikan päälle ei saa sijoittaa asuinalueita. Mikäli alueelle rakennetaan asuinrakennuksia, on saastuneet maat poistettava.³⁴ Jos alueesta tulee viheralue, jätetäyttö peitetään 1,0 m. paksuisella kerroksella puhtaita maita ja rakennetaan kuivatusoja, joka katkaisee pintavesien kulkeutumisen kaatopaikkapenkereen sisään.²⁸

Kaatopaikan vaikutusta Palojoen veden laatuun tutkittiin ottamalla vesinäytteitä sekä Palojoesta että kaatopaikka-alueelle kaivetusta koekuopasta. Kaatopaikan suotovedet laskevat Palojokeen pientä ojaa pitkin. Maastotutkimuksen aikana ojassa ei virrannut vettä. Ilmeisesti ojassa on vettä vain keväisin sulamisvesien ja syksyisin sateiden aikaan. Tällöin saastepitoisuudet todennäköisesti kasvavat huomattavasti suuremmiksi. Palojoesta otettiin näytteitä sekä kaatopaikan yläpuolelta että alapuolelta. Kaatopaikalta otetussa näytteessä raskasmetallipitoisuudet olivat suurempia ja happipitoisuus pienempi kuin Palojoen vedessä. Typpipitoisuudet taas olivat suurempia Palojoesta otetuissa näytteissä. Missään näytteessä ei ollut sallittuja raja-arvoja ylittäviä saastepitoisuuksia.²⁸

Vankilan alueella, lähellä kohtaa jossa joki alittaa rautatien on epävirallinen kaatopaikka. Joenvarren raviinissa on viitisenkymmentä terästyynyriä ruostumassa. Kaatopaikka levittyy melko laajasti myös raviinin ympäristöön. Kaatopaikka on ilmeisesti Jokelan valun tontilla toimineen maalitehtaan aikaansaannoksia. Kaatopaikka täytyisi tutkia ja kuljettaa saastuneet maat ja jätteet käsiteltäviksi. Kaatopaikka on uhka Palojoen veden laadulle, sillä se sijaitsee aivan joen vieressä. Paikalta huuhtoutuvat sadevedet päätyvät suoraan Palojokeen. Lisäksi tulva-aikaan raviinissa virtaa vettä, jolloin ongelma on vielä suurempi.

IRTOROMU

Etenkin vanhoja teollisuusalueita on aikojen saatossa roskattu surutta. Alueille on tuotu romuajoneuvoja, elektroniikkaromua ja muuta sekalaista jätettä, jotka ruostuvat maastossa aiheuttaen ympäristöhaittoja ja esteettistä haittaa virkistysalueiden käyttäjille. Roskat tulee siivota ympäristöllisistä ja maisemallisista syistä.

VOIMALINJAT

Voimalinjat aiheuttavat maisemahaittaa paikoissa jossa ne kulkevat arvokkaan luonnonmaiseman keskellä. Palojoen laaksossa kulkee taajaman alueella lähes kauttaaltaan voimalinja. Linjat on ollut helppo vetää luonnostaan avoimen viheralueen, kuten Palojoen rantaniityn, kautta. Palojoen maisemasuunnitelman toteutuessa olisi kuitenkin suotavaa harkita, onko linjat mahdollista vetää jostain muualta.

Kuvat 36 - 39
Ylhäällä vasemmalla: Puretun Kolsan tiilitehtaan rakenteita
Ylhäällä oikealla: Maalitehtaan jätteitä vankilan alueella
Keskellä: Jokelan kaatopaikan alueelle karrättyä irtoromua
Alhaalla: Voimalinja Palojoen laaksossa

6. JOKELAN KEHITYSSUUNNITELMAT

KAAVOITUSTILANNE

MAAKUNTAKAAVA

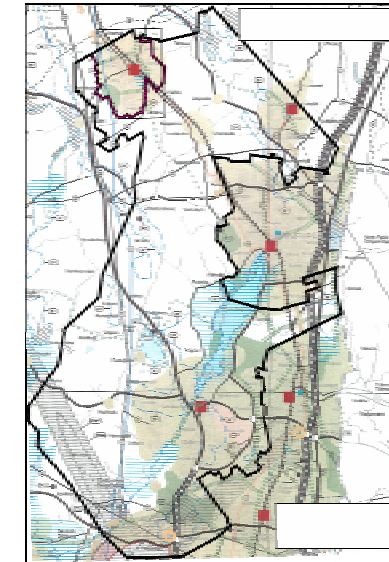
Uudenmaan maakuntakaavaehdotuksessa, joka on päivätty 22.9.2003, Jokelan osayleiskaavan alue on taajamatoimintojen aluetta ja asemanseutu keskustatoimintojen aluetta. Länsiosaan Lepokallioon on osoitettu virkistysalue, josta on viheryhteystarve Palojoen uomaan ja Paljoelta Kolsaan.¹⁶

SEUTUKAAVA

Helsingin seudun taajamaseutukaavassa (vahvistettu 18.9.1996) Jokela on osoitettu taajamatoimintojen alueeksi ja asemanseutu keskustatoimintojen alueeksi. Aseman itäpuolella on työpaikka-alueita. Palojoen uoma on lähivirkistysaluetta.¹⁶

YLEISKAAVA

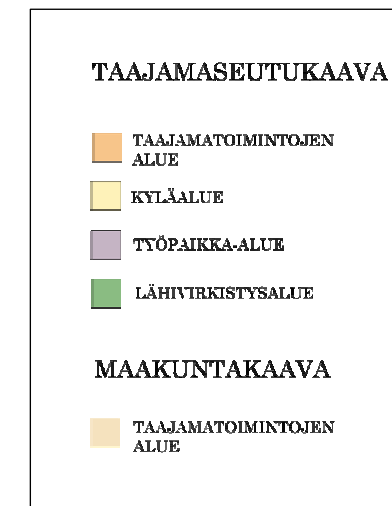
Koko kuntaa koskeva yleiskaava on hyväksytty kunnanvaltuustossa 15.5.1989. Yleiskaavassa suunnittelualue on aseman ympäristössä keskustatoimintojen aluetta, ydinkeskustassa kerrostalovaltaista asuntoaluetta ja lähialueilla pientalovaltaista asuntoaluetta. Radan varrella on teollisuusalueita sekä asuin- ja työpaikka-alueita. länsiosassa on laaja virkistysalue ja Palojoen uoma ja alueita länsipuolella on varattu lähivirkistysalueiksi. Kolsanmetsä ympäristöineen on maa- ja metsätalousaluetta ja radan itäpuolinen peltoalue maanviljelysaluetta.¹⁶

Kuva 41 Maakuntakaava, kuvaan merkitty Tuusulan kunnanraja ja Jokelan osayleiskaavan alue

Kuva 40 Maakuntakaava

Kuva 42 Taajamaseutukaava

OSAYLEISKAAVA

Radan itäpuolinen peltoalue ja sitä rajaava metsäalue kuuluvat Ruskeala- Vanhakylä- Ridasjärvi osayleiskaavaan, jonka ympäristökeskus on vahvistanut 20.10.2000. Osayleiskaavassa alueet on osoitettu maa- ja metsätalousalueeksi sekä viljelymaisemaksi.¹⁶

Jokelan osayleiskaavan laadinta aloitettiin vuonna 1995. Kaavoitustyö eteni ehdotusvaiheeseen vuonna 1999, mutta palautettiin uudelleen valmisteltavaksi laajemman vaikutusten arvioinnin liittämiseksi osayleiskaavaan. Kunnanhallitus päätti kokouksessaan 26.11.2001 valtuuston linjauksen mukaisesti, että Jokelan taajamaosayleiskaava ja Jokelan länsipuolisten haja-asutusalueiden osayleiskaava voidaan valmistella toisistaan erillään. Osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä marraskuussa 2003 ja huhtikuussa 2004. Viimeisin osayleiskaavaluonnos valmistui 23.3.2004. Viimeisin osayleiskaavaehdotus valmistui toukokuussa 2005.¹⁶

Jokelan osayleiskaavatyön tavoitteena on kehittää Jokelan keskustasta raideliikenteeseen tukeutuva ja omaleimainen, palveluiltaan ja asumismuodoiltaan monipuolinen, asukasmäärän lisäykseen varautunut viihtyisä puutarhakaupunki. Keskeinen suunnitteluperiaate Jokelan osayleiskaavatyössä on hajanaisen taajamarakenteen eheyttäminen ja tiivistäminen. Uudet asuin- ja työpaikka-alueet sijaitsevat enimmillään noin 1,5 kilometrin etäisyydellä asemasta. Alueilta on hyvät kevyen liikenteen yhteydet asemalle, kouluille ja keskustan palveluihin.¹⁶

Jokelan kaupallinen keskus sijaitsee aseman, Ridasjärventien, Opintien ja Asemapäällikönkujan rajaamalla alueella. Osayleiskaavassa on varauduttu kaupallisten palveluiden lisäämiseen ja asemakaavoitetun käyttötarkoituksen osittaiseen muuttamiseen palvelutarjonnan monipuolistamiseksi. Keskustien- Opintien varrella on julkisten palveluiden keskittymä.¹⁶

Uusia asuinalueita on osoitettu Kartanon alueelle, taajaman itäpuoliselle peltoalueelle Peltokaarelle ja teollisuuskäytöstä poistuneelle Paloheimon alueelle. Täydennysrakentamisalueita olemassa olevien omakotitaloalueiden läheisyyteen on kaavoitettu Temmon ja Pertun länsipuolelle, Kolsan länsipuolelle, Virtalantien pohjoispuolelle Takojaan ja Visantien itäpuolelle Lepolaan.¹⁶

Uusien asuinalueiden asuntotyypit vaihtelevat erillispientaloista tiiviiseen ja matalaan monipuoliseen asuntotuotantoon. Uudet työpaikka-alueet sijoittuvat nykyisten yhteyteen Valluntien varteen, Ridasjärventien varrelle ja Paloheimon alueelle radan varteen.¹⁶

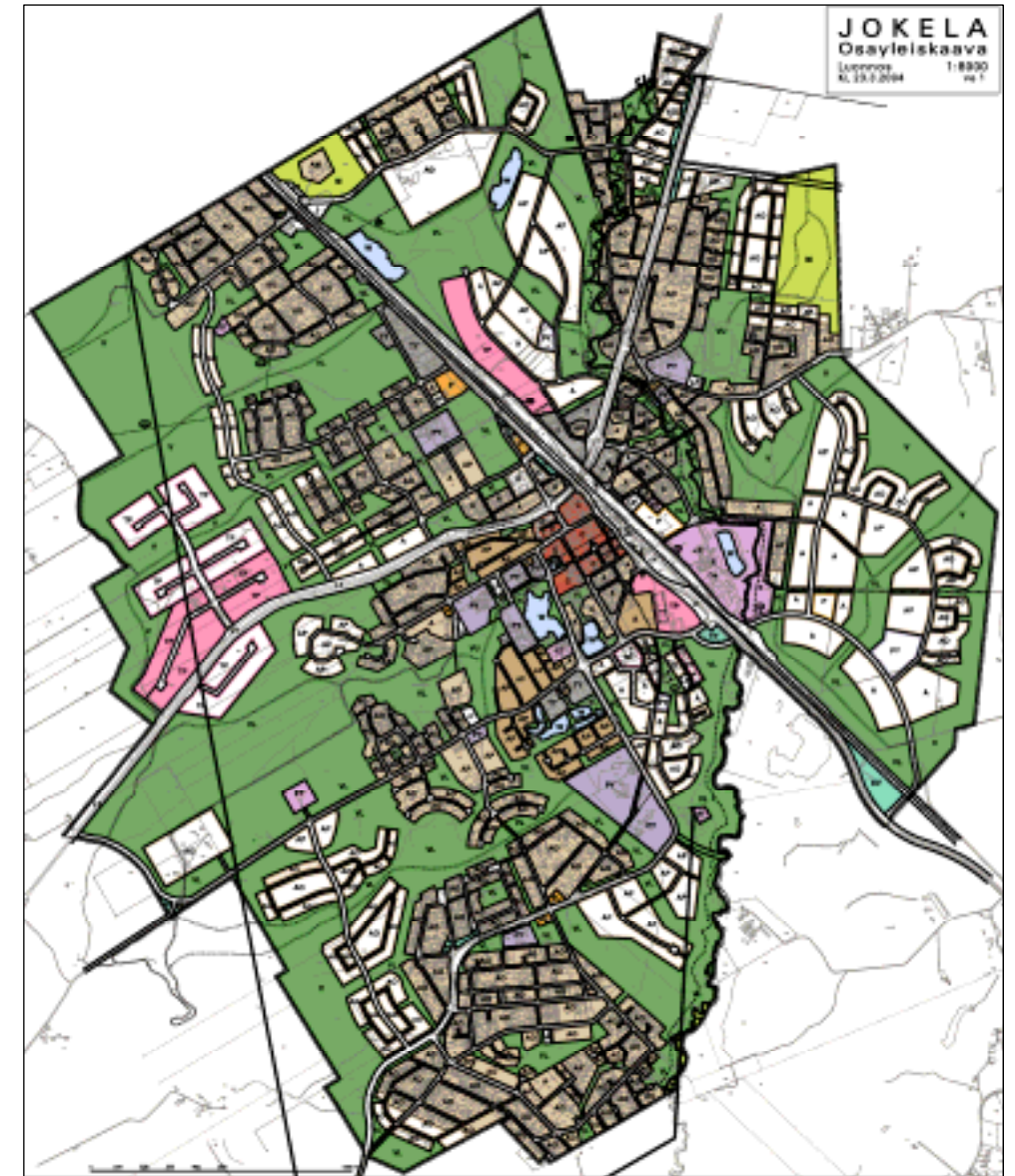
Pertun ja Temmon länsipuolisille asuinalueille on osoitettu uusi kokoojakatu. Samalla voidaan rakentaa puuttuva Pertuntien osuus, jolloin läpiajava liikenne Timontieltä poistuu. Ridasjärventieltä Nukarintielle on osoitettu uusi katuyhteys välittämään liikennettä taajaman länsiosiin. Kolsan länsipuolisten asuinalueiden pääsytienä on katu Tammistontien ja Ridasjärventien välillä. Virtalantie on osoitettu liittyväksi Ridasjärventiehen ja uusi katuyhteys Ridasjärventieltä on osoitettu Lepolan asuinalueille. Laaja Peltokaaren asuinalue on liitetty Tiensuuntien, Tikuntekijäntien ja Hirvenojantien alituksen kautta olemassa olevaan taajamarakenteeseen. Peltokaaren alueelta on osoitettu myös radan ja Jokelantien alittava ajoneuvo- ja kevyen liikenteen yhteys liittämään alue Jokelan keskustan palveluihin ja ohjaamaan liikenne pääkaduille pois asuntoalueiden läpi kulkevalta katuverkolta.¹⁶

ASEMAKAAVA

Suurin osa Jokelan keskustasta on asemakaavoitettua aluetta. Asemakaava uusiutuu osayleiskaavan vahvistuttua.¹⁶

PALOJOKI JA OSAYLEISKAAVA

Tämä diplomityö pohjaa osayleiskaavan suunnitelmaan korostaa Palojoen asemaa Jokelan keskeisenä viherväylänä. Palojoki uomineen on kaavassa osoitettu lähivirkistysalueeksi. Palojolle tulee tehdä virkistys- ja maiseman huomioon ottava maisemanhoitosuunnitelma, jonka yhteydessä suunnitellaan myös ulkoilureitti.

Kuva 43 Osayleiskaavaluonnos, 23.3.2004

JOKELA OSAYLEISKAAVA

LUONNOS 1:8000

OSAYLEISKAAVAMERKINNÄT JA -MÄÄRÄYKSET:

Yleistä

Osayleiskaavakerroksen liittyä esitys, jossa on esitetty mm. tärkeimmät kaavan lähtökohdat ja tavoitteet liittyvät tiedot, kaavaperusteiden perusteet sekä kuvaus yleiskaavan vaikutuksista.

Aluevaraukset sisältävät pääasiassa käyttötarkoituksen lisäksi:

- alueen sisäisiä teitä, katuja, aukioita ja pysäköintitiloja
- alueen sisäisiä puistoja, kevyen liikenteen väyliä ja ulkoilureittejä
- alueen käyttöön liittyviä yhdyskuntateknisen huollon alueita ja tiloja

- NYKYISEN ASEMAKAAVAN MUKAAN TOTEUTETTAVA ALUE**
Alueella ei ole tarvitta merkittävin asemakaavan muutoksin. Väri ja kirjainmerkitä osoittavat alueen maankäyttömuodon.
- PIENIN TOIMENPITEIN KEHITETTÄVÄ ALUE**
Alueen kehittämisen tulee sopeutua olemassa olevaan ympäristöön. Väri ja kirjainmerkitä osoittavat alueen maankäyttömuodon.
- UUSI TAI OLENNaisesti MUUTTUVA ALUE**
Alueen asemakaava on tarkoitus muuttaa. Väri ja kirjainmerkitä osoittavat alueen maankäyttömuodon.
- A ASUNTOALUE**
Alue varataan asuntorakentamiseen. Yksityiskohtaisessa suunnittelussa alue on suunniteltava ympäristökuvaltaan monimuotoiseksi puutarhakaupunkimaiseksi käyttäen erilaisia talotyyppejä, ei kuitenkaan yli viisikerroksisia kerrostaloja. Asemakaavassa alueelle saa pääkäyttötarkoituksena lisäksi osoittaa liike-, työ- ja palvelutiloja, joiden käyttö ei aiheuta häiriötä asumiselle. Tonttihokkuudeksi suositellaan $\alpha = 0,3 - 0,5$ siten, että rakentaminen on tehokkaampaa ja korkeampaa keskustassa osman lähellä ja vähemmän kauempana asemasta.
- AP PIENTALOVALTAINEN ASUNTOALUE**
Alue varataan pienentalovaltaseen asuntorakentamiseen. Yksityiskohtaisessa suunnittelussa alue on suunniteltava ympäristökuvaltaan monimuotoiseksi puutarhakaupunkimaiseksi käyttäen erilaisia talotyyppejä, ei kuitenkaan yli kolmikerroksisia taloja. Asemakaavassa alueelle saa pääkäyttötarkoituksena lisäksi osoittaa liike-, työ- ja palvelutiloja, joiden käyttö ei aiheuta häiriötä asumiselle. Tonttihokkuudeksi suositellaan $\alpha = 0,25 - 0,35$.
- AO ERILLISPIENTALOVALTAINEN ASUNTOALUE**
Alue varataan 1-2-asuntoisten erillispientalokien rakentamiseen. Alue on tarkoitettu asemakaavotettavaksi. Yksityiskohtaisessa suunnittelussa alue on suunniteltava ympäristökuvaltaan monimuotoiseksi puutarhakaupunkimaiseksi käyttäen erilaisia talotyyppejä, ei kuitenkaan yli kolmikerroksisia taloja. Asumiskennuksien tai niiden yhteyteen saa sijoittaa pienimuotoisia tyttöjä, joiden käyttö ei aiheuta häiriötä asumiselle. Tonttihokkuudeksi suositellaan $\alpha = 0,2 - 0,25$ ja tonttikokoa keskimäärin 1000 m². Ennen asemakaavotusta rakentamista ohjaa rakennusjärjestys.
- AM MAATILOJEN TALOUSKESKUSTEN ALUE**
- C KESKUSTATOIMINTOJEN ALUE**

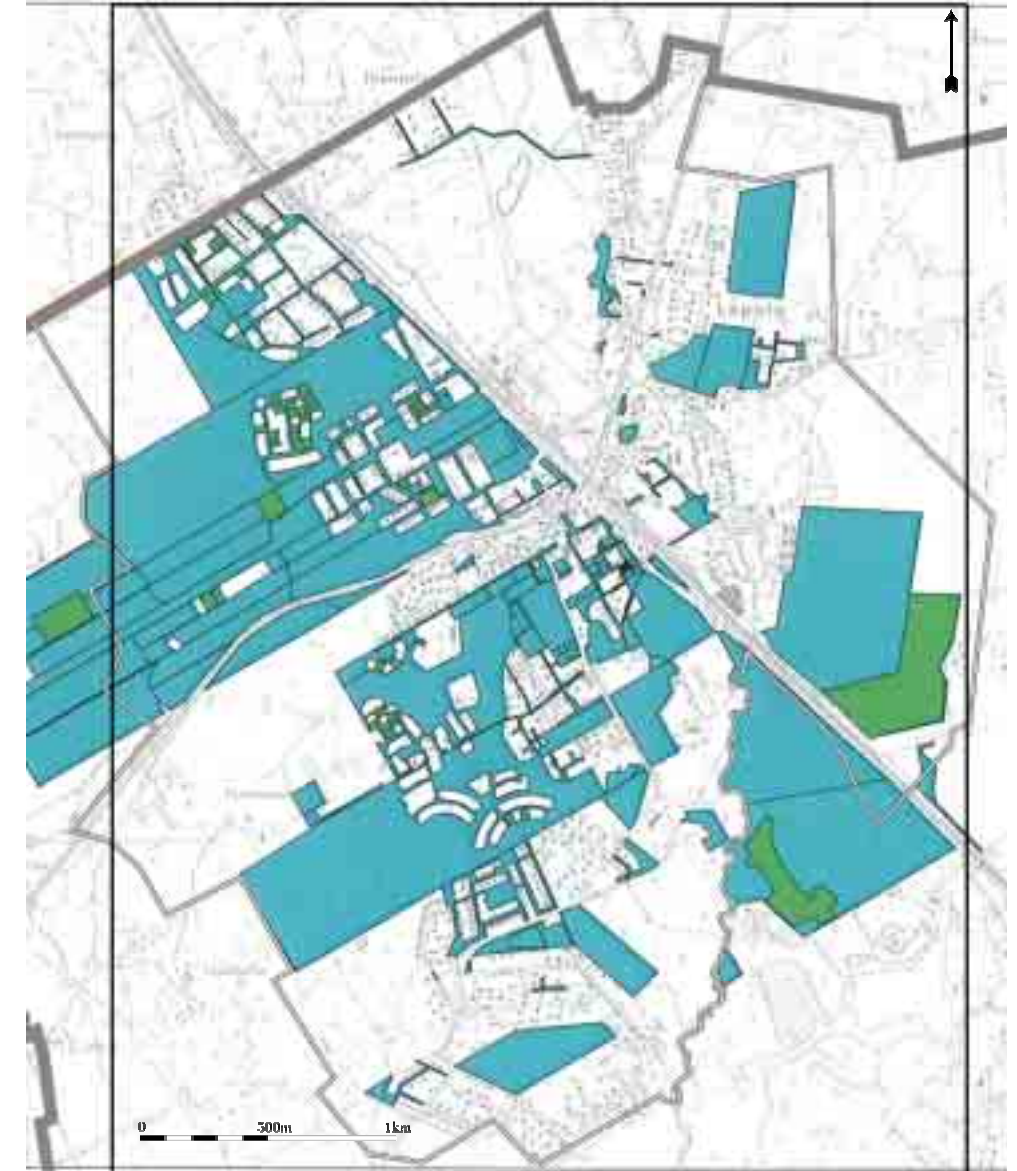
Alue varataan keskusta-asumiselle, hallinto-, palvelu- ja toimistotiloille sekä keskustaan sopiville työtiloille. Alueelle voidaan sijoittaa MRL 114 § mukaisia vähittäiskaupan suuryksiköitä. Alueen asemakaavaa muutettaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota sen toimivuuteen, kuten jalankulku-, pysäköinti-, huolto-, ja julkaise liikenteen järjestelyjen tarkoituksenmukaisuuteen ja häiriöttömyyteen sekä alueen saajamakuun, viihtyisyyteen ja omaleimaisuuteen. Tonttihokkuudeksi suositellaan $\alpha = 0,4 - 1,0$ ja kerrokorkeudeksi enintään viisi.

- P PALVELUN JA HALLINNON ALUE**
Alue varataan yksityisille tai julkisille palvelutoiminnoille, hallinnolle ja ympäristöön soveltaville työpaikoille. Alueen rakennusoikeus määritellään asemakaavoituksen yhteydessä.
- PL LÄHIPALVELUJEN ALUE**
Alue varataan päivittäiskäyttöä oleville yksityisille tai julkisille lähipalveluille. Alueen rakennusoikeus määritellään asemakaavoituksen yhteydessä.
- PY JULKISTEN PALVELUJEN JA HALLINNON ALUE**
Alue varataan julkisille palveluille ja hallinnolle, kuten kouluille, päiväkodeille, terveyskeskukselle, kirkolle ja niitä tukeville toiminnolle. Alueen rakennusoikeus määritellään asemakaavoituksen yhteydessä.
- TP TYÖPAIKKA-ALUE**
Alue varataan toimisto- ja palvelutyöpaikoille, ympäristöhäiriötä aiheuttamattomalle teollisuudelle ja siihen liittyville myymälätiloille ja varastoinnille. Alueen rakennusoikeus määritellään asemakaavoituksen yhteydessä. Keskuksella lähellä olevilla alueilla tulee yksityiskohtaisessa suunnittelussa kiinnittää erityistä huomiota saajamakuun laatuun.
- T TEOLLISUUS- JA VARASTOALUE**
- TY TEOLLISUUSALUE, JOLLA YMPÄRISTÖ ASETTAA TOIMINNAN LAADULLE ERITYISIÄ VAATIMUKSIA**
- Y VIRKISTYSALUE**
Alue varataan yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun. Alueella voidaan yksityiskohtaisemman suunnitelman mukaan rakentaa vain virkistystä palvelevia rakennuksia, rakenteita ja virkistyslaitteita (MRL 43.2 §). Maasamaa muuttava maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muita näihin verrattavia toimenpiteitä ei saa suorittaa ilman MRL 128 §:ssä tarkoitettua lupaa (MRL 43.2 §).
- VL LÄHIVIRKISTYSALUE**
Alue varataan päivittäiseen virkistykseen, ulkoiluun ja luonnon kokemiseen. Alueen suunnittelussa ja toteutuksessa on kiinnitettävä erityistä huomiota ulkoilun ohjelmistoon ja ympäristön laatuun. Alueelle saa rakentaa vain yleistä virkistystä palvelevia, alueen luonteeseen sopivia rakennuksia ja rakenteita (MRL 43.2 §). Maasamaa muuttava maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muita näihin verrattavia toimenpiteitä ei saa suorittaa ilman MRL 128 §:ssä tarkoitettua lupaa (MRL 43.2 §).
- VU URHEILU- JA VIRKISTYSPALVELUJEN ALUE**
Alue varataan urheilu- ja virkistystoimintaa varten. Alueelle saa rakentaa urheilu- ja virkistystoimintaa palvelevia rakennuksia, rakennelmia ja kantoja asemakaavan mukaan.
- L LIIKENNEALUE**
- LY YLEISEN TIEN ALUE**
- LR RAUTATIELIIKENTEEN ALUE**
- LP YLEINEN PYSÄKÖINTIALUE**
- E ERITYISALUE**
- ET YHDYSKUNTA-TEKNISEN HUOLLON ALUE**
- EV SUOJAVIERHALUE**
- M MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE**
Alue varataan maa- ja metsätalousoikeuksiin sekä haja-asutusalueoikeuteen rakentamiseen. Uuden rakennuspaikan vähimmäiskoko on 5000 m². Rakentaminen alueella toteutetaan tapauskohtaisesti rakennusjärjestyksen määritysten mukaan.
- W VESIALUE**

- KUNNAN RAJA.**
- YLEISKAAVA-ALUEEN RAJA.**
- ALUEEN RAJA.**
- OHJELLINEN ALUEEN RAJA.**
- OSA-ALUEEN RAJA.**
- KATUALUE.**
- JALANKULULLE JA POLKUPYÖRÄILYLLE VARATTU KATUTIE.**
- PÄÄRATA.**
- RAUTATIEASEMA.**
- ULKOILUREITTI.**
- KEVYEN LIIKENTEEN REITTI.**
- VIHERYHTEYSTARVE.**
Viheryhteyteen liittyvä ulkoilureitti tulee suunnitella joensuoman erityispiirteet huomioon ottaen.
- VOIMANSIIRTOLINJA.**
- ALUE, JOLLA YMPÄRISTÖ SÄILYTETÄÄN**
Rakentamisessa tulee ottaa huomioon alueen kulttuurihistoriallisesti arvokas luonne, että uudisrakentaminen rakennustavan ja sijainnissaan liittyä olemassa olevaan rakennuskantaan ja ympäristöön ja että alueen yhtenäinen luonne säilyy.
- RAKENUSSUOJELULAIN NOJALLA SUOJELTU KOHDE**
Kohdella koskevat suojelumääräykset on annettu kohdella koskevassa rakennus-suojelulain mukaisessa päätöksessä, jonka Uudenmaan ympäristökeskus on tehnyt 3.3.2000 ja ympäristöministeriö vahvistanut 20.6.2000.
- KULTTUURIHISTORIALLISTEesti ARVOKAS RAKENNUS**
Rakennuksessa suoritettavien korjaus- ja muutostöiden, käyttötarkoituksen muutoksen sekä täydennysrakentamisen tulee olla sellaisia, että rakennuksen kulttuurihistoriallinen arvo ei vaarannu. Rakennusta ei saa purkaa ilman MRL 127 §:ssä tarkoitettua lupaa.
- SELVITYSALUE**
Maankäyttö rajattu alueen sisällä on osoitettu ohjeellisesti. Maankäyttö tarkentuu alueella suoritettavien maaperätutkimusten ja selvitysten perusteella.
- ALUEEN OSA, JOKA ON VEDENHANKINTAA VARTEN TÄRKEÄÄ POHJAVESI-ALUETTA**
Alueen suunnittelussa ja käytössä on huolehdittava, ettei pohjaveden määrä tai laatu vaarannu.

MAANOMISTUSOLOT

Suurin osa radan länsipuoleisen taajaman maa-alueista on kunnan omistuksessa. Radan itäpuolella on vähemmän kunnan omistusta. Palojoen varren maa-alueet ovat suureksi osin yksityisessä omistuksessa. Palojoen varren maisemasuunnitelman alueet on kaavoitettu viheralueeksi, ja ne tullaan lunastamaan kunnalle maisemasuunnitelman toteutusvaiheessa. Yksityisten omistuksessa oleville maille on kaavoitettu myös runsaasti uusia asuin- ja työpaikka-alueita. Myös näillä alueilla kunta tulee lunastamaan maita.

Kuva 44 Maanomistusolot

MUUT SUUNNITELMAT

HHT -PROJEKTI

Uudenmaan, Hämeen ja Pirkanmaan liitot ovat yhdessä Ratahallintokeskuksen, Pääkaupunkiseudun Yhteistyövaltuuskunnan, alueen kuntien ja Tielaitoksen kanssa toteuttaneet laajan projektikonaisuuden, jossa tutkittiin Helsinki - Hämeenlinna - Tampere -vyöhykkeen vaihtoehtoisia kehityslinjoja sekä koko vyöhykkeen että sen yksittäisten taajamien tasolla. Tutkimuskokonaisuus oli osa liikenne- ja ympäristöministeriön rahoittamaa "Ympäristövaikutuksiltaan edullinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä" -ohjelmaa eli ns. LYYLI -ohjelmaa.²³

HHT -selvityksissä arvioitiin valtakunnallisen väestö- ja työpaikkakehityksen sekä Suomen sisäisen muuttoliikkeen vaikutuksia alueen yhdyskuntarakenteeseen, liikenneverkostoon ja rakennettuun ympäristöön. Yksityiskohtaisemmissa esimerkkitutkimuksissa otettiin vyöhykkeeltä kohdealueiksi erityyppisiä aseman ympärille muodostuneita keskusta-alueita. Jokela valittiin yhdeksi näistä kohdealueista.²³

LYYLI - ohjelman tienoilta aloitettiin "Asemanseutujen lähiympäristöjen kehittäminen" -projekti, jonka puitteissa pidettiin kesällä 1999 ideakilpailu Tampereen teknillisen korkeakoulun arkkitehtipiskelijöiden kesken Jokelan asemanseudun lähiympäristön parantamiseksi. Kilpailu tuotti lukuisia mielenkiintoisia ideoita, joita tarkastellessa päätettiin projektia laajentaa koskemaan pelkkien asemanseutujen lähiympäristöjen sijasta koko Jokelaa. Kehittämisideoiden syventämiseksi tilattiin projektin puitteissa arkkitehtitoimisto A-konsultit Oy:ltä ideasuunnitelma Jokelan puutarhakaupungista. Jokelan ideasuunnitelmassa sovellettiin puutarhakaupunkiperiaatteita olevaan, voimakkaasti muuttuvaan ja kasvavaan taajamaan.²³

Kuva 45 Jokelan keskustaa. Taustalla Palojoki. Lähde: Suomen ilmakekuva Oy

JOKELAN UUDET ASUINALUEET

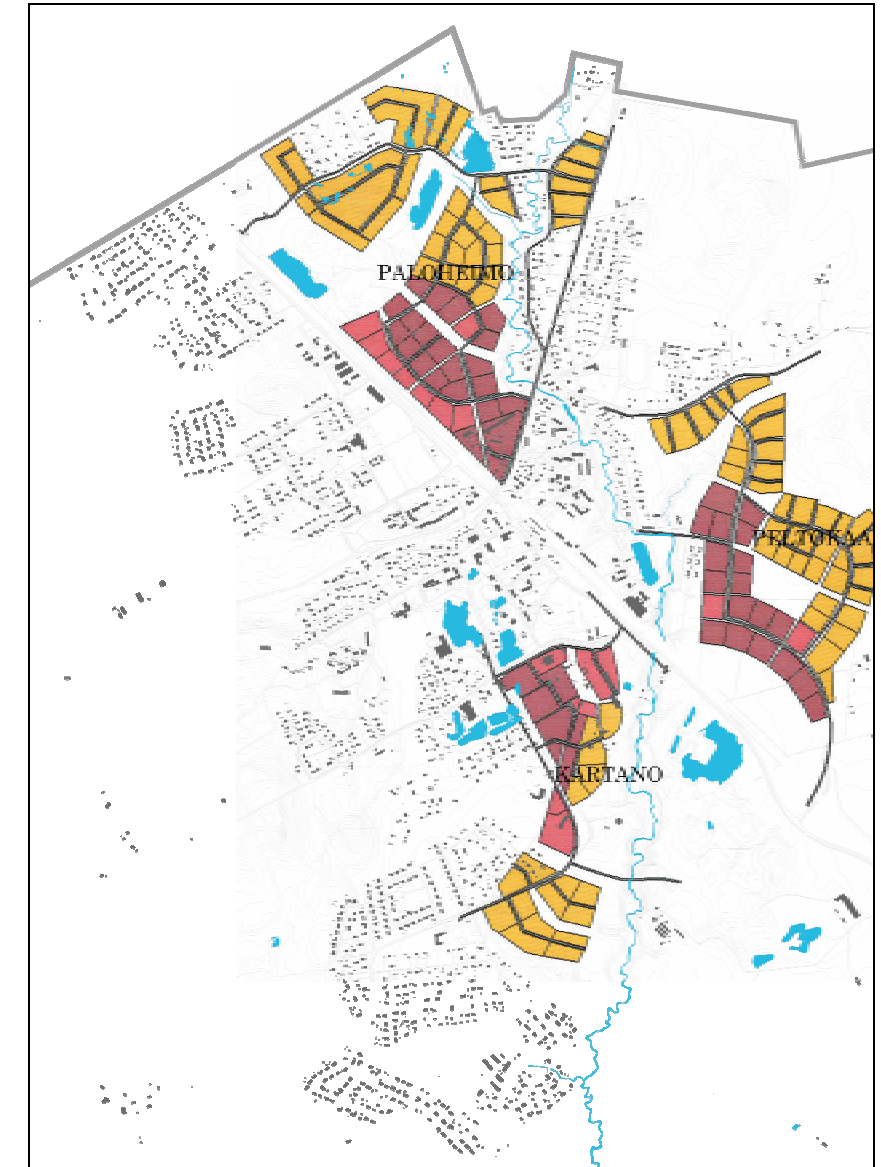
Jokelalla on erinomaiset mahdollisuudet kehittyä uudeksi, 2000-luvun puutarhakaupungiksi. Jokela täyttää puutarhakaupungille asetetut tärkeimmät kriteerit, se on itsenäinen radanvarsitaajama, jota ympäröi laaja maatalousvyöhyke.

Jokela on ulkorajoiltaan suhteellisen eheänä säilynyt, mutta korttelirakenteen sisällä löytyy harvinaisen paljon tyhjiä, vajaakäyttöisiä tai keskeneräisiä alueita, osin ylimitoitettujen tai vanhentuneiden kaavojen takia ja osin toiminnan loppumisen myötä. Jokelan kehittämisen tärkein haaste löytyykin vanhojen teollisuusalueiden ja -rakennusten uusiokäytöstä. Jokela on omaleimainen ja varsin itsenäinen taajama, jonka toiminnallistaloudellinen perusta on osittain murentunut teollisen rakennemuutoksen myötä. Paikkakunnan uutena roolina on kasvavan pääkaupunkiseudun asuinalue, joka on kuitenkin suhteellisen omavarainen palvelujen, työpaikkojen ja sosiaalisten yhteisöjen suhteen.²⁶

Jokelan julkisissa tiloissa - kaduilla, aukioilla, puistoissa – suositaan puutarhakaupunkiaatteen mukaisesti reunustavia puurivejä ja muita istutuksia. Tiettyjä lajeja valitaan tunnistepuiksi ja -kasveiksi. Asuinkortteleissa suositaan kapeahkoja etupihoja ajoradan tai jalkakäytävän ja julkisivun välillä. Etupihoja voidaan aidata yhtenäisesti pensailta tai matalalla muurilla tai säleaidalla. Korttelialueella voi olla myös yhteisiä hyötypuutarhoja tai viljelypalstoja. Asuntoihin kuuluu kukka- ja hyötykasvipuutarha. Useimmilla kaduilla on puuistutukset. Kortteleiden sisällä on viheralueita. Julkisten tilojen hierarkiaa korostetaan puurivein ym. istutuksin. Yhdyskuntaa leimaa vihreä yleisilme ja ekologinen moninaisuus.²⁶

Palojoenvarren viheralue sijaitsee keskeisellä paikalla Jokelan taajamarakenteessa. Uudet asuinalueet tulevat sitomaan sen taajamarakenteeseen. Se on luonteva viherväylä, joka toimii sekä kulkuväylänä että paikkana johon tullaan virkistymään. Palojoki on sijaintinsa vuoksi helposti saavutettavissa suurelle osalle jokelalaisista.

Viheralue toteuttaa puutarhakaupunkiaatteen periaatteita yhteisestä ja kaikille avoimesta julkisesta viheralueesta. Viheralue ottaa huomioon kaiken ikäiset käyttäjät ja kaikki erikoisryhmät tarpeineen. Erilaiset toiminnot keräävät ihmisiä yhteen ja korostavat viheralueen sosiaalista luonnetta. Leikkipuistot, urheilukentät ja paikoittaiset pikniknurmikot, puistonpenkit ja onkipaikat muodostavat kohtaustiloja. Kesäteatteri kahviloineen ja terasseineen kokoavat ihmisiä ja nostavat paikallishenkeä. Viheralue tukee puutarhakaupungin vihreää yleisilmettä olemalla Jokelan suurin yhtenäinen viheraluekokonaisuus.

Kuva 46 Uudet, puutarhakaupunkiperiaatteella toteutettavat asuinalueet:

Mahdollisia yhtenäisiä uusia asuinalueita on arvioitu olevan lähinnä kolme: Kartanon alue keskustan ja Pertun välissä, Paloheimon alue rautatien, Ridasjärventien ja Virtalantien rajaamassa kolmiossa sekä Peltokaaren alue vankilan itäpuolella Koskelan ja Lehtolan välissä. Alueet ovat laajuudeltaan keskenään erimittaisia mutta vertailukelpoisia. Niiden sijainti ja imago poikkeavat toisistaan: Kartanon alue kytkeytyy erottamattomasti Jokelan teollisuushistoriaan, Paloheimon alue liittyy kiinteästi keskustaan ja rautatieasemaan ja Peltokaari taas muodostaa itsenäisen uuden asuinalueen.

Lähde: Arkkitehtitoimisto A-konsultit Oy 2003 Jokelan puutarhakaupungin ideasuunnitelma. Keski-Uudenmaan Kehittämiskeskus Forum Oy, Tuusulan kunta

7. PALOJOEN VIHERALUEEN YLEISSUUNNITELMA

SUUNNITELMAN NÄKÖKULMA JA PÄÄPERIAATTEET

Maisemasuunnitelman tavoitteena on löytää jokivarren piilevät virkistys- ja taajamakuvan parantamismahdollisuudet, sekä luoda Palojoen viheralueesta Jokelan puutarhakaupungin vihreä runko. Tarkoituksena on kohentaa Palojoenvarren viheraluetta niin esteettiset, ekologiset kuin taloudellisetkin seikat huomioon ottaen. Suunnitelma pyrkii kunnioittamaan viheralueen luonnetta ja historiaa. Tavoitteena on luoda viheralueesta selkeä ja yhtenäinen kokonaisuus. Joenvarren nykyisestä yksityisestä luonteesta halutaan eroon. Joenvartta pyritään kehittämään julkiseksi ja kaikkien ulottuvilla olevaksi.

Suunnitelmassa halutaan osittain ennallistaa Palojoen vanhaa asua ja palauttaa joenvarren ilmeeseen sitä avoimuutta joka sillä on ollut vielä puoli vuosisataa sitten. Tämä tarkoittaa lähinnä joenvarren niittyjen raivaamista avoimeksi ja hallitsemattomasti leviävien ja rehottavien pensasryhmien karsintaa ja jäsentelyä. Myös niittyjen saamista laidunnukseen tulisi yrittää järjestää. Nykyisellään rehottavat niityt luovat kuvan yleisestä hoitamattomuudesta ja epäsiisteydestä.

Palojoki pyritään saamaan uudelleen näkyviin kaikkien taajaman asukkaiden iloksi avaamalla näkymiä joelle maanteiltä ja silloilta sekä suunnitelmaan kuuluvilta virkistysreiteiltä. Samoin maisemallisesti tärkeitä näkymiä pyritään korostamaan sekä poistamalla epätoivottua että istuttamalla korostavaa kasvillisuutta.

Palojoen varren maisemakuvaa halutaan kaunistaa uudella kasvillisuudella, jaloilla lehtipuilla ja koristepenssillä sekä perennoilla. Puut ja pensaat sijoitetaan hallituissa ryhmissä sekä yksittäin harkittuihin paikkoihin. Tärkeimpiä istutuspaikkoja ovat joen ja reitistön kaarteet sekä niittyjen rajavyöhykkeet. Maisemakuvan parantamiseksi halutaan myös korjata maisemavauriot, ja maisemoida ongelmalliset saastuneet maa-alueet ja saattaa ne osaksi viheraluetta. Viheralueen ympäristöön kertynyt sekalainen romu tulee siivota pois ja voimalinjojen uudelleensijoittamista tulee myös harkita.

Suunnitelma pyrkii vahvistamaan Palojoen vartta ekologisena käytävänä ja lisäämään viheralueen luonnon monimuotoisuutta. Tulvasanteet ovat lintujen suosiossa pesimäpaikkoina, kalat hyötyvät kivistä tehdyistä pohjapadoista ja kukkaniittyjen mesikasvit ovat tärkeitä monille perhoslajeille.

Maisemasuunnitelma pyrkii myös vastaamaan tulevaan ottamalla huomioon alueen kasvavan käyttäjämäärän ja kehityksen myötä seuraavan käyttötarkoituksen muutoksen. Uusien asuinalueiden yhteyteen Palojoen varrelle suunnitellaan rakennetumpia puistomiljöitä. Rakennetummat puistot tulevat osittain viljelystä pois jäävien peltojen alueille.

Viheralueen toiminnallisuutta pyritään myös lisäämään. Tärkeimpänä toiminnallisena elementtinä alueen lävitse kulkeva katkeamaton virkistysreitti tuo viheralueen kaikkien ulottuville. Joenvarren reitti kytketään tiukasti Jokelan muuhun reittiverkostoon. Virkistysreitteihin kuuluvat sillat pienentävät joen eristävää vaikutusta taajamarakenteessa. Virkistysreittien lisäksi alueelle suunnitellaan kesäteatteri, leikkipuistoja ja pelikenttiä, sekä muita toiminnallisia kohteita, esim. onkipaikkoja, koirapuistoja ja piknikurmia.

Kuva 47 Palojoki ja Siljalantien kivisilta

TOTEUTUKSEEN LIITTYVÄT SUURIMMAT ONGELMAT

VIHERALUEEN KAPEUS

Osayleiskaavassa viheralueeksi kaavoitettu joenvarren suunnittelualaue on paikoitellen hyvin kapea. Rakennukset tontteineen tulevat lähelle joenrantaa. Suurimmat ongelmat ovat suunnittelualueen pohjoisosassa Virtalantien sillan molemmin puolin sekä Ridasjärventien ja Siljalantien välissä. Näillä alueilla joen luonne on yksityinen, joki jää rakennusten takapihojen keskelle. Kapea viheralue luo suunnittelulle monenlaisia ongelmia, mutta toisaalta yhtenäisen viheralueen ulottaminen myös kapeimmille alueille toisi joen aidosti kaikkien jokelalaisten käyttöön.

MAAPERÄ

Joenvarren savirinteiden kestävyys maisemasuunnitelmaa toteutettaessa on epävarmaa. Maapohjan tulisi viheralueen perustuvaiheessa kestää raivaus- ja istutustöitä sekä reittien ja kenttien rakennustöitä. Pidemmällä tähtäimellä maapohjan tulisi kaikkina vuodenaikoina kestää rakenteiden pohjana ja kasvavan kulutuksen alaisena. Maaperän kestävyteen vaikuttaa eniten se, miten savi on pakkautunut maahan, onko savi pehmeää vai tiivistä. Maaperän tiiviyydestä ei voida tietää varmuudella ennen kairauksia.³⁶

Jyrkissä rinteissä eroosiovaara on suurimmillaan. Kulutuskestävyys on pitkälti riippuvainen kasvillisuudesta. Niinpä näkymien avausta ja muuta kasvillisuuden raivausta tulee tehdä kohtuudella, niin, että eroosio ei muodostu uhkakuvaksi. Virkistysreittejä rakennettaessa kaltevuuden sopiva jyrkkyys riippuu maaperän tiiviyydestä. Reittien suurimmaksi sallittavaksi kaltevuudeksi suositellaan yleisesti n. 8 prosenttia.³⁶

Ilman maaperän kairausta ei voida varmuudella tietää, millaisia rakenteita (virkistysreittejä, tulvajärjestelyjä, ym.) maaperä kestää. Myöskään Palojoen virtaamista ja uoman profiilista ei ole tehty tutkimuksia. Näin ollen suunnitelman täytyy perustua osaksi todennäköisyyksiin ja oletuksiin. Tutkimukset on syytä tehdä Palojoen maisemasuunnitelman toteuttamisen yhteydessä.³⁶

VANKILAN ALUE

Vankilan laaja alue sijaitsee keskeisellä paikalla Jokelassa ja on erittäin hankala yhdyskuntarakenteen kannalta. Alue katkaisee Palojoen varren viheralueen keskeltä kahteen osaan. Alue on nykyisin suljettu eikä läpikulkua sallita. Osayleiskaavassa viheralueen on suunniteltu jatkuvan myös vankilan alueen lävitse. Vankilan johto suhtautuu tähän mahdollisuuteen kuitenkin erittäin kielteisesti.

Vankilatoiminta tullaan mahdollisesti lopettamaan Jokelan laajetessa. Tämä suunnitelma on tehty vankilan alueen osalta toiminnan jälkeistä aikaa ajatellen. Vankilan alue on kuitenkin suunniteltu siinä määrin itsenäiseksi yksiköksi, että muun suunnitelman voi toteuttaa siitä riippumatta.

VEDEN LAATU

Palojoen veden laatu Jokelan kohdalla on toistaiseksi uimakelvotonta. Tämä ongelma tulee kuitenkin poistumaan lähitulevaisuudessa, kun uuden lain myötä haja-asutusalueiden taloudet velvoitetaan liittymään viemäriverkostoon. Näin ollen suunnitelmaan sisällytetään paikkoja, joita voidaan tulevaisuudessa käyttää uimapaikkoina (onkilaiturit, patolammet, ym.), kun veden laatu on uimiseen sopivaa.

Kuvat 48-51

Ylhäällä vasemmalla: Joenvarren maaperä on savea

Ylhäällä oikealla: Mahdollinen tulevaisuuden uimapaikka

Keskellä: Viheralueen kapeus aiheuttaa hankaluuksia suunnittelulle

Alhaalla: Jokelan vankila

TULVA-ALUEET

Tulvaongelma koskee lähinnä Ridasjärventien pohjoispuolisia alueita, jossa loivasta topografiasta ja viheralueen kapeudesta johtuen tulva-aikoina vedenpinta yltää paikoitellen vaarallisen lähelle rakennuksia. Myös Ridasjärventien ja Tikuntekijäntien välisellä osuudella on lieviä tulvaongelmia. Viheralueen suunnittelulle ja etenkin reitin rakentamiselle tulvatilanne aiheuttaa ongelmia. Alueen kapeuden takia reitin on pahimmilla tulva-alueilla kuljettava hyvin lähellä rantaa. Toistaiseksi alueilta ei ole tiedossa asuinrakennuksiin kohdistuneita vesivahinkoja, mutta Uudenmaan ympäristökeskus suosittelee alueille tulvasuojelullisia toimenpiteitä.

MAHDOLLISET RATKAISUT

a) Joen mutkiin niemekkeille on suositeltavaa kaivaa tulvatasanteita. Tavoitteena on, että tasanne pysyy kuivana alivesivirtaamisen ajan, mutta peittyä veden alle virtaaman ollessa keskivirtaamaa suurempi. Oikean korkuiset tasanteet tasoittavat tulvaa tulvahuippuina, mutta eivät kuivata uomaa kuivina kausina. Tulvatasanteiden kaivamisesta syntyvät massat voisi mahdollisesti, mikäli maan laatu sen sallii, käyttää reitin pohjaksi, jolloin reitti kulkisi vähän korkeammalla. Eroosioriskin vähentämiseksi tasanteen tulisi olla kasvillisuuden peittämä. Pyörteisyyden vähentämiseksi kasvillisuuden tulisi olla matalaa ja taipuisaa. Tulvatasanteelle voi heti kaivamisen jälkeen istuttaa lähiympäristöstä siirrettyjä kasvillisuuspaakkuja. Tulvatasanne tulisi kaivaa mahdollisimman vähän keskiveden yläpuolelle, jottei tasanne kuivuisi kesällä liikaa. Varsinkin savimailla kuiva tulvatasanne on huono kasvualusta kasveille. Tulvatasanteet lisäävät luonnon monimuotoisuutta, ja ne ovat hyviä pesimäpaikkoja linnuille. Ne luovat myös uusia elinympäristöjä tulva- ja kosteikkokasvillisuudelle.^{32 ja 33}

b) Perkaus, lähinnä vesikasvillisuuden poistaminen, on suositeltavaa. Joki pääsee virtaamaan uomassaan helpommin ja tulviminen vähenee. Perkaus on tulvasuojelullisista keinoista nopeimpia ja yksinkertaisimpia. Perkaamisen haittana on, että se saattaa heikentää joen ekologista monimuotoisuutta, ja esim. kalat saattavat kärsiä. Se saattaa myös aiheuttaa tulvaongelmia, mikäli se jättää uoman liian avoimeksi. Tämän vuoksi perkaus tulee toteuttaa maltillisesti. Uoma tulisi saada sen verran avoimeksi että kasvillisuus tai uoman ahtaus eivät muodostuisi ns. pullonkauloiksi, mutta toisaalta virtaukset eivät nousisi liian suuriksi.³²

c) Pohjapatoja on hyvä sijoittaa muutamaa niille luonnostaan sopivaan paikkaan. Etenkin työväentalon kosken pohjoispuolelle tarvitaan patoja. Pohjapadoilla säädellään tulvahuippuja, mutta toisaalta niillä pystytään turvaamaan myös alivesikorkeuksia. Koskimainen pohjapato mahdollistaa myös kalan ja muun eliöstön kulun. Pohjapatojen käyttökelpoisuus on osittain kiinni uoman syvyydestä ja poikkileikkauksen muodosta. Niiden lopullisen käyttökelpoisuuden tietääkin vasta kun uoman profiili on tutkittu. Pohjapadot on suositeltavaa tehdä luonnonkivistä, sekä maisemallisista että ekologisista syistä.³²

d) Uusien saarien tekemistä luonnostaan saariksi muotoutumassa oleviin paikkoihin kaivamalla tulevia uomia auki voi myös harkita. Vahvasti mutkittelevassa Palojoessa tällaisia paikkoja on useampikin. Uusia saaria kaivettaessa pitää varmistaa, että vettä riittää molempiin uomiin.³²

e) Uoman leventäminen tai syventäminen on tyypillinen ja paljon käytetty tulvasuojelullinen toimenpide. Toimenpide heikentää tulvaveden nousua. Tässä tapauksessa leventäminen on kuitenkin paikoittain mahdotonta tilanpuutteen vuoksi. Syventäminen saattaisi onnistua, mutta voisi aiheuttaa haittaa siltojen rakenteille, etenkin työväentalon vanhalle kivisillalle.

f) Tulvapengerrykset olisivat kenties yksi mahdollinen torjuntakeino. Pengerrysten etu on se, että itse jokeen ei täydy koskea. Tulvapengerrysten haittana vesistön toiminnan kannalta taas on, että pengerrysaluetta vastaava säätelykapasiteetti tulvatilanteessa pienenee ja vastaava vesimäärä virtaa alajuoksulle, jossa se mahdollisesti aiheuttaa tulvaongelmia. Pengerrykset ovat myös maisemallinen ja virkistyskäyttöön ongelmia, vesinäkyvät peittyvät ja virkistyskäyttö vaikeutuu.³³

g) On myös mahdollista, että joelle ei tehdä tulvatoimenpiteitä. Tällöin viheralue täytyisi sopeuttaa ajoittaiseen tulvimiseen. Kasvillisuus ja reitistön materiaali tulisi valita tulvankestävyyttä ajatellen. Reitillä kohdalla tulvan kestäisi järeä asfalttirakenne, eikä jokeen jouduttaisi kajoamaan. Asfaltti tuntuu kuitenkin huonolta ratkaisulta tälle alueelle. Ensinnäkin tila on kapea, ja reitti monessa kohden kulkee lähes rakennusten takapihalla. Näin ollen myös reitin tulisi olla hyvin kapea ja maisemaan maastoutuva myös materiaaliensa puolesta sekä herkkää ympäristöä kunnioittava. Näin intiimin luonteiseen tilaan sopisi huonosti järeä asfalttirakenne. Lisäksi alueen luonnonläheiseen ilmeeseen ei oikein sopisi asfalttiväylä. Mahdollisesti myös pitkospuut voisivat sopia tulva-alueelle. Tulvatoimenpiteiden toteuttamista kuitenkin suositellaan sekä viheralueen että tulvavaarassa olevien asuinrakennusten takia.

EPÄVARMUUSTEKIJÖIDEN HUOMIOIMINEN

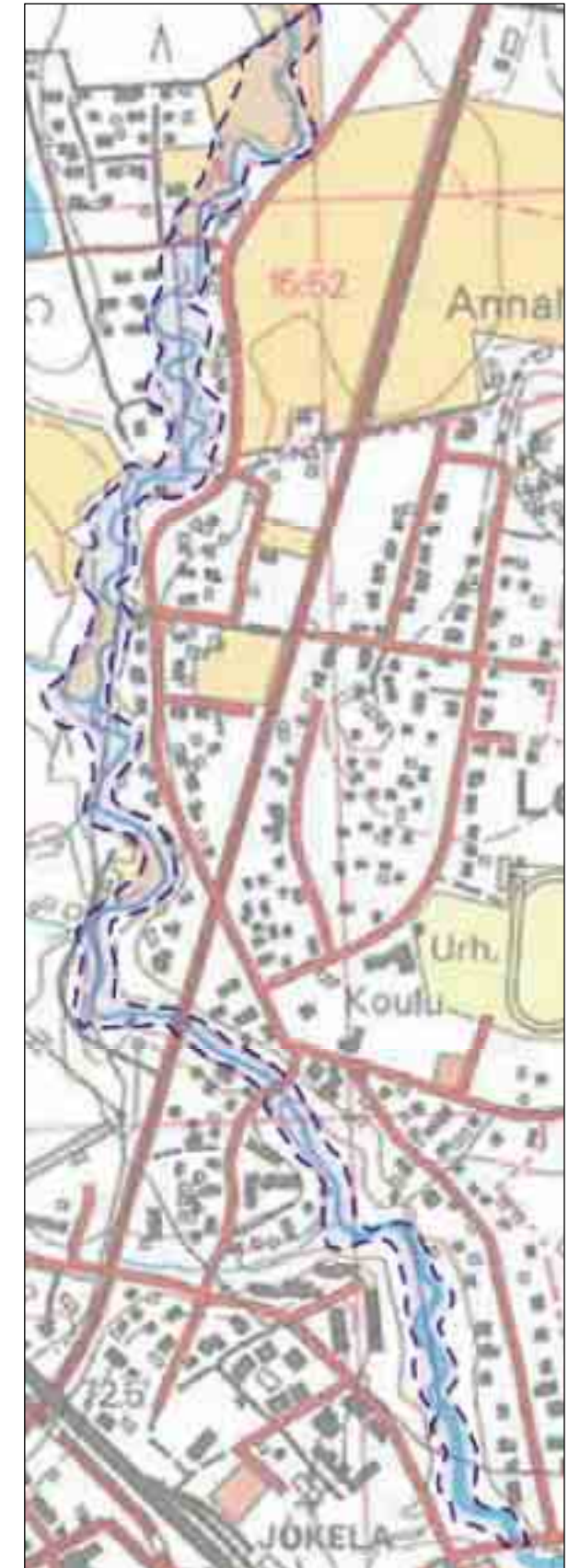
Maisemasuunnitelma pyrkii olemaan sen verran joustava, että sitä voidaan soveltaa saatuihin tuloksiin. Työssä esitetään tarpeen mukaan useampi vaihtoehto, joita voidaan soveltaa toteutusvaiheessa kun maaperää ja jokea on tutkittu asianmukaisesti. Toteutusvaihtoehdoissa esitetään pääasiallisesti ensisijainen joen varrelle kulkeva vaihtoehto ja toissijainen vaihtoehto joka voidaan valita myös mikäli viheralueen kapeuden aiheuttamat haitat, tonttien pilkkominen, näköhaitat, taloudelliset kustannukset, mahdollisen tulvatilanteen aiheuttama epävarmuus, yms. koetaan liian suuriksi.

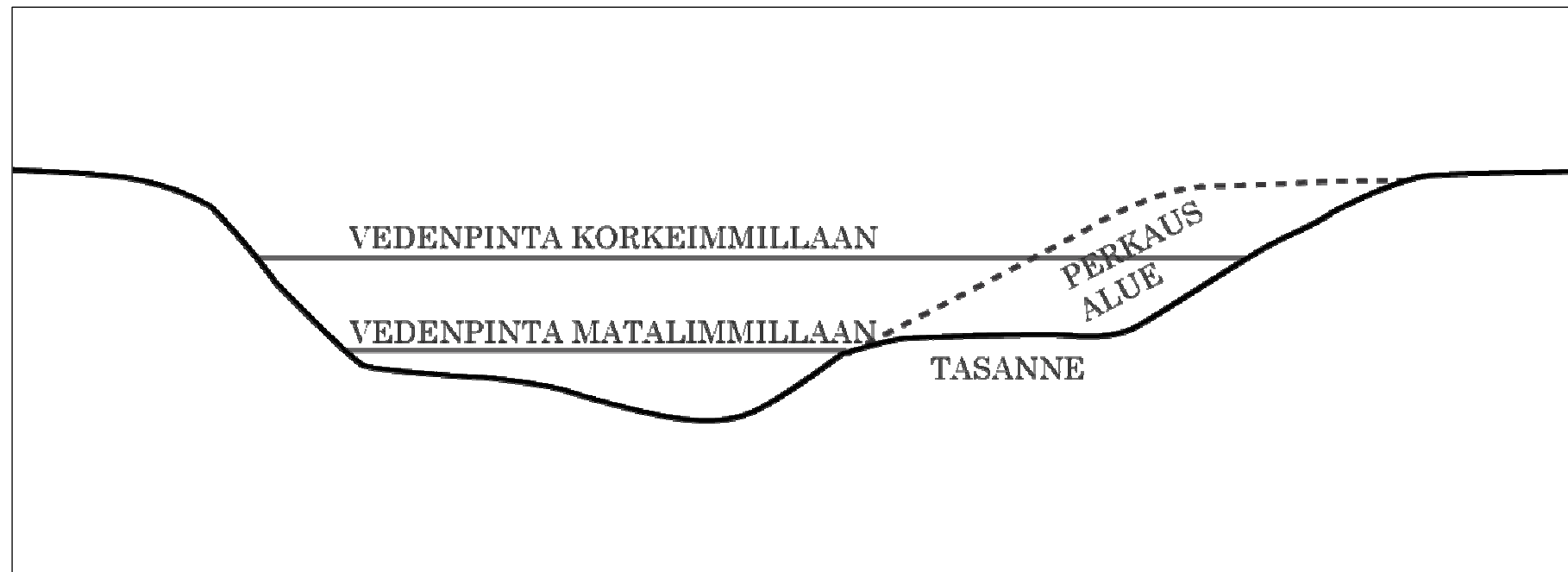
Kuva 52 Malkakosken luonnonmukaisen pohjapadon patorakenteita.
Kuvälähde: Jormola – Harjula - Sarvilinna / Luonnonmukainen vesirakentaminen – Uusia näkökulmia vesistösuunnitteluun

Kuva 53 Luonnonkivien holvimaiseen asetteluun perustuvia pohjakynnyksiä ja rantasuisteita Japanissa
Kuvälähde: Jormola – Harjula - Sarvilinna / Luonnonmukainen vesirakentaminen – Uusia näkökulmia vesistösuunnitteluun

Kuva 55 Pääasialliset tulva-alueet

Kuva 54 Periaatekuva tulvatasanteesta. Kaaviokuvan lähde: Jormola – Harjula - Sarvilinna / Luonnonmukainen vesirakentaminen – Uusia näkökulmia vesistösuunnitteluun

SUUNNITTELUPERIAATTEITA

RAKENTEET

Palojoen varren pienipiirteiseen maisemaan sopivat kevyet ja sirot puurakenteet. Näitä suositetaan silloissa ja penkeissä ym. rakenteissa.

REITISTÖ

Reitin luonteen ja viheralueen paikoittaisen ahtauden sekä alueen hoitokustannusten takia reitin on järkevää olla suurelta osin vain kesäkunnossa pidettävä. Paloheimon uuden asuinalueen kohdalla reitti voisi mahdollisesti olla talvikunnossapitoa vaativa korkeamman hoitoluokan väylä. Myös maaperän laadun, (materiaalin, pehmeiden) ja maan kaltevuuden ym. seikkojen takia raskaat rakenteet ovat hankalia toteuttaa alueella. Siksikin suurimpaan osaan aluetta kesäkunnossapito tasoinen reitti olisi paras.

Kevyenliikenteen pääreitit leveydeksi on suunnitelmassa esitetty n. 1, metriä. Leveämpi reitti soveltuisi huonosti paikoittain kapealle viheralueelle. Kapeahko reitti säilyttää viheralueen herkän ja luonnonläheisen luonteen. Reittien pintamateriaali tulee olla raskasta kivituhkaa, joka pysyy paikallaan, mikäli joenpinta tulvajärjestelyistä huolimatta yltäisi joskus reitille. Aivan joen välittömään läheisyyteen järjestetään paikoittain kapeita 0, metriä leveitä nurmipintaisia polkuja. Näitä polkuja hoidetaan niittämällä. Polkujen avulla voidaan hillitä kasvillisuuteen kohdistuvaa kulutusta. Myös metsäalueille järjestetään kapeita polkuja, joita pidetään auki säännöllisellä taimiston poistolla.

Kuva 56 Penkki

Kuva 57 Sorapäälysteinen reitti

Kuva 58 Puusilta

Kuva 59 Puusilta

KASVILLISUUS

Suunnitelman kasvilajit on valittu kasvupaikkavaatimusten ja esteettisten tekijöiden perusteella. Valitut kasvit tukevat ja kunnioittavat viheralueen luonnetta. Toistuvat lajit tekevät viheralueesta selkeän ja yhtenäisen kokonaisuuden.

VIHERALUETTA RAJAAMAAN

Tiheä aita toimii tehokkaana näkösuojana paikoissa, jossa viheralue on hyvin kapea. Pensasaidat rajaavat viheraluetta tehden siitä selvemmän kokonaisuuden.

Aita erottaa viheralueen ja tontit toisistaan

Metsäkuusi – *Picea abies*

Metsäkuusista koostuva kuusialta on edullinen ja perinteikäs sekä helposti saatavilla. Kuusialta tulee ehdottomasti leikata kerran vuodessa, jotta se pysyisi hallittavana, muutaman metrin korkuisena. Mikäli kuusialtaa ei leikata, se voi kasvaa jopa 1 metrin korkuiseksi. Tämä ei rakennetulla taajama-alueella ole tarkoituksenmukaista eikä suotavaa.

Kultaherukka - *Ribes aureum*

Niille paikoille, jonne kuusialta tuntuu liian intensiiviseltä ja/tai vaivalloiselta, voidaan käyttää kultaherukoista muodostettavaa aidannetta. Kultaherukka-aidanne kasvaa n. 2 metrin korkuiseksi. Vapaasti kasvavaa aidannetta ei tarvitse leikata. Kultaherukka kukkii kesäkuussa tuoksuvien, keltaisten kukkien. Kultaherukka viihtyy savimaassa, ja sen luontaisiin kasvupaikkoihin kuuluvat mm. jokirannat. Näin ollen kultaherukkaa voidaan käyttää kuusialdan sijasta myös kosteimmilla ja tulva-arimmilla paikoilla. Komeasti kukkivaa kultaherukkaa voidaan käyttää myös nurmiaukeilla koristepensaana.

Kuva 60 Metsäkuusi

Kuva 61 Kultaherukka

JOEN VARRELLE JA LAMPIEN RANNOILLE

PUUT JA PENSAAT

Lähelle joenrantaa uoman kaarteisiin ja mutkiin sekä kävelyreittien varrelle istutetaan puu- ja pensasryhmiä katseenvangitsijoiksi ja erilaisia tilakokemuksia tarjoamaan. Ryhmät koostuvat erikokoisista kasveista, jotka yhdessä muodostavat harmonisen kokonaisuuden. Samoin tähdätään koko kesän kattavaan kukkaloistoon valitsemalla eri aikaan kukkivia kasveja.

Terijoensalava - *Salix fragilis* " Bullata "

Terijoensalava kasvaa 3-10 m korkeaksi ja leveyttä sillä saattaa olla jopa 1 m. Puu on tiheähaarainen ja hyvin tuuhea. Se kasvaa leikkaamatta kauniin pallomaiseksi. Sitä voidaan käyttää niin yksittäiskasvina kuin pienissä ryhmissä. Puulle täytyy kuitenkin antaa riittävästi tilaa, jotta se kasvaa kauniisti. Terijoensalava on helppohoitoinen kostean maan kasvi ja se viihtyy myös savimaassa ja tulvarannoilla. Terijoensalava istutuksia tehdään Virtalantien sillan ja rautatien välisellä osuudella. Voimakkaan muotoinen pensas sopii vain rakennetummalle taajama-alueelle. Luonnonmukaisemmillä alueilla käytetään terijoensalavaa muistuttavaa, mutta vähemmän voimakkaan muotoista jokipajua.

Virginiantuomi - *Prunus virginiana*

Virginiantuomi on 3-8 m korkea, voimakkaasti vesova suuri pensas tai pieni puu. Virginiantuomella on koristearvoa läpi kasvukauden. Lajilla on runsas valkoinen kukinta keväällä, tummanpunaiset tai lähes mustat marjat ja kaunis keltainen syysväritys syksyllä. Hedelmät ovat syötäviä ja niitä käytetään hillon ja mehun valmistukseen. Virginiantuomi viihtyy savimaassa ja sen kasvupaikkoihin kuuluvat mm. jokivarsipensaikat. Virginiantuomea istutetaan terijoensalavan kanssa istutusryhmiin, jossa se pehmentää terijoensalavan vahvaa muotokieltä. Virginiantuomea istutetaan myös niittyjen reunaan.

Valkopajuangervo - *Spiraea alba* " Du Roi "

Valkopajuangervo on pystyhaarainen tuuhea pensas, joka tulee noin 1, metriä korkeaksi.. Valkokukkainen pensas kukkii pitkään heinäkuun puolivälistä alkaen. Valkopajuangervo viihtyy jokien ja purojen tulvarannoilla. Se suosii savimaata.

Jokipaju - *Salix alba*

Jokipaju on 2-6 metriseksi kasvava nopea ja reheväkasvuinen pensas, jolla on löyhästi pallomainen kasvutapa. Jokipaju viihtyy tuoreilla ja kosteilla kasvupaikoilla. Jokipajua istutetaan terijoensalavan sijaan luonnonmukaisemmille alueille istutusryhmiin ja yksittäisesti.

RIIPPAKASVIT

Joen varrelle ja lampien rannoille istutetaan näyttäviä riippakasveja katseenvangitsijoiksi. Riippakasvien sijoituspaikat valitaan huolella, mm. siltakohtat ovat omiaan riippakasveille. Sillan yli kulkiessaan ihmiset voivat pysähtyä ihailemaan riippakasveja. Lampien rannoilla riippakasvit sijoitetaan niin, että niitä voidaan ihaila vastarannalta.

Riippapaju - *Salix chrysocoma*

Riippapaju on valkopajun riippuvaoksainen lajike, kaunis, riippuvaoksainen pieni puu. Se viihtyy veden äärellä ja jokien tulvarannoilla. Riippapaju kasvaa n. 3- 4 m korkeaksi.

Riippapihlaja - *Sorbus aucuparia* " Pendula "

Riippapihlaja on kotipihlajan riippuvaoksainen lajike, voimakas riippamuotoinen pikkupu. Se kasvaa n. 2-4 m korkeaksi ja 4-m leveäksi. Riippapihlaja kukkii kesä-heinäkuussa tuoksuvin, kellanvalkein kukin.

PERENNAT

Lampien ja joen rannalle istutetaan kauniita kotimaisia luonnonperennoja. Läpi kesän kukkivat perennat tuovat väriä ympäristöön. Joenvarrella korostetaan etenkin siltakohtia, joihin istutetaan pieniä ryhmiä katseenvangitsijoiksi.

Keltakurjenmiekka - *Iris pseudacorus*

Keltakurjenmiekka kukkii kesä-heinäkuussa komein keltaisin kukin, joiden halkaisija on toistakymmentä senttiä. Kasvi kasvaa luonnossa usein vedessä, mutta viihtyy myös kosteutta pidättävässä ravinteikkaassa, multavassa savimaassa.

Rentukka - *altha palustris*

Rentukka aloittaa kukintansa Etelä-Suomessa jo toukokuun alkupuolella. Voimakkaan keltaiset kukat loistavat jokien ja purojen pientareilla. Rentukkaa kasvaa luontaisesti Palojoen rannalla josta sitä voidaan edelleen lisätä.

Kullero - *Trollius europaeus*

Kullero kukkii kesäkuussa pallomaisin keltaisin kukin. Kulleron luontaisiin kasvupaikkoihin kuuluvat mm. kosteat puronvarret ja tulvaniityt.

Rantakukka - *Lythrum salicaria*

Rantakukka on komea, usein metrin korkuinen kasvi, joka kukkii heinä- elokuussa punaisin kukin. Luontaisesti kasvi viihtyy valoisilla rannoilla ja ojien varsilla.

Ranta-alpi - *Lysimachia vulgaris*

Ranta-alpi kukkii heinä- elokuussa kirkkaankeltaisin kukin. Kasvi viihtyy luontaisesti kosteilla paikoilla, ja on melko kookas, jopa 1, metrin korkuinen.

Rantamatara - *Galium palustre*

Rantamatara on yleinen, rannoilla viihtyvä luonnonkasvi. Se kukkii heinä- elokuussa valkoisin kukin.

Luonnonvaraisten perennojen yhteyteen lampien rannoille lisätään myös muutamaa ei-luonnonvaraista perennaa.

Siperiankurjenmiekka - *Iris sibirica*

Keltakurjenmiekan sukulainen Siperiankurjenmiekka kukkii kesä-heinäkuussa sinisin kukin. Kasvi viihtyy kurjenmiekköjen tavoin kosteassa maaperässä.

Keltapäivänliilja - *Hemerocallis lilio-asphodelus*

Keltapäivänliilja kukkii tuoksuvin, keltaisin kukin kesä-heinäkuussa. Kasvi viihtyy ravinteikkaassa savimaassa ja muodostaa aikanaan tiheitä kasvustoja.

Kuva 67 Terjoensalava

Kuva 68 Virginiantuomi

K. 63 Riippaaihlaja

K. 65 Valkopajuangervo

K. 66 Riippapaju

K. 64 Keltakurjenmiekkä

K. 70 Keltapäivänlilja

K. 69 Kullero

K. 71 Rentukka

K. 62 Siperiankurjenmiekkä

NIITYLLE

PUUT JA PENSAAT

Rantaniityille ja vanhojen peltojen paikalle muodostettaville niityille kylvetään niittykukkaseoksia ja niiden reunoille istutetaan lehtomaiseen ympäristöön sopivia jaloja lehtipuita ja koristepensaita. Erikokoiset puut ja pensaat sijoitetaan pieniksi ryhmiksi ja yksittäisiksi katseenvangitsijoiksi. Niityiksi muutettaville pelloille sommitellaan pieniä puuryhmiä. Kynäjalavaa istutetaan myös joen varrelle muutama tarkkaan harkittuun paikkaan.

Kynäjalava - *Ulmus laevis*

Kynäjalava on suurikokoinen, leveälatvuksinen jalo lehtipuu. Se saavuttaa täysikasvuisena 10 - 20 metrin pituuden. Kynäjalava menestyy savimaassa. Se viihtyy veden äärellä ja sietää myös ajoittaista tulvaa. Se sopii puisto- ja kujannepuuksi sekä pieninä ryhminä istutetuksi maisemapuuksi.

Metsälehmus - *Tilia cordata*

Metsälehmus kasvaa 20- 2 metrin korkuiseksi puuksi. Luontaisiin kasvupaikkoihin kuuluvat runsasravinteiset lehdot ja niityt sekä puronvarret. Metsälehmus kukkii heinäkuussa hyväntuoksuisin kellanvalkein kukin. Laji viihtyy savimaassa. Metsälehmus sietää kynäjalavaa huonommin seisovaa vettä, joten sitä ei istuteta joen välittömään läheisyyteen.

Terttuselja - *Sambucus racemosa*

Terttuselja on pystykasvuinen, 2-3 metrin korkuiseksi tuleva leveälatvuksinen pensas. Terttuselja kukkii touko-kesäkuussa ja kukat ovat kellanvalkeita tai vihreitä. Terttuissa kasvaa punaisia, lievästi myrkyllisiä luumarjoja. Terttuselja viihtyy tuoreessa tai kosteassa maassa, ja kasvaa hyvin myös savimaassa.

Punapaju - *Salix purpurea*

Punapaju on 1-3 metriseksi kasvava leveäkasvuinen, tuuhea pensas. Punapaju viihtyy niin aurinkoisessa kuin puolivarjoisessakin kosteassa maassa.

NIITYKUKAT

Värikkäät niittykukat kaunistavat niittyjä ja houkuttelevat perhoslajeja. Niittykukkien paras kylvöaika on syksyllä, koska monet siemenet vaativat kylmäkäsittelyn ja syyskylvössä talvi hoitaa sen. Hyviä ja tarkoitukseen sopivia niittykukkia ovat mm. seuraavat lajikkeet: päivänkakkara, puna-ailakki, lehtosinilatva, metsäkurjenpolvi, jalopähkämö, ruiskaunokki, harakankello käenkukka, niittyleinikki, keto-orvokki, ojakellukka, purtojuuri, rantatädyke ja luhtalemmikki

NURMIAUKEILLE

PUUT JA PENSAAT

Kaatopaikan puiston alueelle sekä leikkipaikkojen yhteyteen muodostetaan pienialaisia oleskelunurmikoita, joita kaunistamaan valitaan hieman koristeellisempia erikokoisia puu- ja pensaslajeja. Eri aikaan kukkivat kasvit takaavat koko kesän kestävä kukkaloiston.

Rusokirsikka – *Prunus sargentii*

Koristeellinen rusokirsikka kasvaa n. 3-6 metriseksi. Rusokirsikka kukkii runsain ruusunpunaisin kukin kesäkuussa. Rusokirsikan arvoa lisäävät myös lehtien koristeelliset värit niin keväällä kuin syksylläkin ja puun kaunis kasvutapa. Se sopii käytettäväksi yksittäispuuna tai puuryhmissä. Puu menestyy savimaassa.

Puistosyreeni - *Syringa x henryi*

Puistosyreeni kasvaa 2-4 metrin korkuiseksi leveä- ja tuuheakasvuiseksi pensaaksi. Se kukkii kesäkuussa runsain kukinnoin. Puistosyreeni on kestävä ja yleisesti viljelty syreeniristeymä. Lajike sopii yksittäiskasviksi, pensasryhmiin, suojaistutuksiin ja aidanteisiin. Puistosyreeni viihtyy savimaalla. Puistosyreenejä istutetaan myös niityn laitaan, kuitenkin kohtuudella ja tarkkaan harkittuihin paikkoihin, sillä kaikista luonnonmukaisimpiin paikkoihin koristeellinen puistosyreeni ei sovi.

Korallikanukka – *ornus alba "Sibirica"*

Korallikanukka on hieman kaarevaoksainen, n. 2-3 metrin korkuiseksi kasvava pensas. Se kukkii keväällä valkoisin kukin, syksyllä pensasta koristavat sinivalkoiset hedelmät. Kasvin korallinpunaiset versot ovat talvella erittäin kauniita valkoista lunta vasten. Lajike sopii yksittäispensaaksi, ryhmiin ja aidanteeksi. Korallikanukka menestyy tuoreessa ja kosteassa savimaassa.

Ruusuangervo - *Spiraea japonica "Froebelii"*

Ruusuangervo on 0, -1 metrin korkuinen, tiheä- ja leveäkasvuinen pensas. Se kukkii heinä- elokuussa runsain purppuranpunaisin kukin. Ruusuangervo on vaatimaton kasvupaikan suhteen ja menestyy hyvin myös savimaassa.

Pilarituija - *Thuja occidentalis "olumna"*

Kanadantuijan lajike pilarituija kasvaa 4- metriä korkeaksi. Se on hyvin tuuhea ja voimakkaasti kartiomainen puu. Se viihtyy monenlaisilla kasvupaikoilla kallioista reheville rannoille. Kanadantuija sopii pihoilta ja puistoihin.

PERENNAT

Perennat tuovat kukkaloistoa oleskelunurmien yhteyteen. Perennat on valittu maalajin ja maan kosteusolojen mukaan. Maata voidaan kuitenkin joutua hieman parantamaan mullalla, mikäli savi on tiivistä. Perennalajien valinnassa on suosittu helppohoitoisia, kestäviä ja yhteensopivia lajeja. Perennat kylvetään tai istutetaan (lajista riippuen) puu- ja pensasryhmien edustalle, nurmiaukean laidalle. Peittokasveja istutetaan myös puiden ja pensaiden alle.

Peittokasvina käytetään pääsiallisesti kevätkaikonkukkaa (***Omphalodes verna***), joka kukkii sinisin kukin touko-kesäkuussa. Tämän lisäksi käytetään palloesikon (***Primula denticulata***) liilan, valkoisen ja punaisen värisiä kantoja. Toistuvina perennakasveina käytetään kevätvuohenjuurta (*Doronicum orientale*) ja tulikellukkaa. (*Geum coccineum*). Puolen metrin korkeuteen kasvava kevätvuohenjuuri kukkii touko-kesäkuussa keltaisin kukin ja n. 30 cm:n korkuinen tulikellukka kesä-heinäkuussa oranssinpunaisin kukin. Etenkin syreeniryhmien edessä käytetään paikoittain puolen metrin korkeuteen kasvavaa tarhapionia (*Paeonia officinalis*). Kasvista valitaan vaaleanpunaisin, valkoisin ja tummanpunaisin kukin kukkivia kerrannaiskukkaisia lajikkeita.

Kuva 76 Metsälehmus

K. 80 Puistosyreeni

K. 79 Kevätkaihonkukka

K. 78 Rusokirsikka

K. 77 Niittykukkia

Kuva 72 Kynäjalava

K. 74 Ruusuangervo

K. 75 Terttuselja

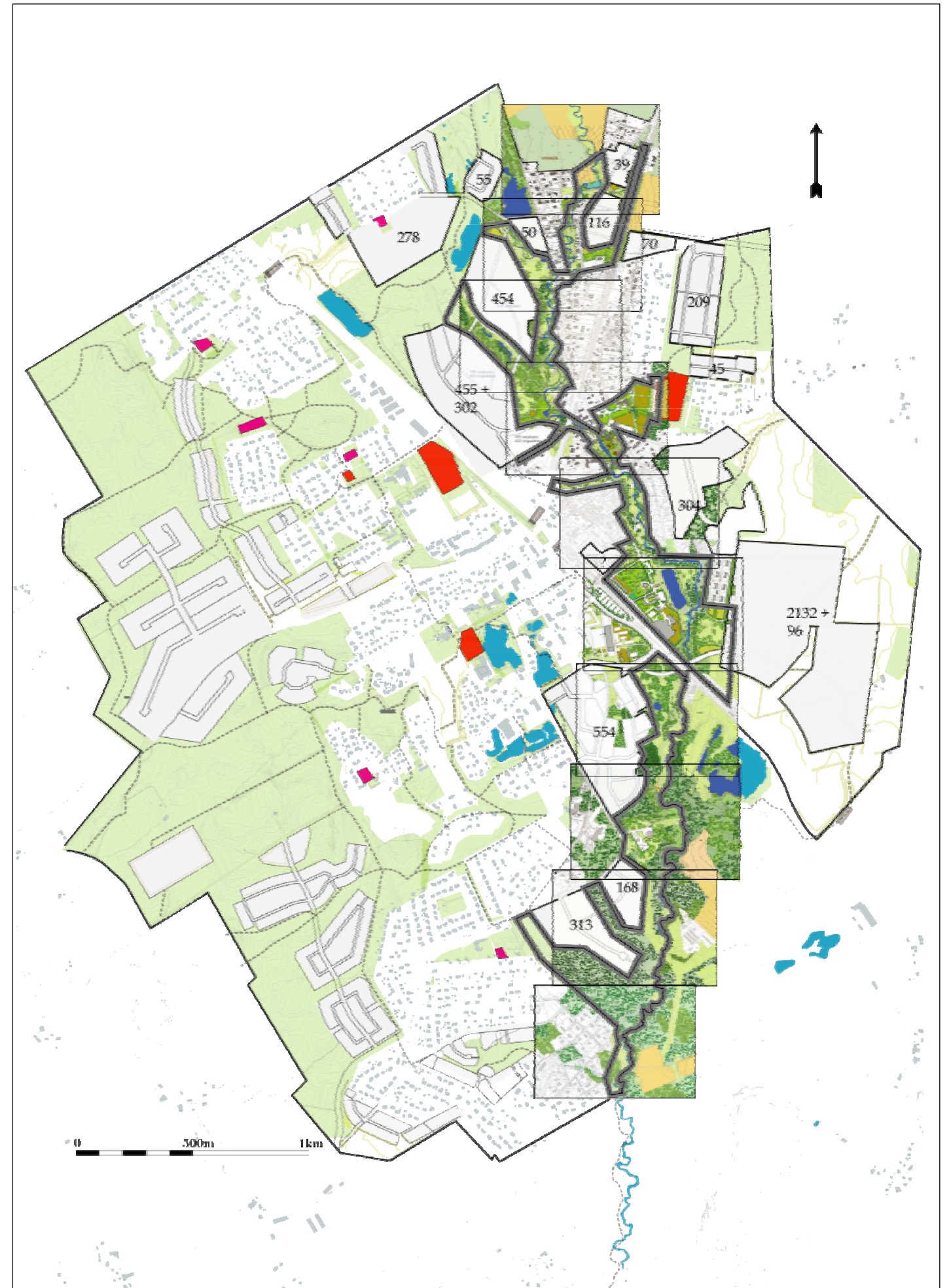
K. 73 Korallikanukka

K. 81 Pilarituija

SUUNNITTELUALUEEN OSA-ALUEET

Suunnittelualue on jaettu kymmeneen osa-alueeseen.

-Joki saapuu taajamaan
-Maalaismaisema vaihtuu taajamarakenteeseen

Taajama-alue 2:
-Viheralue väljempi, tulvaongelmia
-Rantaniityn niitto, niittykukkien kylvö
-Puu- ja pensasryhmiä joenvarrelle, niitylle ja niityn reunaan
-Uusien asuinalueiden yhteyteen luonnonmukaiset viheralueet
-Lampien ympäristön kunnostus, vanha pelto niityksi
-Kaatopaikan alueelle rakennetumpi puisto

Taajama-alue 3:
-Kanjonimainen jokilaakso
-Rantaniityn niitto, niittykukkien kylvö
-Puu- ja pensasryhmiä joenvarrelle ja niityn reunaan
-Yhteydet viheralueelle sivu-uomia pitkin

-Rakennettu taajama vaihtuu luonnonmukaiseksi

Nuori lehtimetsä:
-Metsää harvennetaan, näkymiä avataan
-Puu- ja pensasryhmiä joenvarrelle

Nuori sekametsä:
-Rantaniityn niitto, niittykukkien kylvö
-Puu- ja pensasryhmiä joenvarrelle ja niityn reunaan
-Näkymiä avataan
-Yhdysreitit uusille asuinalueille

Sisääntulo

Työväentalo

Rautatien alue

Vedenpuhdistamo

Taajama-alue 1:
-Kapea viheralue taajamarakenteen keskellä, tulvaongelmia
-Rantaniityn niitto, niittykukkien kylvö
-Puu- ja pensasryhmiä joenvarrelle ja niityn reunaan
-Uusien asuinalueiden yhteyteen rakennetummat viheralueet

Työväentalon ja Lepolan koulun alue:
-Työväentalon, kosken ja vanhan sillan muodostama arvokas kokonaisuus
-Kapea viheralue taajamarakenteen keskellä
-Puu- ja pensasryhmiä joenvarrelle
-Työväentalon ja Lepolan koulun ympäristön kunnostus, uusia istutuksia
-Työväentalon yhteyteen kesäteatteri ja pöytäryhmä
-Työväentalo ympäristöineen Jokelalaisia kokoavaksi yhteiseksi tilaksi

Vankilan alue:
-Nykyisellään hankala
-Kulttuurihistoriallisesti arvokas kokonaisuus; kartano, tilitehdas, tulitikkutehdas
-Uuden asuinalueen yhteyteen rakennettu viheralue
-Kartanon alueen kunnostus englantilaisen maisemapuutarhan tyyliin

Niittyalue:
-Kanjonimainen jokilaakso, laajat rantaniityt
-Rantaniityn niitto, niittykukkien kylvö
-Puu- ja pensasryhmiä joenvarrelle ja niityn reunaan
-Lönnrothin työväentalo kokonaisuuden uusiokäyttö

Jylhät kuusirinteet:
-Kanjonimainen jokilaakso
-Vanhoja kuusia
-Erämaatumelmaa
-Nuoria puita harvennetaan varovasti, näkymiä avataan

Taajama-alue 4:
-Joki kohtaa taas taajama-alueen
-Rantaniityn niitto, niittykukkien kylvö
-Puu- ja pensasryhmiä joenvarrelle, niitylle ja niityn reunaan

OSA-ALUE 1

1. Pohjoinen kunnanraja – > Virtalantie

MAALAISMAISEMA KOHTAA TAAJAMAN

Palojoki saa alkunsa Salpausselän etelärinteiden soistuneilta metsäalueilta. Salpausselältä joki virtaa Hyvinkään kunnan puolella laajojen viljelyalueiden läpi aina Tuusulan kunnan rajalle asti, josta alkaa Jokelan taajama. Kunnanrajan kohdalla Palojoki tekee näyttävän sisääntulon metsän ja pellon muodostamasta portista. Peltoaukean eteläpäässä Palojoki kohtaa tiheimmin rakennetun taajama-alueen.

Vanha joen muotoja mukaileva päätie (Vanhatie) mutkittelee Palojoen itäpuolella. Maisemaan istuva tie on jäänyt vähemmälle käytölle uuden, hieman idemmäs rakennetun päätien myötä. Maalaismaisema vaihtuu rakennetuksi taajamaksi luontevasti. Pihapiirien runsas kasvillisuus nousee vehreänä peltoaukean laidoilla.

Nykyinen rauhallinen peltomaisema tulee kokemaan suuria muutoksia lähivuosina. Vanhantien varrelle on osayleiskaavassa kaavoitettu uusi asuinalue n. 155 asukkaalle. Uudet asuinalueet vahvistavat entisestään kunnanrajan asemaa maalaismaiseman ja rakennetun taajaman erottajana. Uudet asuinalueet korostavat Palojoen vartta keskeisenä viheralueena.

Topografia on tällä alueella hyvin loivaa ja peltoaukea on tulva-aikoina pitkälti veden alla. Joen leveys vaihtelee tällä osuudella suunnilleen 4-8 m välillä, ja sen mutkittelu on melko voimakasta. Tavallisesti veden korkeus joessa on täällä n. 67 metrissä. Tulvan aikana se saattaa maksimissaan yltyä n. 68, metriin.

Alue vaatii tulvasuojelullisia toimenpiteitä. Jokiuomaan tulee kaivaa tulvasanteita. Tämä helpottaa myös Virtalantien eteläpuolen tilannetta. Pellolla on tilaa myös suuremmalle patoaltaalle, jonka avulla voidaan tulvatilanteessa säädellä veden määrää ja estää vauriot tiheimmin asutetuilla alueilla. Virtalantien sillan lähellä rakennukset tontteineen tulevat lähelle jokea. Tässä kohdassa joen uomaa voisi levittää itärannan puolelta. Joki alittaa Virtalantien rummussa, joka saattaa aiheuttaa patoumia tulvatilanteessa. Rummun kokoa voi miettiä lopullisten tulvajärjestelyjen yhteydessä.

Kuva 83 Peltomaisemaa Vanhantien varrella

Kuva 85 Joki tulvii. Vertaa uoman leveyttä kuvassa 85

Kuva 82 Metsän ja pellon muodostama portti

Kuva 84 Talvinen peltomaisema

REITTI

Kevyen liikenteen pääreitti linjataan kulkemaan joen itäpuolella uuden asuinalueen ja joen välissä. Reitti aloitetaan pohjoiselta kunnanrajalta. Sivu-uoman kohdalla reitti kohtaa Vanhantien. Tästä reittiä jatketaan tulva-altaan länsipuolelle, jossa se ylittää joen patokohtaan rakennettua siltaa pitkin. Reittiä jatketaan länsirannalla Virtalantien sillalle.

Vanhantien ja Virtalantien välinen osuus on ongelmallinen eikä sen toteuttaminen ole välttämättä kannattavaa, sillä alue on kapea ja reitti vaatii sillan. Kevyt liikenne voidaan myös ohjata kulkemaan Vanhantien reunaan.

JOENVARSI

Joenvarren ja uusien asuinalueiden väliin jää niitty. Niittyä hoidetaan niittämällä se kerran kesässä. Niitylle kylvetään niittykukkia. Istutettavat puu- ja pensasryhmät jakavat niittyalueita erilaisiin tiloihin. Istutusryhmät keskittyvät joenvarteen ja asuinalueen rajalle. Tärkeää näkymää vanhalta tieltä metsänrajan ja pellon muodostamalle portille varjellaan, ja puu- ja pensasryhmiä sijoitettaessa huolehditaan, etteivät ryhmät peitä näkymää.

Joenvarren ilmeessä tähdätään luonnonmukaisuuteen ja kaartuviin linjoihin. Luonteviin kohtiin joen molemmin puolin asetellaan tasapainoisia puu- ja pensasryhmiä. Ryhmät muodostetaan terijoensalavasta, virginiantuomesta, punapajusta ja valkopajuangervosta. Vahvan pyöreän muodon omaava terijoensalava korostaa taajaman alkamista. Sopiviin paikkoihin istutetaan myös muutama kynäjalava. Joenvarteen kaivettaville tulvatasanteille istutetaan ympäröivien rantaniittyjen heinää. Tasanteiden tulee olla kasvillisuuden peittämiä eroosioriskin takia. Pyörteisyyden vähentämiseksi kasvillisuuden tulisi olla matalaa ja taipuisaa.

Asuinalueita rajaamaan istutetaan kuusiaidanne näkösuojaksi. Aidanne myös tekee viheralueesta selkeämmän kokonaisuuden. Asuinalueen laidalle sijoitettavat puu- ja pensasryhmät muodostetaan kynäjalavasta, virginiantuomesta, punapajusta, terttuseljasta ja puistosyreenistä.

Lähellä Virtalantietä joen ja Vanhantien välissä on maanomistaja pystyttänyt omatoimisesti epämääräisen kiviröykkiön tulvavalliksi. Kiviröykkiötä siistitään yhtenäisemmäksi kivimuuriksi tulvasuojelutöiden yhteydessä.

SIVU-UOMAN RAKENNETTU VIHERALUE

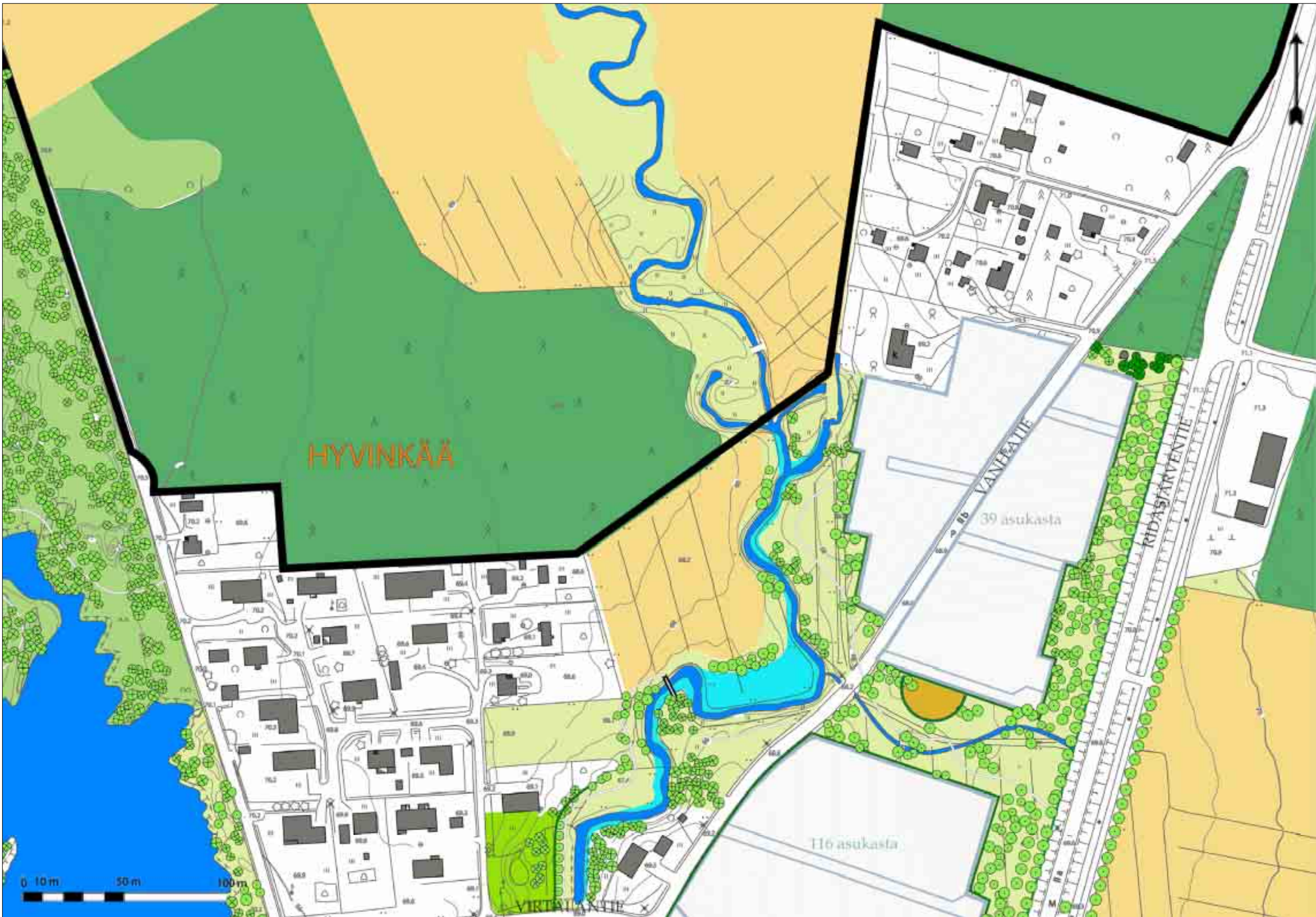
Joen sivu-uoman kohdalle sijoitetaan uusia asuinalueita palveleva rakennetumpi viheralue. Kapea sivu-uoma virtaa viheralueen keskellä. Aikoinaan oikaistu piikkisuora uoma ennallistetaan luontevasti kaartuvaksi vesiaiheeksi. Viheralueen yhteyteen rakennetaan lasten leikkipuisto. Sorapintainen leikkipuisto ympäröidään puistosyreenistä muodostetulla aidanteella. Asuinalueita rajaavat kuusiaidanteet, joiden eteen istutetaan riveihin rusokirsikkaa. Vapaamuotoisia pensasryhmiä muodostetaan puistosyreenistä, korallikanukasta ja ruusuangervosta. Keskelle viheraluetta perustetaan nurmikko oleskelua varten.

SUOJAVIHERALUE UUSIEN ASUINALUEIDEN JA PÄÄTIEN VÄLISSÄ

Uusien asuinalueiden ja päätien väliin jää suojaviheralue, jolle istutetaan virginiantuomea ja puistosyreeniä. Maanpeitekasviksi istutetaan kevätkaikonkukkaa. Päätien molemmin puolin istutetaan metsälehmusrivistö. Päätien itäpuolelle jäävän peltoaukean reunalta komea lehmusrivistö näkyy kauas.

MERKKIEN SELITYKSET

- HAVUMETSÄ
- LEHTIMETSÄ
- PELTO
- NIITTY
- NURMIKKO
- TULVATASANNE
- UUSI ASUINALUE
- SORA
- PERENNA
- OLEMASSA OLEVA LEHTIPUU / -PENSAS
- UUSI LEHTIPUU / -PENSAS
- OLEMASSA OLEVA HAVUPUU / -PENSAS
- UUSI LEHTIPUU / -PENSAS
- KUUSIAITA

HYVINKÄÄ

39 asukasta

116 asukasta

0 10m 50m 100m

OSA-ALUE

2. Virtalantie -> Kellaripolku

Virtalantien sillalta etelään joki virtaa kapeahkon rantaniityn keskellä tiheään taajamarakenteen sisässä. Joki mutkittelee voimakkaasti niityn laidasta laitaan. Rakennukset sijoittuvat paikoittain hyvin lähelle jokea. Joen länsipuolen rakentaminen loppuu Parvikujan päässä, kohdassa jossa suurehkon peltoaukean laittaa kulkeva sivu-uoma liittyy jokeen. Länsiranta on jäänyt pitkältä matkalta rakentamatta alueella sijainneen teollisuustoiminnan vuoksi. Laaja länsipuolen alue koostuu sekametsästä ja niityistä joilla on muistona teollisuustoiminnan maanotosta syntyneitä kumpareita.

Mutkitteleva joki, rantaniitty ja muutama vanhempi puutalo muodostavat viehättävän kokonaisuuden. Pienipiirteinen maisema on rauhallinen ja levollinen. Rakennusten ympäröimä, tonttien keskellä kulkeva joki ei juuri näy ympäristöönsä. Joki on jäänyt ikään kuin sitä ympäröivien rakennusten takapihalle. Muutamissa kohdissa joen voi nähdä vanhalta tieltä.

Joenvarren lähiympäristö tulee kokemaan suuria muutoksia lähivuosina. Ridasjärventietä ympäröiville pelloille on kaavoitettu uudet asuinalueet. Lisäksi Virtalantien ja Parvikujan väliselle metsäalueelle sekä Parvikujan päästä alkavalle peltoaukealle on kaavoitettu asumista.

Alueella on kohtalaisen pahoja tulvaongelmia. Rakennusten väliin jäävä viheralue on lähes kokonaan veden alla muutaman kerran vuodessa pahimpina tulvahuippuina. Tulva tulee lähelle rakennuksia. Tulva ongelmaa pahentaa alueen topografia, joka on hyvin loiva. Kun joen leveys on normaalisti 4-8 metriä, tulva-aikoina se saattaa olla useita kymmeniä metrejä. Parvikujan päässä veden korkeus on normaalisti n. 66,5 metrissä. Tulvan aikana se yltää maksimissaan n. 68 metriin.

Alueelle rakennetaan tulvasanteita. Virtalantien pohjoispuolella sijaitseva patoallas helpottaa myös tämän alueen tulvasuojelussa. Tasanteiden lisäksi muutaman ulkonevan niemen voi kaivaa saareksi. Myös pohjapatoja rakennetaan.

Kuva 86 Näkymä Virtalantien sillalta etelään – suunnitelma

Kuva 88 Näkymä Virtalantien sillalta etelään – nykyinen tilanne

Kuva 87 Kapea rantaniitty

Kuva 89 Joki mutkittelee rantaniityn koko leveydellä

REITTI

Kevyen liikenteen pääreitin sijoittaminen joenvarteen on etenkin Parvikujan ja Vanhantien välisellä osuudella ongelmallista. Koska joki mutkittellee viheralueen laidasta laitaan, reitin toteuttamiseksi on pakko rakentaa useampi uusi silta. Sillat ovat kalliita, mutta tässä kohdassa reitin toteuttaminen joenrantaan ei onnistu muulla tavoin. Lähellä jokea kulkeva reitti on myös, tulvajärjestelyistä huolimatta, vaarassa joutua tulvan alle. Tämä on ongelmallista reitin ja siltojen rakenteen kannalta.

Mikäli reitti päätetään toteuttaa, se sopii parhaiten kulkemaan Virtalantien sillalta etelään länsipuolella, josta se hieman etelämpänä linjataan joen itäpuolelle. Parvikujan päässä reitti linjattaisiin taas länsipuolelle. Jos reitin toteuttaminen Parvikujan ja Vanhantien välisellä osuudella nähdään liian hankalaksi, reitti voidaan ohjata Vanhantien reunaa aina Parvikujan päähän saakka.

Parvikujan päässä joen länsipuolen rakentaminen loppuu. Tästä eteenpäin kevyen liikenteen pääreitti linjataan länsipuolelle. Rakentamattomalla länsipuolella reitin toteuttamiselle on erinomaiset olosuhteet.

JOENVARSI

Joenvarren niittyä hoidetaan niittämällä se kerran kesässä. Villisti leviäviä pensasryhmiä pidetään kurissa harventamalla niitä säännöllisesti. Niitylle kylvetään niittykukkien siemeniä. Joen kaarteisiin muodostetaan puu- ja pensasryhmiä terijoensalavasta, punapajusta, virginiantuomesta ja valkopajuangervosta. Siltakohtiin istutetaan riippapajua ja -pihlajaa, sekä veden äärellä viihtyviä perennoja; keltakurjenmiekkää, kulleroa ja rentukkaa. Asuinaluetta rajaamaan istutetaan kuusiaidanne näkösuojaksi. Asuinalueen laidalle sijoitetaan yksittäisesti muutama kynäjalava ja virginiantuomi.

RAKENNETTU VIHERALUE UUSIEN ASUINALUEIDEN YHTEYDESSÄ

Vanhantien ja Ridasjärventien välille sijoittuvan uuden asuinalueen eteläpuolelle perustetaan asuinalueita palveleva rakennetumpi viheralue. Viheraluetta ja asuinalueita erottavat kuusiaidanteet, joiden eteen istutetaan rusokirsikkaa. Rusokirsikoiden eteen muodostetaan ryhmiä puistosyreenistä, korallikanukasta ja ruusuangervosta. Viheralueesta tehdään nurmipintainen. Alueelle sijoitetaan myös pieni leikkipuisto, jota puistosyreenit ympäröivät. Viheralueen lävitse linjataan sorapäällysteinen reitti, joka liitetään Palojoen varren reittiin Vanhantien länsipuolella.

PELTOAUKEAN PUISTO

Parvikujan pään peltoaukea on kaavoitettu suurelta osin asumiselle. Pohjoisosa pellostä jää viheralueeksi. Peltoaukean laitaa kulkee Palojoen sivu-uoma. Aikoinaan oiottu uoma ennallistetaan mutkittlevaksi ja siihen muodostetaan pieni patolampi. Ennallistettavan joen mutkiin ja lammen molemmin puolin istutetaan terijoensalavaa ja virginiantuomea. Lammen pohjoisrannalle istutetaan riippapajua ja -pihlajaa. Lammen ympärille istutetaan veden äärellä viihtyviä perennoja; keltakurjenmiekkää, kulleroa ja rentukkaa.

Pellon tilalle perustetaan niitty ja sinne kylvetään niittykukkien siemeniä. Niitylle istutetaan suurehkoja puu- ja pensasryhmiä englantilaisen maisemapuiston tapaan. Ryhmien perustan muodostavat kynäjalavat ja metsälehmukset. Niitä reunustavat virginiantuomet, puistosyreenit ja terttuseljat. Viheraluetta ja asuinalueita erottavat kuusiaidanteet. Uoman pohjoispuolelle jäävää lehtimetsää harvennetaan. Metsikössä kasvaa luontaisesti tuomia, jotka jätetään, ja joita tukemaan istutetaan virginiantuomia.

Puistoon tehdään kapeita, alle metrin leveitä puistokäytäviä, jotka mutkittlevat niityllä. Englantilainen maisemapuisto on esikuvana myös kaartuville puistokäytävillä. Pieni lasten leikkipuisto sijoitetaan puiston eteläpuolelle asuinalueen reunaan, lähelle kevyen liikenteen pääreittiä. Puiston luoteisosaan kokoojatie taakse sijoitetaan suurehko koirapuisto.

SUOJAVIHERALUE UUSIEN ASUINALUEIDEN JA PÄÄTIEN VÄLISSÄ

Uusien asuinalueiden ja Ridasjärventien väliin jää suojaviheralue, jolle istutetaan virginiantuomea ja puistosyreeniä. Maanpeitekasviksi istutetaan kevätkaikhonkukkaa. Tien molemmin puolin istutetaan metsälehmusrivistö.

MERKKIEN SELITYKSET

- HAVUMETSÄ
- LEHTIMETSÄ
- PELTO
- NIITTY
- NURMIKKO
- TULVATASANNE
- UUSI ASUINALUE
- SORA
- PERENNA
- OLEMASSA OLEVA LEHTIPUU /-PENSAS
- UUSI LEHTIPUU /-PENSAS
- OLEMASSA OLEVA HAVUPUU /-PENSAS
- UUSI LEHTIPUU /-PENSAS
- KUUSIAITA

OSA-ALUE 3:

3. Kellaripolku -> Kaatopaikan alue

Peltoaukealta joki virtaa etelään rauhallisen rantaniityn keskellä voimakkaasti mutkitellen. Joen länsipuolella niityn laidalta alkaa tiheä lehtimetsä. Länsipuolen alue on säilynyt pitkään rakentamattomana tiilitehtaan takia. Joen itäpuolelta alkaa taajamarakenne. Itärannalla on muutamissa kohdin rakennettu hyvin lähelle jokea.

Luonnontilainen maisema on jäsentynyt ja pienipiirteinen. Idyllinen rantaniitty on säilynyt melko avoimena, vaikkakin villinä rehottavat pensaat ovat paikoin työntymässä niitylle. Niittyä reunustavaa lehtimetsää rajaavat pensaat muodostavat harmonisen reunavyöhykkeen.

Länsipuolella tiilitehtaan alueella on paikoittain saastuneita maita, mutta ne eivät vaikuta tämän alueen suunnitelmaan. Ainoastaan uusien asuinalueiden väliin jäävän viheralueen lävitse kulkeva vanha tie lasketaan saastuneisiin maa-alueisiin, koska sen perustukset on tehty tiilijätteestä.

Länsipuolen alueille on kaavoitettu suurehkot asuin- ja työpaikka-alueet. Alueille on kaavailtu yhteensä 909 asukasta ja 30 työpaikkaa. Maisemasuunnitelman kannalta länsipuolen alue on ihanteellinen. Koska aluetta ei ole vielä rakennettu, voidaan joen varteen jättää leveämpi vihervyöhyke kuin ympäröivillä asuinalueilla.

Rantaniityn topografia on loivaa, ja niitty on tulva-aikoina säännöllisesti veden alla. Normaalioloissa joen leveys vaihtelee 4-8 m välillä. Veden korkeus on normaalisti n. 66,5 metrissä. Tulvan aikana se saattaa yltää 67,5 metriin.

Alue vaatii tulvasuojelullisia toimenpiteitä. Joen reunoille tulee kaivaa tulvasanteita. Keskivaiheilla sijaitseva luontainen niemeke voidaan kaivaa saareksi.

Kuva 90 Näkymä ylävirtaan - suunnitelma

Kuva 91 Näkymä ylävirtaan – nykyinen tilanne

REITTI

Kevyen liikenteen pääreitti linjataan kulkemaan joen länsipuolella, rantaniityn ja lehtimetsän rajavyöhykkeellä. Tämä osuus on yksi vähiten ongelmallisista toteuttaa. Koska tilaa riittää, reitti voidaan linjata kulkemaan suurimman osan matkaa hieman ylempänä rinteessä menemättä lainkaan alavimmille ja tulvaherkimmille rantaniityille. Reitin ympäristöä muokataan avoimemmaksi kasvillisuutta harventamalla. Välillä reitti sukeltaa metsän sisään. Metsästä avataan näkyviä niitylle ja ympäristön puustoa siistitään.

JOENVARSI

Rantaniitylle kylvetään niittykukkia ja sitä hoidetaan vuotuisella niitolla. Hallitsemattomasti leviäviä pensaikkoja pienennetään tai kaadetaan kokonaan. Keskivaiheilla aluetta niitylle on istutettu havupuita, jotka sopivat huonosti avoimeen ja lehtipuuvaltaiseen maisemaan. Puut kaadetaan ja niiden tilalle istutetaan terijoensalavaa. Joen kaarteesiin istutetaan matalaa kasvillisuutta luonteviin ryhmiin. Lajeina käytetään terijoensalavaa, virginiantuomea ja valkopajuangervoa. Joen rantaan lisätään rentukkaa. Lisäksi paikkoihin, joissa reitti tulee lähelle jokea, joenrantaan voidaan istuttaa kelta- ja siperiankurjenmiekkää. Niityn ja metsän reunalle istutetaan virginiantuomea ja kynäjalavaa. Myös joen itäpuolelle tonttien reunoille istutetaan näitä. Tontit aidataan yhtenäisellä kuusiaidanteella.

VIHERALUE UUSIEN ASUINALUEIDEN VÄLISSÄ

Länsipuolelle kaavoitettujen uusien asuinalueiden väliin on jätetty suurehko viherkaistale, jolla sijaitsee kaksi pientä savenotosta syntynyttä lampea. Lampien pohjoispuolelta kulkee vanha tie, joka jätetään kevyen liikenteen väyläksi. Tieltä tehdään yhteys Palojoen varren reitille.

Lampien eteläpuolella viheralue on tiheää lehtipuuvaltaista metsää. Pohjoispuolella lampien ja tien välissä on niittyä ja muutama lehtipuu. Eteläpuolen puustoa siistitään ja harvennetaan. Metsään tehdään kapeita polkuja. Alueelle on kertynyt irtoroskaa joka siivotaan pois. Lampien pohjoispuolelle muodostetaan asuinalueita palveleva oleskeluniitty. Pohjoispuolelta kaadetaan vähäiset lehtipuut. Niitylle kylvetään niittykasveja, ja sitä niitetään kerran vuodessa. Niitylle istutetaan pieniin ryhmiin muutama syreeni, virginiantuomi ja kynäjalava, mutta muuten se pidetään avoimena.

Lampien reunaan istutetaan veden ylle kaartuvia riippapihlajoita ja riippapajuja. Rantaan istutetaan näyttäviä kosteiden paikkojen perennoja; kelta- ja siperiankurjenmiekkää ja näitä tukevaa keltapäivänliljaa. Lampien pohjoispuolen asuinalueita rajaamaan istutetaan puistosyreenieistä syreeniaidanne.

MERKKIEN SELITYKSET

- HAVUMETSÄ
- LEHTIMETSÄ
- PELTO
- NIITTY
- NURMIKKO
- TULVATASANNE
- UUSI ASUINALUE
- SORA
- PERENNA
- OLEMASSA OLEVA LEHTIPUU /-PENSAS
- UUSI LEHTIPUU /-PENSAS
- OLEMASSA OLEVA HAVUPUU /-PENSAS
- UUSI LEHTIPUU /-PENSAS
- KUUSIAITA

454 asukasta

455 asukasta
302 työpaikkaa

VANH AITIE

RIDASJARVENTIE

0 10m 50m 100m

Kuva 92 Lampi - suunnitelma

Kuva 93 Lampi - nykyinen tilanne

Kuva 98 Talvista rantaniittyä

Kuva 97 Paikoittain on rakennettu hyvin lähelle jokea

Kuva 96 Niitty keväällä

Kuva 95 Jokilaakso - suunnitelma

Kuva 94 Jokilaakso - nykyinen tilanne

OSA-ALUE 4:

4. Kaatopaikan alue -> Järjestökuja

Ridasjärventietä lähestyttäessä joen rantaan jäävä viheralue pienenee. Joen länsipuolella yksittäinen rakennus tontteineen ulottuu lähes rantaan. Länsipuolella on sijainnut Jokelan kaatopaikka. Koska kaatopaikan maa on saastunutta, alue on edullisinta jättää puistoksi.

Ridasjärventien itäpuolella joen varteen jäävä viheralue kapenee. Siljalantien jälkeen rannat levenevät taas. Siljalantien vanhan kivisillan yhteydessä sijaitsee Jokelan työväentalo. Työväentalo, koski ja vanha silta muodostavat arvokkaan kokonaisuuden. Työväentalon viehättävää ympäristöä ei ole nykyisellään hyödynnetty aivan siinä määrin kuin se ansaitsisi. Jokelan asukkaat ovat esittäneet toivomuksen kesäteatterista. Työväentalo olisi luonteensa, historiansa ja sijaintinsa puolesta ihanteellinen paikka tällaiselle toiminnalle.

Kaatopaikan alueen länsipuolelle on kaavoitettu suureko asuin- ja työpaikka-alue (yhteensä 909 asukasta ja 30 työpaikkaa). Kaatopaikalle perustettava puisto palvelee nykyisten asukkaiden lisäksi näiden alueiden rakentamisen myötä kasvavan käyttäjäkunnan tarpeita.

Joen leveys vaihtelee tällä osuudella normaalisti 5-10 m välillä, ja sen mutkittelu loivenee. Veden korkeus on Ridasjärventien sillan kohdalla normaalisti n. 66 metrissä. Tulvan aikana maksimikorkeus sillan kohdalla on n. 67 metriä. Ridasjärventien sillan paikkeilla jokilaakson seinämät jyrkkenevät ja laakson luonne muuttuu kanjonimaiseksi. Tämä vähentää tulvaongelmaa.

Joen reunoille kaivetaan tulvatasanteita. Kaatopaikan alueelle tulevan puiston yhteyteen sijoitetaan patoallas, joka säätelee tulvahuippuja, mutta jolla on myös maisemallista arvoa puiston viehätystekijänä. Jokeen rakennetaan pohjapatoja Ridasjärventien ja Siljalantien väliselle osuudelle.

Kuva 99 Vanhan kaatopaikan alueen niittyä - suunnitelma

Kuva 100 Vanhan kaatopaikan alueen niittyä – oleva tilanne

REITTI

Reitti linjataan kulkemaan joen länsirannalla. Vanhantien ja Ridasjärventien risteyksen tienoilla, kaatopaikan pohjoispuolella, on joen länsipuolella kiinteistö tontteineen. Tontti rajataan kuusiaidalla ja pihasyreeneillä. Tontin pohjoislaidalla käytetään syreenien sijasta kynäjalavaa joista muodostetaan näyttävä rivistö reitin varteen. Reitti johdetaan kulkemaan kuusiaidan ja joen välistä.

Tontilta johtaa Palojoen ylittävä silta Vanhalletielle. Tätä siltaa ohjataan myös virkistysalueella kävijöitä käyttämään. Mikäli silta todetaan liian huonokuntoiseksi, välittömästi sillan eteläpuolella on suositeltava paikka uudelle sillalle.

Reitti linjataan joenrantaan aina kaatopaikan alueelle asti. Täällä reitti ohjataan kulkemaan puiston yhteyteen muodostettavan nurmen laitaa leikkipuistolle ja sieltä Palojoen ylittävälle sillalle, joka on sijoitettu patolammen padon yhteyteen.

Reitti johdetaan Ridasjärventien sillan alitse pohjoisrantaa pitkin. Viheraluetta ympäröivät rakennukset suojataan mahdollisimman hyvin kuusiaidoilla ja virginiantuomilla. Reitti kulkee ylärinteessä tulvaherkimpiä alueita vältellen. Reitiltä avataan mahdollisimman suorat näkymät joelle. Epäsiistit pensaat ja osa nuorista puista poistetaan. Vanhimmat puut jätetään paikalle. Siljalantielle tullessaan reitti linjataan joen yli vanhaa kivisillaa pitkin ja siitä etelärannalle.

Ridasjärventien ja Siljalantien väliselle osuudelle on hankala linjata reittiä tyydyttävästi viheralueen kapeuden vuoksi. Mikäli todetaan, että ehdotettu reittilinjaus ei mahdu paikalle, reitin voi ohjata kulkemaan leikkipuistolta vanhaa kaatopaikantietä Ridasjärventielle asti ja siitä eteenpäin Ruusukujaa, josta se Siljalantielle saapuessaan voi taas koukata joenrantaan.

KAATOPAIKAN PUISTO

Puistoalue käsittää nykyisellään niittyä ja lehtimetsää. Eteläisin osa viheralueesta kunnostetaan korkeamman hoitoluokan puistoksi ja sinne perustetaan nurmikko. Puistoon sijoittuu myös leikkipuisto.

Lehtimetsän ja niityn reunoille istutetaan jaloja lehtipuita, kynäjalavaa ja valkosaarnea sekä metsälehmusta. Niityille kylvetään niittykukkaseoksia.

Joen itäpuolelle, etenkin patoaltaan kohdalle, istutetaan puistoalueella riippakasveja, riippapajua ja riippapihlajaa. Veden yllä riippuvat puut tarjoavat hienon näkymän lammen taustalla. Tulva-alaan reunoille jätetään nurmettamaton vyöhyke, jonne istutetaan siperian- ja keltakurjenmiekkää, rentukkaa ja kulleroa sekä kevätpäivänliljaa.

Kaatopaikan alueen ja Ridasjärventien välissä joen länsirannalla on kiinteistö tontteineen. Kaatopaikan puistoon rajautuva tontti eristetään puistosta pihasyreeneistä muodostettavalla aidanteella.

TYÖVÄENTALON PUISTO

Työväentalon yhteyteen perustetaan Jokelalaisten toivoma kesäteatteri. Kesäteatteri sijoittuu työväentalon takana aukeavaan metsämaastoon. Työväentalon ankeaa parkkipaikkaa kunnostetaan. Parkkipaikalle muodostetaan kuusiaidoilla suojaisa tila, jonne tuodaan pöytäryhmiä. Kuusiaitojen yhteyteen istutetaan perinteikkääseen pihaympäristöön sopivia syreenejä. Työväentalon istutuksia uusitaan. Työväentalolle johtavaa hienoa kuusiaitaa vaalitaan ja hoidetaan tarpeen mukaan. Pysäköinti siirtyy pääosin Lepolan koulun alueelle. Kesäteatteri- ja muu työväentalon tiloissa tapahtuva toiminta sijoittuu pääosin iltoihin ja loma-aikoihin, jolloin koulunpihan parkkipaikat ovat vapaina. Työväentalon pihaan jää muutama pysäköintipaikka teatteritarvikkeiden kuljettamista ym. huoltoajoa varten.

Työväentalolta on hienot näkymät Siljalantien ylittävälle kivisillalle ja sillan alapuoliselle padotulle koskelle. Näkymiä häiritsevät rehevästi kasvavat pensaat ja nuoret lehtipuut. Kivisillan ympäristö kunnostetaan ja näkymiä arvokkaalle kivisillalle avataan. Puita ja pensaita karsitaan niin paljon kuin on mahdollista ilman että jyrkähkölle rantapenkereelle aiheutuu sortumavaaraa. Arvokkaalle kivisillalle on jossain vaiheessa laitettu modernit kaiteet. Kaiteet voisi vaihtaa sillan luonteeseen paremmin sopiviin puisiin kaiteisiin. Kosken viereen rakennetaan pieni, kevytrakenteinen laituri, jonne johtavat portaat. Laiturilta voi ihailia vanhan sillan rakenteita ja kalastaa sekä tulevaisuudessa käydä uimassa.

Lepolan koulun piha-aluetta kunnostetaan. Nykyisellään koulun ympäristö koostuu laajasta kenttäkokoelmasta. Suuri aukea alue on jäsentymätön ja kolkko. Urheilukentät, koulun piha ja parkkipaikat rajataan kuusiaidoilla ja metsälehmuksella. Keskellä kenttiä oleva viheralue kunnostetaan puistoksi.

MERKKIEN SELITYKSET

- HAVUMETSÄ
- LEHTIMETSÄ
- PELTO
- NIITTY
- NURMIKKO
- TULVATASANNE
- UUSI ASUINALUE
- SORA
- PERENNA
- OLEMASSA OLEVA LEHTIPUU / -PENSAS
- UUSI LEHTIPUU / -PENSAS
- OLEMASSA OLEVA HAVUPUU / -PENSAS
- UUSI LEHTIPUU / -PENSAS
- KUUSIAITA

455 asukasta
302 työpaikkaa

10 m 50 m 100 m

VANHA TIE

RIDASJÄRVENTIE

SILJAEANTIE

Lepolan koulu

Kuva 102 Työväentalon pihalle rakennettu väliaikainen kesäteatteri

Kuva 101 Työväentalo

Kuva 103 Näkymä Siljalantien sillalta pohjoiseen - suunnitelma

Kuva 104 Näkymä Siljalantien sillalta pohjoiseen - nykyinen tilanne

OSA-ALUE 5:

5. Järjestökuja -> Vankilan alue

Työväentalon ja kesäteatterin eteläpuolella joki virtaa jonkin matkaa kapean viheralueen keskellä. Järjestökujan eteläpuolella jokeen yhtyy sivu-uoma. Sivuuoman liittymisen jälkeen jokea ympäröivä viheralue levenee ja joen rantatörmät jyrkkenevät. Jokilaakson luonne muuttuu kanjonimaiseksi. Jokilaaksosta avautuvat hienot näkymät ylhäällä rinteessä sijaitseville rakennuksille.

Joен itäpuolella on vanhaa idyllistä puutalorakentamista Jokivarrentien ympärille sijoittuneena. Jokivarrentien itäpuolelle on kaavoitettu uusi 304 asukkaan asuinalue. Asuinalueen lävitse virtaa Palojoen sivu-uoma, jonka varrelle on kaavoitettu viherkaistale.

Joен leveys vaihtelee tällä osuudella 5-10 m välillä, ja sen mutkittelu on loivaa. Veden korkeus on normaalisti n. 66 metrissä. Jyrkät reunat ja leveä viherkaistale vähentävät tulvasuojelullisten toimenpiteiden tarpeellisuutta. Muutamassa kohdin, mm. Parvikujan päässä, tulvajärjestelyjä kuitenkin tarvitaan, sillä reitti on tilanpuutteen takia tuotava alavalla paikalla lähelle rantaa. Tässä tapauksessa tulvatasanteet joen itärannalla ovat suositeltavat. Tulvatasanteita voidaan kaivaa myös Parvikujan eteläpuolelle, jos se katsotaan tarpeelliseksi.

Kuva 105 Näkymä 1. sivu-uoman kohdalta pohjoiseen - suunnitelma

Kuva 106 Näkymä 1. sivu-uoman kohdalta etelään - suunnitelma

Kuva 108 Näkymä 1. sivu-uoman kohdalta pohjoiseen – nykyinen tilanne

Kuva 107 Näkymä 1. sivu-uoman kohdalta etelään – nykyinen tilanne

REITTI

Pääreitti linjataan kulkemaan Palojoen länsilaidalla. Järjestökujan kohdalla reitin ja joen välissä on komea rivi koivuja. Tämä kohta on tilan ahtauden vuoksi ongelmallinen. Järjestökujan päässä sijaitseva rakennus tulee lähelle jokea. Virkistysalueesta asukkaille aiheutuvia haittoja lievennetään tonttia ympäröivällä kuusiaidanteella ja toisella koivurivistöllä, joka olevan rivistön kanssa muodostaisi näyttävän kujanteen.

Koivurivistön eteläpäässä, kohdassa, jossa Palojoesta erkanevat sivu-uoma, on joessa suuri, laakea kivi. Tähän kohtaan voisi muodostaa askelkivet joen ylitse lisäämällä muutaman laakean kiven. Askelkivet olisivat hieno ja mielenkiintoinen yksityiskohta. Niiden käyttäminen olisi jokaisen omalla vastuulla.

Sivu-uoman risteämisen jälkeen Palojoen varren viheralue levenee. Reitti kulkee lehtimetsän ja rantaniityn rajalla korkeuskäyriä noudatellen. Ajoittaisen tulvimisen takia reitti kulkee alarinteessä pienen etäisyyden päässä joesta.

SIVU-UOMA 1

Järjestökujan eteläpuolella jokeen laskeva sivu-uoma on laitettu kulkemaan putkessa maan alla. Uoman paikalle on jäänyt kapea viherväylä. Viherväylää pitkin kulkemaan tehdään reitti. Reitti kulkee Palojoen varrelta Siljalantien ja Tehtaantien risteykseen. Kapea viherkaistale reunustetaan kuusiaidoilla. Reitin kaarteisiin istutetaan terijoensalavaa ja virginiantuomea.

JOENVARSI

Aiemmin avonaisella rantaniityllä on niiton loputtua ruvennut kasvamaan pensaikkoa. Nykyisellään joenvarren pensaat rehottavat tiheinä ja hoitamattomina. Joenvarren kasvustoa tulee harventaa niin että pensaita jää vain joen kaarteisiin muutamaan kohtaan. Lisäksi pensasryhmiä tukemaan istutetaan terijoensalavaa, punapajua ja virginiantuomea, jotka tekevät joen ilmeestä siistimmän ja jäsennetympään. Rantaniitylle kylvetään niittykukkaseoksia. Niityn ja lehtimetsän rajalle istutetaan jaloja lehtipuita, kynäjalavaa, valkosaarnea ja metsälehmusta. Tontteja ja viheraluetta rajaamaan perustetaan kuusiaitoja.

ASEMAN JA PALOJOEN VÄLINEN TONTTI

Palojoen ja rautatieaseman välissä sijaitsee suurehko tyhjä tontti joka on kaavoitettu palvelun ja hallinnon rakennuksille. Tontin lävitse kulkee raviini, joka on vaikean maastonsa takia parasta jättää viheralueeksi. Raviinialueen kautta Palojoen varren viheralueelta syntyy yhteys asemalle ja keskustaan. Samoin palvelun ja hallinnon rakennukset saavat arvoisensa sijainnin puiston vieressä.

SIVU-UOMA

Tikuntekijäntien alituksen jälkeen Palojokeen laskee sivu-uoma. Uoma virtaa Palojoen itäpuolelle sijoittuvan uuden asuinalueen lävitse. Uoman varrelle on kaavassa jätetty leveähkö viherkaistale jossa vallitsee havupuuvaltainen tiheä metsä. Viherkaistaleelle tehdään kevyenliikenteenreitti, joka yhdistyy Palojoenvarren viheralueen pääreittiin. Reitti sijoitetaan kulkemaan melko lähellä uomaa. Uoman ympäristöstä sekä uoman ja reitin välistä harvennetaan puita näkyvyyden parantamiseksi. Harvennuksessa poistetaan lähinnä nuorimmat puut ja pensaat, vanhimmat puut saavat ainakin osittain jäädä.

MERKKIEN SELITYKSET

- HAVUMETSÄ
- LEHTIMETSÄ
- PELTO
- NIITTY
- NURMIKKO
- TULVATASANNE
- UUSI ASUINALUE
- SORA
- PERENNA
- OLEMASSA OLEVA LEHTIPUU /-PENSAS
- UUSI LEHTIPUU /-PENSAS
- OLEMASSA OLEVA HAVUPUU /-PENSAS
- UUSI LEHTIPUU /-PENSAS
- KUUSIAITA

OSA-ALUE 6

6. Vankilan ja tiilitehtaan alue

Tikuntekijäntieltä Palojoki virtaa etelään osittain entisessä sivu-uomassa. Joen reittiä on muutettu 60-luvulla, kun alkuperäisestä pääuomasta on padottu tekolampi. Joen rannat ovat jyrkähköjä ja jokilaakson luonteessa on kanjonimaisuutta. Sampotikunkujan päässä joki kääntyy, ja sen mutkasta avautuu hieno näkymä korkean rinteen päällä sijaitsevalle vankilalle.

Vankilan alue on nykyisin suljettu eikä läpikulkua sallita. Vankilatoiminta tullaan mahdollisesti lopettamaan Jokelan laajetessa. Tämä suunnitelma on tehty vankilan alueen osalta toiminnan jälkeistä aikaa ajatellen. Vankilan alue on kuitenkin suunniteltu siinä määrin itsenäiseksi yksiköksi, että muun suunnitelman voi toteuttaa siitä riippumatta. Mikäli vankilan alueelle ei voida toteuttaa viheryhteyttä, vankilan tontin voi kiertää kahdelta suunnalta, joko itäpuolen peltoaukean kautta tai sitten keskustasta. Myös nämä vaihtoehdot on huomioitu suunnitelmassa.

Vankila toimii entisessä tulitikkutehtaassa. Tulitikkutehtaan lisäksi vankilan alueelle sijoittuu tehtaaseen liittyneitä asuinrakennuksia sekä tekolampi, jota käytettiin aikanaan tehtaalla tarvittavien tukkien uittoon. Vankilan alueelle sijoittuu lisäksi Jokelan kartano puutarhoineen. Toisella puolella rataa sijaitsee Jokelan tiilitehdas. Tiilitehtaan kohtaloa mietitään parhaillaan. Tehtaalle ja sen ympäristölle on tehty kunnostussuunnitelma. Tämä maisemasuunnitelma on laadittu jo tehtyä suunnitelmaa kunnioittaen.

Palojoen itäpuolen peltoalueelle on kaavoitettu Peltokaaren uusi asuin- ja työpaikka-alue. Rakennustehokkuudeltaan suurelle alueelle on kaavailtu 2132 asukasta ja 96 työpaikkaa. Asuinalueen ja Palojoen väliin on kaavoitettu suurehko viheralue, johon perustetaan Peltokaaren puisto.

Joen leveys vaihtelee tällä osuudella normaalisti 5-10 metrin välillä, ja sen mutkittelu on loivaa. Tavallisesti veden korkeus joessa on täällä n. 66 metrissä. Koska joki kulkee jyrkähkössä kanjonissa, tulvaongelmia ei juuri synny, eikä näin ollen tulvasuojelullisiin toimenpiteisiin ole tarvetta ryhtyä.

Kuva 109 Vankila

Kuva 110 Patolampi

Kuva 111 Joenrannan havumetsää

Kuva 112 Palojoki Tikuntekijäntieltä etelään

REITTI

Kevyen liikenteen pääreitti linjataan kulkemaan joen itäpuolella. Joenrannoilla kasvaa valoisaa havumetsää. Rantapenkereellä kulkevalta reitiltä avataan näkymiä joelle ja ympäristön puustoa siistitään. Puuston poistaminen toteutetaan maltillisesti ja harkinnalla jotta kasvuston poistaminen ei aiheuta eroosiota.

VANKILAN ALUE

Jäsentymätöntä vankilan aluetta rajataan kuusiainoilla ja niitä täydentävillä syreeniriveillä. Vankilan johtavalle tielle istutetaan metsälehmuskujanne.

Jokelan tiilitehtaan omistajan, Chmelewskin, perustama laaja englantilaistyylinen puisto sijaitsee silloisen Palojoen itäpuolella. Puisto on jäänyt suurelta osin lammen alle. Lammen ja nykyisen Palojoen välissä on kuitenkin jäljellä jonkin verran vanhaa puutarhakasvillisuutta.

Lammen ympärille linjataan englantilaisen maisemapuiston tyylliset mutkittelevat puutarhakäytävät. Vanha puutarhakasvillisuus säilytetään mahdollisimman pitkälti. Myös uusia jaloja lehtipuita, kynäjalavaa ja metsälehmusta, istutetaan.

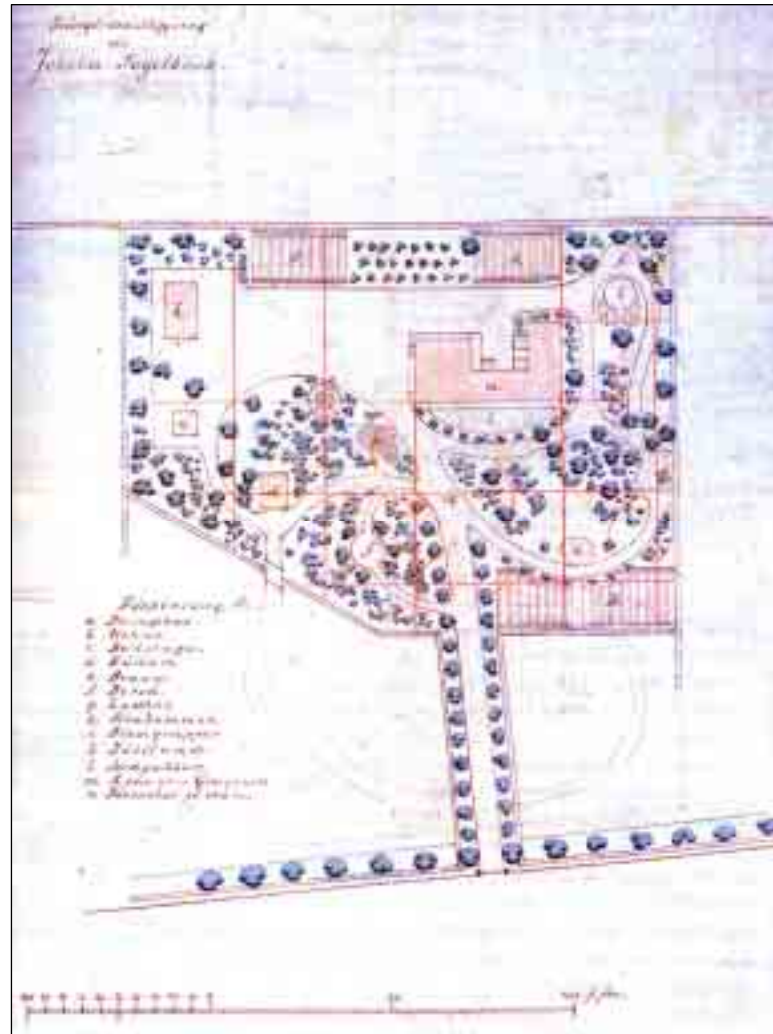
KARTANON PUUTARHA

Kartanon puutarhan suunnitelmassa on pohjattu kartanolle 1800-luvun lopulla laadittuun suunnitelmaan. Puutarhaan linjataan tiheä puistokäytävien verkko ja sen kaarteisiin muodostetaan puu- ja pensasryhmiä puistosyreenistä ja ruusuangervosta. Kukkaistutuksissa käytetään tarhapionia. Pionia rajaamaan istutetaan tulikellukkaa ja kevätkaikhonkukkaa. Pihaa ympäröi kuusiainoita.

PELTOKAAREN PUISTO

Puisto sijoittuu osittain entiselle pellolle. Peltoalue muutetaan niityksi ja sinne kylvetään niittykukkien siemeniä. Niityn laiduille istutetaan ryhmiin jaloja lehtipuita, kynäjalavaa ja metsälehmusta. Niitylle muodostetaan myös puu- ja pensasryhmiä, joiden perustan muodostavat kynäjalavat ja metsälehmukset. Näitä reunustavat virginiantuomet, puistosyreenit ja terttuseljat.

Puiston pohjois-osan jakavat pelikenttä ja lasten leikkipuisto, kun taas puiston eteläosaan sijoittuu suurehko koirapuisto. Peltokaaren asuinalueelta puistoon johtavat metsälehmuskujanteet. Peltokaaren puistosta linjataan yhdysreitit Palojoenvarren viheralueen pääreitille ja vankilan alueelle.

Kuva 113 Kartanon puutarhan vanha suunnitelma

Kuva 114 Kartano

MERKKIEN SELITYKSET

- HAVUMETSÄ
- LEHTIMETSÄ
- PELTO
- NIITTY
- NURMIKKO
- TULVATASANNE
- UUSI ASUINALUE
- SORA
- PERENNA
- OLEMASSA OLEVA LEHTIPUU /-PENSAS
- UUSI LEHTIPUU /-PENSAS
- OLEMASSA OLEVA HAVUPUU /-PENSAS
- UUSI LEHTIPUU /-PENSAS
- KUUSIAITA

OSA-ALUE 7:

7. Rautatie -> Laatikkotehtaantie

Rautatien alitettuaan joki virtaa kanjonimaisen jyrkähkön rantaniityn pohjalla. Lehtomaisen rehevä kasvillisuus reunustaa jokea. Rantatörmä hallitsee idyllinen rantaniitty. Pieni sivu-uoma saa aikaan hienon putouksen laskiessaan Palojokeen. Joen törmillä näkyy syviä uria, jotka sadevesi on kuluttanut rinteeseen. Lähellä alitusta on Lönnrothin sortumaisillaan oleva taloryhmä pihapiireineen. Piha-alueella on villiintynyttä vanhaa puutarhakasvillisuutta. Tontin kohdalla Paljojoessa on pieni koski. Kosken rannalta on hieno näkymä joen itäpuolisen rinteessä sijaitsevaan vanhaan työväen asuinrakennukseen.

Joensivun länsipuolella on vanhaa teollisuusaluetta jolle on kaavoitettu uusi asuinalue 554 asukkaalle. Kaavoituksessa Paljojoen varteen on kuitenkin jätetty leveähkö viheralue niin, että ranta-alue säilyy luonnonmukaisena.

Joensivun leveys vaihtelee tällä osuudella 5-12 metrin välillä, ja sen mutkittelu on kohtalaista. Jokilaakson rannat ovat jyrkkiä ja kanjonimaisia. Jyrkät rannat pitävät joen pahojenkin tulvien aikana kapeana, joten tulvatoimenpiteitä tuskin tarvitaan. Reitti voi kulkea suurimman osan matkasta sen verran ylhäällä rinteessä, että tulvavesi ei saavuta sitä. Lönnrothin talon eteläpuolella voi kuitenkin harkita pitköspuiden käyttämistä.

Kuva 117 Palojoki rautatien sillalta etelään

Kuva 115 Joki mutkittaa niityn laidasta laitaan

Kuva 116 Lönnrothin talo

Kuva 119 Koski

Kuva 118 Talvista jokilaaksoa

REITTI

Rautatien alituksen jälkeen pääreitti linjataan kulkemaan jyrkähkön rantaniityn lävitse. Reitti kulkee niityllä sijaitsevien ja sille voimakkaasti luonnetta antavien kahden kuusen välistä. Lönnrothin talon kohdalla reitti kuroaa rantaan lähelle koskea. Pihapiiristä reitti nousee harvaa lehtimetsää kasvavalle rinteelle, josta se saapuu taas niitylle.

JOENVARSI

Rantaniitty rajautuu hienosti vahvoin kuusiseinämiin. Kuusiseinämät luovat paikalle tunnetta yhtenäisestä, rajatusta tilasta. Paikoitellen seinämiä tulee vahvistaa uusilla kuusi-istutuksilla. Rantaniittyä hoidetaan niittämällä se kerran kesässä. Niitylle kylvetään niittykukien siemeniä. Niitty pyritään pitämään avonaisena, eikä sinne istuteta uusia puita. Olevia puita vaalitaan, etenkin vahvasti ilmettä antavia kuusia rautatietä lähimpänä olevalla rantaniityllä.

Joen kaarteissa kasvavaa rehevää kasvillisuutta raivataan varovasti, jotta saadaan avattua näkymiä. Olevan kasvillisuuden yhteyteen istutetaan muutama virginiantuomi tuomaan kukkaloistoa. Lönnrothin talon eteläpuolella joen kaarteisiin istutetaan virginiantuomea, punapajua, jokipajua ja valkopajuangervoa. Joen itäpuolelta poistetaan hieman enemmän puustoa, etenkin Lönnrothin pihapiirin tuntumassa. Koskelta työvään asuinrakennukseen avautuvaa näkymää korostetaan. Koskea reunustavien kivien yhteyteen sijoitetaan laakeampi kivi onkilaituriksi.

RAUNIOPUISTO

Lönnrothin autioitunut pihapiiri muodostaa viehättävän kokonaisuuden. Kunnostettuna rakennuksissa voisi järjestää jotain harrastustoimintaa. Valitettavasti rakennusten katot ovat sortuneet, ja niitä tuskin voi enää pelastaa. Viehättävässä ympäristössä voisi kuitenkin järjestää leirikoulu ym. harrastetoimintaa, jolloin mahdollinen majoittuminen hoidettaisiin jossain muualla. Järjestöt voisivat korjata piharakennuksia ja kunnostaa villiintynyttä puutarhaa.

Kuva 121 Lönnrothin talo

Kuva 120 Syksyistä jokilaaksoa

MERKKIEN SELITYKSET

- HAVUMETSÄ
- LEHTIMETSÄ
- PELTO
- NIITTY
- NURMIKKO
- TULVATASANNE
- UUSI ASUINALUE
- SORA
- PERENNA
- OLEMASSA OLEVA LEHTIPUU /-PENSAS
- UUSI LEHTIPUU /-PENSAS
- OLEMASSA OLEVA HAVUPUU /-PENSAS
- UUSI LEHTIPUU /-PENSAS
- KUUSIAITA

OSA-ALUE 8:

8. Laatikotehtaantie -> puhdistamon eteläpuoliset kuusirinteet

Joki virtaa avoimen rantaniityn peittämän laakson pohjalla. Hieman ennen vedenpuhdistamoa avoin rantaniitty vaihtuu tiheään nuoreen lehtimetsään. Umpeenkasvanut nuori lehtimetsä on vaikeasti kuljettava, ja maisemallisesti melko arvoton. Vedenpuhdistamon kohdalla tiheä metsä loppuu leikaten aukioon, joka on raivattu ilmeisesti vasta käyttöön otettua meriviemäriä tehdessä. Aukion toisella puolella umpeenkasvanut metsä jatkuu jonkin matkaa vedenpuhdistamon jälkeen. Kohdassa, jossa joki tekee jyrkän mutkan länteen, on komea koski. Rinteet jyrkkenevät ja kasvillisuus muuttuu järeiksi havupuiksi. Tunnelma muuttuu nopeasti. Maisema on jylhää ja jyrkkää. Vanhat järeät havupuut ovat kallistuneet jyrkässä rinteessä. Osa puista on kaatunut joen päälle.

Joen leveys vaihtelee 5-12 metrin välillä, ja sen mutkittelu on kohtalaista. Jokilaakson rannat vaihtelevat hieman viettävistä hyvin jyrkkiin. Rannat ovat kuitenkin sen verran jyrkkiä, että tulvatoimenpiteitä tuskin tarvitaan.

Kuva 125 Komeat havupuut

Kuva 124 Vedenpuhdistamo

Kuva 122 Niityn ja metsän eteläinen raja

Kuva 123 Umpeenkasvanut nuori lehtimetsä

REITTI

Kevyen liikenteen pääreitti linjataan kulkemaan loivasti kaartaen niityn lävitse metsänreunaan. Metsässä reitiltä avataan näkymiä joelle. Puhdistamon kohdalla pääreitistä linjataan kaksi yhdysreittiä joista toinen lähtee länteen Jokelan kirkon suuntaan ja toinen itään lampia kohti. Itään menevää reittiä varten tarvitaan uusi silta. Havumetsän alkaessa rinne jyrkkenee ja reitti nousee kulkemaan rinteeseen päällä.

JOENVARSI ENNEN VEDENPUHDISTAMOA

Rantaniittyä hoidetaan niittämällä se kerran vuodessa. Niitylle kylvetään niittykukkia. Joen kaarteisiin istutetaan virginiantuomea ja muutama valkopajuangervo. Rantaniittyä rajaavia kuusiseinämiä vahvistetaan tarvittaessa. Kohdassa, jossa niitty kohtaa lehtimetsän ei ole ennestään seinämää. Tähän istutetaan vahva kuusiseinämiä.

Jotta umpeenkasvaneesta metsästä saataisiin kaunis ja mielenkiintoinen osa reittiä, sitä tulee tuntuvasti harventaa. Metsän lävitse kulkevalta reitiltä avataan näkymiä Palojoelle. Näkymien avaamisen yhteydessä raivattuihin paikkoihin istutetaan jokipajua, valkopajuangervoa, punapajua ja virginiantuomea. Meriviemärin teon yhteydessä raivatulle aukion laidoille istutetaan terttuseljää, punapajua ja virginiantuomea tasoittamaan aukion luonnottoman suorja reunoja.

JOENVARSI VEDENPUHDISTAMON JÄLKEEN

Jyrkkärinteisessä havumetsässä karsitaan sinne tänne putkahtaneita lehtipuiden ja -pensaiden taimia. Näiden poistaminen kohentaa maisemaa ja avaa näkymiä. Taimia tulee kuitenkin poistaa vain siinä määrin, ettei poistosta aiheudu eroosiovaaraa. Vanhoja järeitä havupuita vaalitaan, ja pyritään tekemään niiden kasvuolosuhteet mahdollisimman hyväksi. Jokeen kaatuneet irtopuut jätetään paikoilleen. Kaatuneet ja kaatumaisillaan olevat puut luovat erämaamaista tunnelmaa.

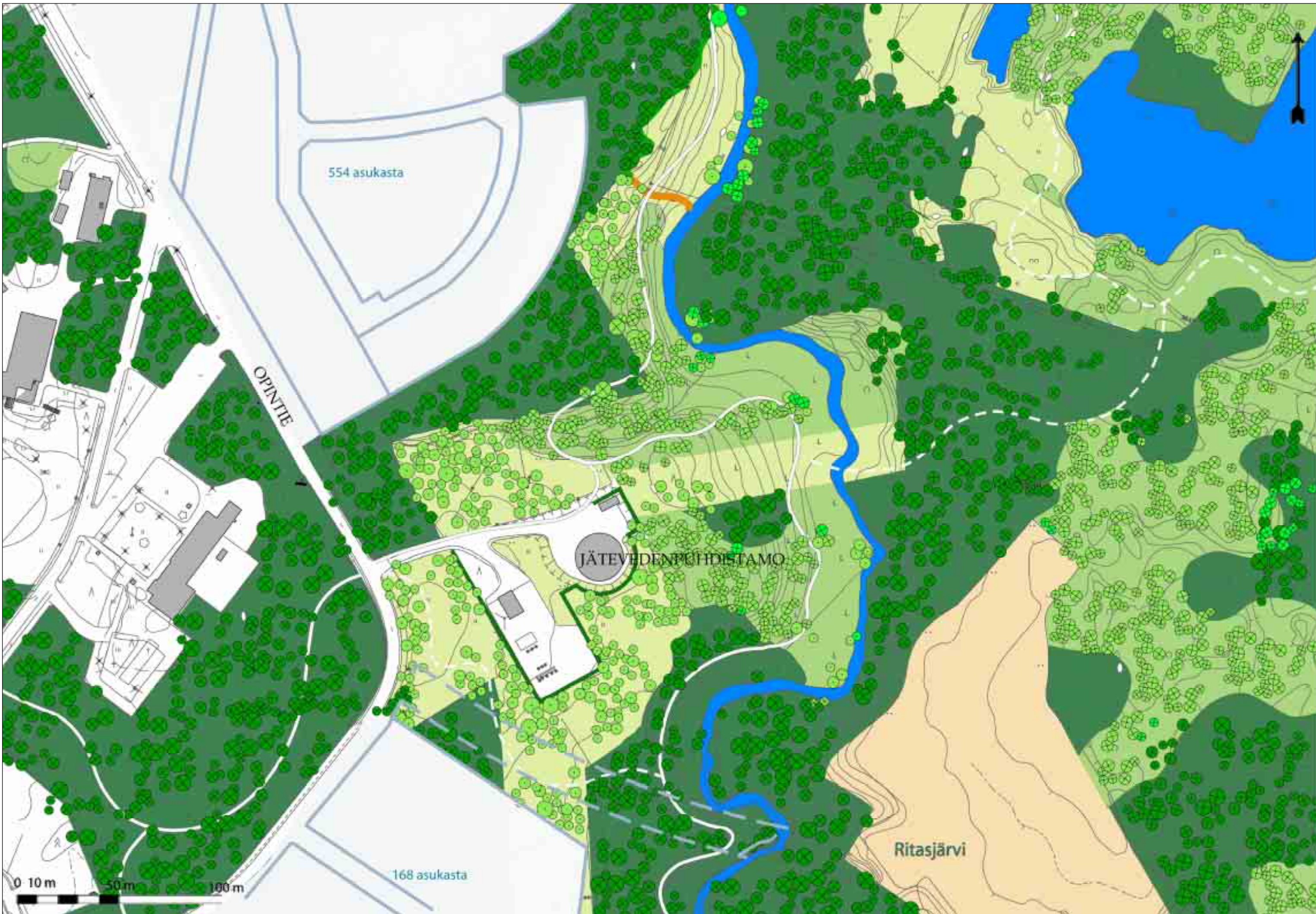
Kuva 126 Jokeen kaatunut puu

Kuva 127 Jokilaaksoa

MERKKIEN SELITYKSET

- HAVUMETSÄ
- LEHTIMETSÄ
- PELTO
- NIITTY
- NURMIKKO
- TULVATASANNE
- UUSI ASUINALUE
- SORA
- PERENNA
- OLEMASSA OLEVA LEHTIPUU /-PENSAS
- UUSI LEHTIPUU /-PENSAS
- OLEMASSA OLEVA HAVUPUU /-PENSAS
- UUSI LEHTIPUU /-PENSAS
- KUUSILAITA

OSA-ALUE 9:

9. Kuusirinteet -> Johtopylväät

Joki virtaa jyrkkärinteisen havumetsävaltaisen laakson pohjalla aina Koivuniemelle asti. Täällä maasto loivenee ja joki virtaa rantaniitylle. Koivuniemen tilalle johtaa polku puusillan ylitse. Joki, niitty ja silta muodostavat viehättävän kokonaisuuden. Hieman alempana joki virtaa toiselle niitylle, jossa massiiviset sähköjohdot ylittävät sen. Aukion eteläpuolella alkaa taas tiheän lehtimetsän alue, jota pienet rantaniityt halkovat.

Joensuun länsipuolelle on kaavoitettu kaksi uutta asuinalueita yhteensä 481 asukkaalle. Kaavoituksessa on jätetty Palojoen varteen leveä viheralue niin, että ranta-alue säilyy hyvin luonnonmukaisena. Myös uusien alueiden väliin on jätetty leveämpi viheralue. Tämä viheralue säilytetään myös hyvin luonnonmukaisena.

Joensuun leveys vaihtelee tällä osuudella normaalisti 5-12 metrin välillä, ja sen mutkittelu on loivaa. Jyrkkä kanjonimainen jokilaakso vaihtuu loivemmaksi Koivuniemen kohdalla. Reitti on kuitenkin linjattu sen verran kauas rannasta, ettei tulvajärjestelylle ole tarvetta.

Kuva 131 Koivuniemen vievä silta

Kuva 130 Jyrkkärinteinen jokilaakso

Kuva 129 Koivuniemen jälkeen rinteet muuttuvat loivemmiksi

Kuva 128 Kaatuneet puut luovat erämaamaista tunnelmaa

REITTI

Reitti linjataan kulkemaan jyrkän havumetsärinteen päällä. Reitiltä avautuvat huimat näkymät alas jokilaaksoon. Koivuniemen tilan kohdalla rinne loivenee ja reitti laskeutuu alas rantaniitylle. Reitti kulkee hetken niityn ja metsän rajalla, ja nousee taas havumetsikön lävitse suuremmalle, voimajohtoja varten raivatulle aukiolle. Uusien asuinalueiden kohdalla pääreitistä linjataan yhdysreitti joka kulkee asuinalueiden väliin jäävällä viheralueella. Pääreitti jatkaa joen varrella. Uuden asuinalueen eteläpuolella pääreitistä linjataan yhdysreitti, joka kulkee uuden alueen ja Pertun alueen väliin jäävällä viheralueella.

JOENVARSI ENNEN KOIVUNIEMEÄ

Jyrkkärinteisessä havumetsässä karsitaan näkyvyyden parantamiseksi hieman nuoria puita ja pensaita, kuitenkin vain siinä määrin ettei eroosiovaaraa aiheudu. Vanhoja järeitä havupuita vaalitaan.

JOENVARSI KOIVUNIEMEN JÄLKEEN

Joenvarren niittyjä hoidetaan niittämällä ne kerran kesässä. Niityille kylvetään niittykukkien siemeniä. Joen kaarteisiin muodostetaan puu- ja pensasryhmiä virginiantuomesta ja terttuseljasta. Niittyjen ja metsän rajoille istutetaan muutama yksittäinen kynäjalava. Joenvarren tiheäksi kasvanutta sekametsää harvennetaan ja reitiltä avataan näkymiä Palojoelle. Näkymien avaamisen yhteydessä raivattuihin paikkoihin istutetaan muutama valkopajuangervo ja virginiantuomi.

Kuva 133 Koivuniemen kohdalla rannat loivenevat

Kuva 132 Jyrkät rinteet tarjoavat hienoja näkymiä

MERKKIEN SELITYKSET

- HAVUMETSÄ
- LEHTIMETSÄ
- PELTO
- NIITTY
- NURMIKKO
- TULVATASANNE
- UUSI ASUINALUE
- SORA
- PERENNA
- OLEMASSA OLEVA LEHTIPUU / -PENSAS
- UUSI LEHTIPUU / -PENSAS
- OLEMASSA OLEVA HAVUPUU / -PENSAS
- UUSI LEHTIPUU / -PENSAS
- KUUSILAITA

OSA-ALUE 9:

10. Johtopylväät -> Pertun pääty

Joki virtaa kapean rantaniityn keskellä. Niittyä reunustavat tiheet havumetsät. Joen länsipuoleisessa metsässä on tehty vastikään hakkuita. Myrsky on myös repinyt isoja kuusia juuriltaan. Vähän ennen Pertun asuinaluea joesta haarautuu pieni sivu-uoma. Pertun asuinalueen kohdalla rantaniitty levenee. Joki virtaa asuinalueen itäpuolella leveään rantaniityn keskellä. Palojoen yli on rakennettu silta, joka vie joen itäpuolen pelloille. Pertun alueen eteläpuolella rakennettu taajama-alue vaihtuu laajaan peltoaukeaan. Joki jatkaa kulkuaan peltoaukean ja metsän laidassa.

Joen leveys vaihtelee tällä osuudella 5-12 metrin välillä, ja sen mutkittelu on voimakasta. Joen rannat ovat loivia. Reitti on kuitenkin linjattu sen verran kauas rannasta, ettei tulvajärjestelylle pitäisi olla tarvetta.

Kuva 137 Joki mutkittelee rantaniityllä

Kuva 136 Rantaniityn kasvillisuutta

Kuva 134 Rantaniityn kasvillisuutta

Kuva 135 Palojoen sivu-uoma

REITTI

Kevyen liikenteen pääreitti linjataan kulkemaan tiheän havumetsän ja rantaniityn välimaastossa, enemmän metsän puolella. Metsässä kulkevalta reitiltä avataan näkymiä kapealle niitylle. Reitin ympäristön puustoa siistitään. Pertun alueen kohdalla reitti saapuu avaralle rantaniitylle. Pappilantien kohdalla reitti risteää Pappilantien päästä alkavan polun kanssa. Polku kulkee niityn laitaa Palojoelle, jonka se ylittää ja jatkaa joen itäpuolella sijaitseville pelloille. Risteyksestä linjataan yhdysreitti Pertun keskeiselle viheralueelle. Pääreittiä voidaan jatkaa Palojoen varressa Pertun eteläpuoliselle peltoaukealle.

JOENVARSI

Rantaniittyä hoidetaan niittämällä se kerran kesässä. Niitylle kylvetään niittykukkien siemeniä. Joen kaarteisiin muodostetaan pensasryhmiä virginiantuomesta ja valkopajuangervosta.

Rantaniityn ja metsän rajalle sijoitetaan muutama kynäjalava sekä virginiantuomea ja terttuseljaa. Sillan kupeeseen istutetaan riippapajua ja -pihlajaa. Alueen pohjoisosassa niityllä on muutama lahoamispisteessä oleva sähkötolppa, jossa ei ole johtoja. Tolpat poistetaan maisemaa pilaamasta.

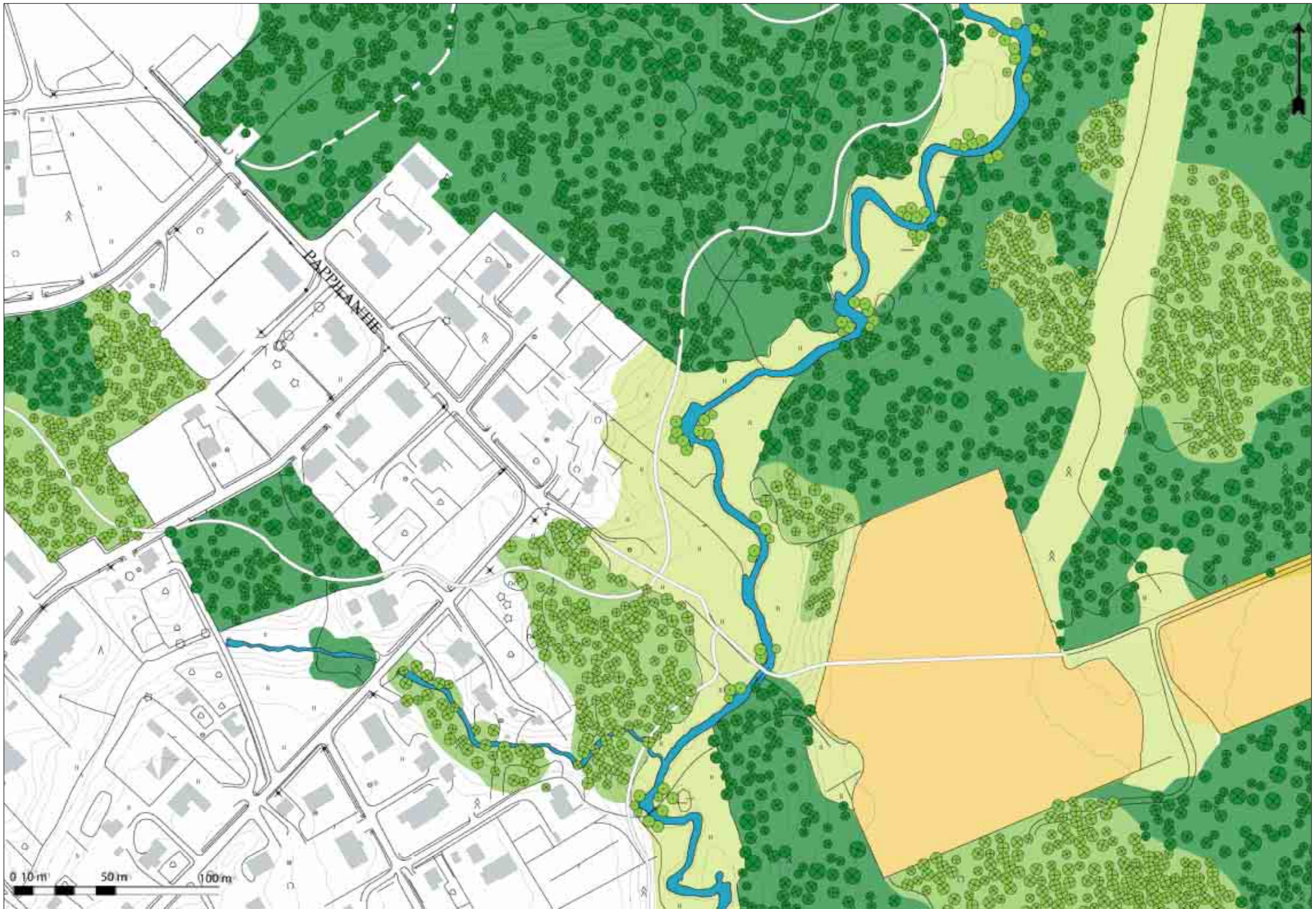
Kuva 139 Joenvarrelle on kaatunut puu

Kuva 138 Sivu-uoma

MERKKIEN SELITYKSET

- HAVUMETSÄ
- LEHTIMETSÄ
- PELTO
- NIITTY
- NURMIKKO
- TULVATASANNE
- UUSI ASUINALUE
- SORA
- PERENNA
- OLEMASSA OLEVA LEHTIPUU /-PENSAS
- UUSI LEHTIPUU /-PENSAS
- OLEMASSA OLEVA HAVUPUU /-PENSAS
- UUSI LEHTIPUU /-PENSAS
- KUUSILAITA

LÄHDELUETTELO:

1. Forssell, Hanna 2003 **Jokelan Valun historia** Kumera 109 s.
2. Rosenberg, Antti 1998 **Tuusulan historia 1920-1985** Gummerus Oy 379 s.
3. Rauhala, Anna Spoof, Sanna Kaisa 2003 **Tuusulan Jokela 1950-luvulla** Jokelan Tiilitehdasperinne ry
4. Turtola, Martti /artikkeli/ 2003 **Tuusula-seuran aikakirja osa 15 / Vuosijulkaisu 2003** / [toimitus Sirkka Holma... et al.] Savion Kirjapaino OY 152 s..
5. Spoof, Sanna Kaisa 1997 **Savikkojen valtias : Jokelan tiilitehtaan sosiaalinen ja fyysinen miljö** Suomen muinaismuistoyhdistys / Gummerus Oy 365 s.
6. Koskenranta, Jaana /artikkeli/ 2003 **Tuusula-seuran aikakirja osa 15 / Vuosijulkaisu 2003** / [toimitus Sirkka Holma... et al.] Savion Kirjapaino OY 152 s.
7. Härö, Mikko 1988 **Kulttuurimaisema ja rakennettu ympäristö / Tuusulan kunta** Tuusulan kunta 120 s.
8. Forssell, Hanna /artikkeli/ 2003 **Tuusula-seuran aikakirja osa 15 / Vuosijulkaisu 2003** / [toimitus Sirkka Holma... et al.] Savion Kirjapaino OY 152 s.
9. Olasmaa, J. /artikkeli/ 2003 **Tuusula-seuran aikakirja osa 15 / Vuosijulkaisu 2003** / [toimitus Sirkka Holma... et al.] Savion Kirjapaino OY 152 s.
10. Keskitalo, Oiva 1964 **Hausjärven historia** Hausjärven kunta ja Hausjärven seurakunta / Karisto 880 s.
11. Junnila, Olavi, 1989 **Hyvinkään seudun historia** Hyvinkään kaupunki / Karisto 627 s.
12. Vahtera, Heli - Lahti, Kirsi 2004 **Vantaanjoen yhteistarkkailu, vedenlaatu ja hygienia tutkimus vuonna 2003** Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys, julkaisu nro. 52 103 s. + liitteet
13. Salo, Rainer - Solonen, Tapio 1988 **Tuusulan linnustotutkimukset 1988: Kolsan ja Huikon kartanon lammikkoalueet sekä Fastin -Ullanmäen korpimaasto** Moniste
14. Ympäristötutkimus Metsätähti Oy 1990 **Tuusulan kunnan kartanon alueen kasvillisuus selvitys** tutkimusraportti
15. Kaituri, Arto 1995 **Suojavyöhykkeiden vaikutukset viljelymaiseen Palojoella** Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys, julkaisu nro.38 29 s.
16. Äikäs, Kaija 2004 **Jokelan osayleiskaavaselostus** (Luonnos) Tuusulan kunta 38 s. + liitteet 40 s.
17. Laamanen, Juhani 1988 **Luontosuhteiltaan arvokkaat alueet, Tuusula** Tuusulan kunta / Täydennys raporttiin: Mattila, Heikki 1999
18. Mäkinen, A. - Luhtala, R. - Ruuhijärvi, R. 1992 **Ilman epäpuhtauksien vaikutus Tuusulan, Järvenpään ja Keravan metsiin. Bioindikaattoriseuranta vuonna 1991** Helsingin yliopiston kasvitieteen laitos 74 s.
19. Maanmittaushallitus, Suomen maantieteellinen seura 1987 **Suomen kartasto - Ilmasto, vihko 131**
20. Tikkanen, Matti 1992 **Vantaanjoen valuma-alueen geomorfologia** Helsingin seutukaavaliiton julkaisuja C28 79 s.
21. Suullinen lähde; Risto Mansikkamäki / Ympäristöpäällikkö / Ympäristöasiainkeskus / Tuusulan kunta
22. Geologian tutkimuskeskuksen www – sivut Kallioperäkartta 1:100 000 Riihimäki 2044 / Simo Kaitaro / 1956
23. Uudenmaan- Hämeen- ja Pirkanmaan liitot 2000 **Jokelan moderni puutarhakaupunki - Jokelan asemaseudun ja keskusta-alueen ideasuunnitelma** Uudenmaanliiton julkaisuja C 40- 2000
24. Virtanen, Pekka 1994 **Ebenezer Howardin perintö: puutarhakaupungista 'urban villageen'** Yhdyskuntasuunnittelun täydennyskoulutuskeskuksen julkaisuja C26 46 s.
25. Howard, Ebenezer 1960 **Garden cities of to-morrow** F.J. Osbornin 1945 toimittama versio vuosien 1898 ja 1902 alkuperäisversioista, 4. painos
26. Arkkitehtitoimisto A-konsultit Oy 2003 **Jokelan puutarhakaupungin ideasuunnitelma** Keski-Uudenmaan Kehittämiskeskus Forum Oy, Tuusulan kunta
27. Ilmatieteen laitoksen www – sivut: http://www.fmi.fi/tutkimus_ilmasto/ilmasto_37.html#3
28. Insinööritoimisto Paavo Ristola OY 2000 **Jokelan entisen kaatopaikan tutkiminen** Tutkimusraportti 13.8.2000 Tuusulan kunta
29. Melu asuinympäristössä / Kyselytutkimus Tuusulan Jokelassa / Tuusulan kunta Ympäristöasiainkeskus / Riitta Heinonen 1999
30. Keski-Uudenmaan meluselvitys 2000 Tiehallinto
31. Suullinen lähde; Kai Samanen / Uudenmaan te-keskus – 13.01.05.
32. Suullinen lähde; Kari Rantakokko/ Uudenmaan ympäristökeskus - 26.01.05.
33. Jormola, Jukka – Harjula, Heli – Sarvilinna, Auri 2003 **Luonnonmukainen vesirakentaminen - Uusia näkökulmia vesistösuunnitteluun**
34. Jaakko Pöyry infra Jokelan kaatopaikan tutkiminen Tutkimusraportti
35. Suullinen lähde; Tarja Pilvilä / Ympäristötarkastaja / Ympäristöasiainkeskus / Tuusulan kunta
36. Suullinen lähde: Olli Lappalainen /Suunnittelupäällikkö/ Tekninen toimi/ Kunnallistekniikka/ Tuusulan kunta